

Valtimon liikenneturvallisuuksuunnitelma

Valtimon
liikenneturvallisuussuunnitelma

Kannen kuva: Laura Pöllänen

TIEH 1000242-v-09

Kopijyvä Oy
Kuopio 2009

Julkaisua saatavana:
savo-karjalan.tiepiiri@tiehallinto.fi
Faksi 0204 22 5199
Puhelinvaihte 0204 22 11

TIEHALLINTO
Savo-Karjalan tiepiiri
Kirkkokatu 1
PL 1117
70101 KUOPIO
Puhelinvaihte 0204 22 11

Asiasanat: Liikenneturvallisuus, suunnitelmat, Savo-Karjalan tiepiiri
Aiheluokka: 80

TIIVISTELMÄ

Valtimon liikenneturvallisuuksuunnitelma koostuu liikenneympäristön parantamissuunnitelmasta sekä liikenneturvallisuustyön kehittämissuunnitelmasta. Liikenneympäristön parantamissuunnitelman tavoitteena oli selvittää liikenneturvallisuuden ongelmakohteet Valtimon kunnan alueella, suunnitella parantamistoimenpiteet ja laatia toimenpiteiden toteuttamisohjelma. Liikenneturvallisuustyön kehittämissuunnitelman tavoitteena oli suunnitella kunnan liikenneturvallisuustyötä sekä lisätä kunnan henkilökunnan ja päätöksentekijöiden liikenneturvallisuustietämystä.

Valtimon kunnan liikenneturvallisuusongelmia kartoitettiin kunnan asukkaille ja koululaisille suunnatuilla liikenneturvallisuuskyselyillä sekä sidosryhmähaastatteluilla. Lisäksi analysoitiin ja käytiin läpi kunnan alueella vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet sekä kunnalle ja tiepiirille tulleet liikenneturvallisuusaloitteet. Työmatkaliikenteeseen liittyviä ongelmia ja työpaikkojen liikenneturvallisuustyön nykytilaa kartoitettiin haastattelemalla kunnan suurimpia työnantajia.

Valtimolla tapahtui vuosina 1999-2008 yhteensä 144 onnettomuutta, joista 28 johti henkilövahinkoon. Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 26 johti loukkaantumiseen ja kaksi kuolemaan. Onnettomuuksissa loukkaantui yhteensä 34 henkilöä ja kuoli kaksi henkilöä. Alkoholionnettomuuksien osuus oli kaikista onnettomuuksista 15 % (22 kpl). Maanteillä tapahtuneet onnettomuudet painottuivat selkeästi valtatielle 6. Katuverkolla ei esiintynyt selkeitä kasaumia.

Liikenneturvallisuuskyselyyn vastanneista asukkaista yli 84 % piti Valtimon liikenneturvallisuustilannetta tällä hetkellä hyvänä tai tyydyttävänä. Viimeisen kolmen vuoden aikana koettiin liikenneturvallisuustilanteen hieman heikentyneen. Valtimon suurimpina liikenneturvallisuusongelmina pidettiin korttelirallia, ylinopeuksia ja nuoria kuljettajia, teiden ja katujen heikkoa kuntoa sekä autoilijoiden piittaamattomuutta liikennesäännöistä. Ongelmallisimpia liikenneympäristön kohteita olivat kyselyjen mukaan Keskuskatu, valtatie 6 Valtimon keskustan kohdalla, Ylä-Valtimontie, Sepänkatu sekä valtatie 6 ja Keskuskadun liittymä.

Koululaisille tehdyn kyselyn pohjalta selvitettiin myös koululaisten turvavälineiden käyttöä ja koulumatkoihin liittyviä ongelmia. Turvavälineiden käytön todettiin vähenevän voimakkaasti alakoulusta yläkouluun siirryttäessä. Koulumatkojen liikenneturvallisuusongelmien ohella nousivat esille myös koulukuljetuksiin liittyvät ongelmat, esim. liian pitkät kuljetusmatkat.

Esteettömyyteen liittyviä ongelmia kartoitettiin kyselyjen ohella myös iäkkäille suunnatuilla vaaranpaikkakartoituksilla. Suurimmaksi ongelmaksi nousi julkisten tilojen saavutettavuus mm. puuttuvista luiskista ja automaattiovista johtuen. Myös jalkakäytävien puutteellinen talvikunnossapito, liian korkeat reunakivet ja jalkakäytävien korkeuserot koettiin ongelmiksi.

Valtimon kuntaan määritettiin työn aikana liikenneturvallisuustavoitteet esiin nousseet ongelmat ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Toimenpiteet suunniteltiin vastaamaan asetettuja tavoitteita. Suunnittelun painopisteinä olivat erityisesti keskusta-alue ja sen lähialueet lähiliikennesympäristöineen, koulun ympäristö sekä koulureitit.

Liikenneympäristön parantamiseksi tehtiin parantamistoimenpide-esityksiä 30 kohteeseen. Esitykset sisältävät sekä rakenteellisia että liikenteenohjauksen toimenpiteitä. Toimenpiteet käsittävät keskusta-alueella mm. hidaste-työssyjä, kevyen liikenteen järjestelyjä sekä liittymien parantamisia. Keskuskadun liikenneturvallisuutta esitetään edelleen kehitettäväksi. Valtatien 6 nopeusrajoitusta esitetään laskettavaksi 60 km/h:iin keskustan kohdalla terveyskeskuksen ja Ylä-Valtimontien liittymien välisellä tieosuudella. Lisäksi valtatielle 6 esitetään vaarallisimpien liittymien parantamisia, tievalaistuksen ja kevyen liikenteen väylän toteuttamista keskustan eteläpuolelle sekä hirvivaroalueiden tarkistamista ja tienvarsirauvauksia. Lisäksi esitetään mm. asuinalueiden nopeusrajoitusten laskemista 30 km/h:iin sekä väistämisvelvollisuuskäytäntöjen yhtenäistämistä. Haja-asutusalueelle esitetään ongelmallisimpiin kohteisiin suurelta osin pienempiä toimenpiteitä.

Toimenpiteet on jaettu kolmeen ohjeelliseen kiireellisyysluokkaan. Toteutusohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä noin 2,5 milj. €. Savo-Karjalan tiepiirin vastuulla olevien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä noin 1,62 milj. € ja kunnan vastuulla olevien toimenpiteiden yhteensä noin 0,36 M€. Tiepiirin ja kunnan yhteisesti vastaamien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä noin 0,51 M€. Ensimmäisen kiireellisyysluokan toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä noin 0,7 M€. Kustannuksista puuttuu osa esitetyistä rakenteen parantamiskohteista.

Liikenneturvallisuustyön organisointia varten Valtimon kuntaan perustettiin liikenneturvallisuustyöryhmä. Ryhmä kokoontui työn aikana kaksi kertaa ideoimaan ja suunnittelemaan hallintokuntien toimintasuunnitelmia. Hallintokuntien suunnittelemat toimenpiteet lähivuosien liikenneturvallisuustyössä koottiin toimenpidetaulukoihin kirjaamalla niihin kunkin hallintokunnan kohderyhmät, niille suunnitellut toimenpiteet, vastuuhenkilöt tai -tahot sekä toteuttamisajankohdat.

Esitettyjen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän noin 0,13 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta vuodessa (Tarva 4.11). Maanteiden toimenpiteiden myötä saatavaksi yhteiskuntataloudelliseksi onnettomuuskustannusten säästöksi arvioidaan noin 63 000 € vuodessa. Tämän lisäksi katuverkolle tehtävistä toimenpiteistä saadaan merkittäviä kustannussäästöjä.

Liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamisella on myös paljon muita välitömiä ja välillisiä vaikutuksia, joille tulee antaa riittävä painoarvo toimenpiteitä toteutettaessa. Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelman vaikutukset realisoituvat pitkällä aikajänteellä liikenneasenteiden muutoksena ja edelleen onnettomuusvähennyksenä, onnettomuusriskin pienenemisenä sekä kunnalle kohdistuvien kustannusten vähennyksenä. Liikenneturvallisuuden parantaminen lisää kuntalaisten viihtyvyyttä liikenne- ja asuinympäristönsään. Liikenneturvallisuuden korostaminen kunnan toiminnassa sekä päättäjien sitoutuminen liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamiseen lisäävät arvostusta ja kunnan imagoa asukkaiden keskuudessa. Kokonaisvaltainen, järjestelmällinen liikenneturvallisuustyö voi toimia tehokkaasti vain, mikäli kunnassa on työn lähtökohdana yhteinen tahtotila liikenneturvallisuustyön kehittämisestä. Tämän vuoksi erityisen tärkeää on päättäjien sitoutuminen suunnitelman toteuttamiseen ja toteutumisen seurantaan. Liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumista seurataan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ryhmään kuuluvat kunnan edustajien lisäksi Tiehallinnon, Liikenneturvan, poliisin ja muiden yhteistyökumppanien edustajat.

ALKUSANAT

Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiiri sekä Juuan ja Valtimon kunnat käynnistivät maaliskuussa 2009 kunnille yhteisen liikenneturvallisuussuunnitelman laatimisen. Työn tuloksena on laadittu molempiin kuntiin omat kuntakohtaiset suunnitelmaraportit, jotka sisältävät sekä liikenneympäristön parantamissuunnitelmat että liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat. Suunnitelman laatimista ohjanneeseen kuntien yhteiseen ohjausryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

Raimo Kaikkonen	Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri
Tanja Seppänen	Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri
Ensio Kulju	Tiehallinto Savo-Karjalan tiepiiri
Ari Jaaranen	Juuan kunta
Seppo Portimo	Juuan kunta
Marja Kononen	Juuan kunta
Kaisa Tanskanen	Juuan kunta
Aki Jäppinen	Juuan kunta
Pentti Kemppinen	Valtimon kunta
Tiina Kärkkäinen	Valtimon kunta
Timo Puumalainen	Valtimon kunta
Marja Siintomaa	Liikenneturva
Sonja Tynkkynen	Itä-Suomen lääninhallitus

Suunnitelman on laatinut Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiirin ja Valtimon kunnan toimeksiannosta Sito-Kuopio Oy, jossa työhön ovat osallistuneet projektipäällikkö DI Petri Launonen, DI Noora Airaksinen, ins.AMK Laura Pöllänen ja DI Marko Tikkanen.

Kuopiossa joulukuussa 2009

Tiehallinto
Savo-Karjalan tiepiiri

Valtimon kunta

SISÄLTÖ

1	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	9
1.1	Suunnittelualue	9
1.2	Elinkeinorakenne ja työssäkäynti	11
1.3	Maankäyttö ja kaavoitus	11
1.3.1	Maankäyttö	11
1.3.2	Kaavoitus	12
1.4	Nykyinen tie- ja katuverkko sekä liikenne	12
1.4.1	Tie- ja katuverkko	12
1.4.2	Liikennemäärät	13
1.4.3	Tievalaistus	14
1.4.4	Kevyen liikenteen väylät	14
1.4.5	Nopeusrajoitukset	15
1.5	Aikaisemmat suunnitelmat	16
2	LIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA	17
2.1	Liikenneonnettomuudet	17
2.1.1	Maanteillä tapahtuneet onnettomuudet	17
2.1.2	Kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneet onnettomuudet	22
2.1.3	Onnettomuuksien kasaumapisteen	25
2.1.4	Maanteiden nykytilan henkilövahinko-onnettomuus- ja kuolemanriskin arviointi	27
2.2	Liikenneturvallisuukskyselyt	29
2.3	Koulujen liikenneturvallisuus	38
2.4	Esteettömyys	40
2.5	Vanhusten vaaranpaikkakartoitus	40
2.6	Matkaketjut	41
2.7	Joukkoliikenne	41
2.8	Kunnossapito	41
3	LIKENNETURVALLISUUSTAVOITTEET	42
3.1	Onnettomuuksien vähentämistavoitteet	42
3.1.1	Valtimon kunnan määrälliset tavoitteet	43
3.1.2	Valtimon kunnan toiminnalliset tavoitteet	43
4	ONGELMAKOHTTEET JA LIIKENNEYMPÄRISTÖN PARANTAMISTOIMENPITEET	44
4.1	Suunnittelun lähtökohdat	44
4.2	Valtimon taajama	45
4.3	Haja-asutusalue	52
4.4	Esteettömyys	56
4.5	Joukkoliikenne	57

5	LIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN	58
5.1	Liikenneturvallisuustyö on yhteistyötä	58
5.2	Liikenneturvallisuustyöryhmä	59
5.3	Ryhmän toimintamalli	60
5.4	Toimintasuunnitelmat	61
5.4.1	Teema	61
5.4.2	Keskushallinto ja työsuojelu	62
5.4.3	Sivistystoimi	62
5.4.4	Sosiaalitoimi	63
5.4.5	Maaseutu- ja lomitustoimi	63
5.4.6	Tekninen toimi	64
5.5	Yhteistyökumppanit	64
5.6	Liikenneturvallisuustyön seuranta	65
6	TOTEUTTAMISOHJELMA JA VAIKUTUKSET	67
6.1	Kustannukset ja kiireellisyys	67
6.2	Toimenpiteiden vaikutukset	68
7	JATKOTOIMENPITEET	69
7.1	Suunnitelman käsittely	69
7.2	Jatkosuunnittelu	69
7.3	Seuranta	69
LIITTEET		71
LIITE 1	Toimenpidekartat ja -taulukot	
LIITE 2	Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat	
LIITE 3	Yhteenveto Liikenneturvan materiaaleista	

1 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

1.1 Suunnittelualue

Valtimon kunta sijaitsee Itä-Suomen läänissä Pohjois-Karjalassa ja on osa Pielisen Karjalan seutua. Valtimo on Pohjois-Karjalan pohjoisin kunta. Valtimolle pääsee etelästä Nurmeksen ja Joensuun suunnasta ja pohjoisesta Kajaanin suunnasta valtatie 6. Valtimolta on matkaa Joensuuhun 143 km, Kajaaniin 87 km ja Nurmekseen 23 km. Kuopioon on matkaa kantatien 75 kautta 140 km. Valtimolta asioidaan läheisen Nurmeksen ja Joensuun ohella myös yli maakuntarajan Kajaaniin.

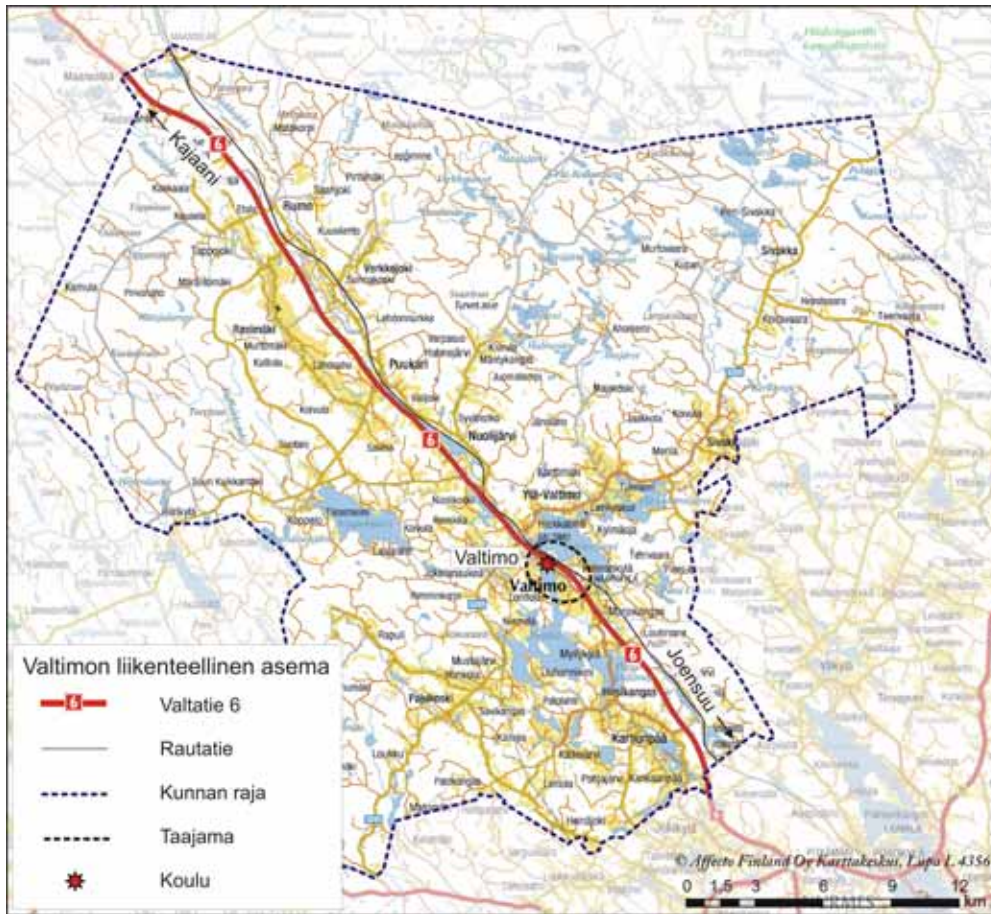
Valtimon halki kulkee Joensuu – Kajaani- rautatie. Ko. radalla ei ole kuitenkaan Valtimon kohdalla henkilöliikennettä. Lähin henkilöliikenneasema on Nurmeksessa, josta liikennöidään Joensuuhun taajamajunalla. Osin yhteydet Joensuun (ja pohjoiseen Kajaanin) rautatieasemalle ovat junabussiliikennettä. Lähin lentoasema sijaitsee Kajaanissa. Joensuun lentoaseman vuorotarjonta on kuitenkin parempi. Joensuun lentoaseman ohella käytetään myös Kuopion lentoasemaa. (Kuva 1)

Valtimon kunnan pinta-ala on 838 km², josta vesistöä on 38 km² (noin 5 %). Valtimon kunnassa asui (31.12.2008) 2 507 henkilöä. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan asukasmäärä laskee vuoteen 2030 mennessä noin 700 henkilöllä. Kaksi kolmannesta kuntalaisista asuu Valtimon keskustaajamassa. (Kuva 1)

Valtimon keskustaajaman lisäksi kunnan muita kyliä ovat Haapakylä, Kalliojärvi, Karhunpää, Koppelo, Pajukoski, Puukari, Rasimäki, Rumo, Sivakka, Verkkojoki sekä Ylä-Valtimo. Valtimon naapurikuntia ovat Nurmes, Rautavaara ja Sotkamo.

Valtimon kunnan läpi kulkeva pohjois-etelä -suuntainen valtatie 6 (Helsinki-Joensuu-Kajaani) on valtakunnallisesti tärkeä pääväylä. Muita seudullisesti tärkeitä tieyhteyksiä ovat yhdystiet Valtimon keskustaajamasta Kuhmoon (mt 5284) ja Rautavaaran suuntaan (mt 5285 ja mt 5850).

Kunnassa on yksi perusopetusta antava koulu, joka toimii sekä ala- että yläkouluna. Kunnassa on myös lukio, jossa oli lukuvuonna 2008-2009 yhteensä 38 opiskelijaa. Lukuvuonna 2008-2009 oli alakoulussa oppilaita 152 ja yläkoulussa 72. Oppilasmäärien ennustetaan vähenevän siten, että lukuvuonna 2013-2014 oppilaita olisi alakoulussa noin 121 ja yläkouluissa noin 64. Valtimolla toimii myös Pohjois-Karjalan Ammattiopiston metsäkonekoulu.

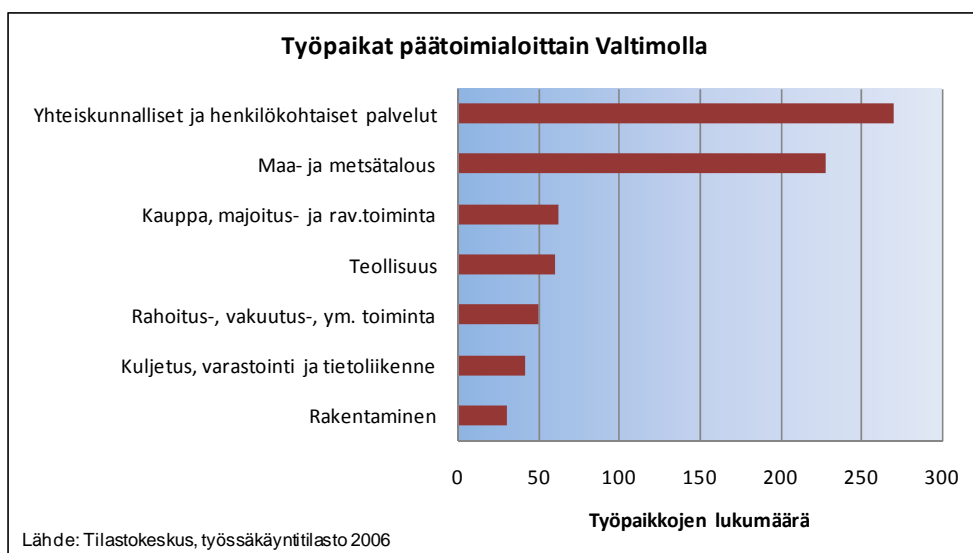

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti ja liikenteellinen asema.

1.2 Elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Valtimon kunnan alueella on työpaikkoja noin 750 kpl. Selvästi suurin osa työpaikoista on yhteiskunnallisissa palveluissa sekä maa- ja metsätaloudessa. (Kuva 2) Valtimon suurimpia työllistäjiä ovat kunnan ohella Valtimo Components Oyj sekä Pohjois-Karjalan Ammattiopisto.

Yli 80 % Valtimolla asuvasta työvoimasta kävi vuonna 2006 töissä omassa asuinkunnassaan Valtimolla. Muutoin Valtimolla asuvat kävivät töissä eniten Nurmeksessa (80 kpl). Muista kunnista Valtimolla kävivät töissä eniten Nurmeksessa asuvat, 130 työntekijää ja Juuassa asuvat, 13 työntekijää.

Kuva 2. Valtimon elinkeinorakenne vuonna 2005.

1.3 Maankäyttö ja kaavoitus

1.3.1 Maankäyttö

Valtimon keskustaajama on rakentunut ympäröivien järvien ohjaamina nauhamaisesti valtatie 6 ja erityisesti Keskuskadun varrelle. Kunnan ympärivuotisesta asutuksesta sijoittuu keskustaajamaan noin kaksi kolmasosaa. Valtatie pohjoispuolelle ei ole sijoittunut juurikaan asutusta. Kuitenkin esim. Pohjois-Karjalan Ammattiopisto sijoittuu hieman etäämmäksi keskustaajamasta Verkkoniemeen. Haja-asutusalueen kylät ovat suurelta osin pienehköjä.

Palvelut keskittyvät lähes täysin keskustaajaman keskeisimmälle alueelle, johon sijoittuu Kuntalaisten Talon, terveyskeskuksen, koulun, kirjaston ja vanhusten palvelutalon ja -asuntojen ohella suuri osa julkisista ja yksityisistä sekä hallintopalveluista.

Maankäytön kehittämishankkeista merkittävin liikennejärjestelyihin vaikuttava hanke on syksyllä 2009 käynnistynyt urheilutalohanke. Urheilutalo raken-

netaan keskustaajamaan Kuntalaisten Talon pohjoispuolelle kirkonharjun kupeeseen. Hanke vaikuttaa merkittävästi keskustan liikennevirtoihin ja mm. koululaisliikenteen turvallisuuteen. Hankkeen suunnittelun yhteydessä on otettu kantaa myös alueen liikennejärjestelyihin.

Tulevaisuudessa asutuksen ja palveluiden arvioidaan keskittyvän edelleen keskustaajamaan. Vireillä on mm. palvelutalohanke, jonka sijoittamisvaihtoehtojen vertailussa tulee ottaa huomioon myös liikenteelliset seikat.

1.3.2 Kaavoitus

Pohjois-Karjalan maakuntakaava

Pohjois-Karjalan maakuntakaavan ensimmäinen vaihe on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2005 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 2007. Maakuntakaavan täydennys (toinen vaihe) on parhaillaan käynnissä.

Yleiskaavat

Valtimon keskustassa on voimassa vuonna 1976 hyväksytty kirkonkylän osayleiskaava. Lisäksi kunnan alueella ovat voimassa vuonna 1983 hyväksytty Pitkäniemen osayleiskaava sekä vuonna 1991 hyväksytty Hiekkalahden osayleiskaava.

Asemakaavat ja ranta-asemakaavat

Valtimon kirkonkylän asemakaava on hyväksytty vuonna 1983. Tämän jälkeen on ko. asemakaavaan tehty useita muutoksia ja laajennuksia, viimeisimpänä huhtikuussa 2009 hyväksytty em. urheilutalon asemakaavamuutos.

Kunnan alueella ovat voimassa lisäksi Hiekkalahden (hyväksytty vuonna 2008) ja Kylmäniemen (hyväksytty vuonna 2009) ranta-asemakaavat.

1.4 Nykyinen tie- ja katuverkko sekä liikenne

1.4.1 Tie- ja katuverkko

Suunnittelualueella on maanteitä yhteensä 213 km, joista valtateitä 40,5 km ja yhdysteitä 172,5 km. Maantieverkon lisäksi katu- ja yksityistieverkko muodostaa merkittävän osan kunnan liikenneväylästä. Tiehallinnon hoidossa olevia kevyen liikenteen väyliä on kunnan alueella 5,6 km. Lisäksi kunnan hoidossa on katuja ja kevyen liikenteen väyliä noin 11,0 km. Kunnan yksityistieavustusrekisterissä on 125 yksityistietä, joiden vakituisesti asutun osuuden yhteispituus on 175 km. Yksityistiehoitokuntia on kunnan alueella yhteensä noin 150.

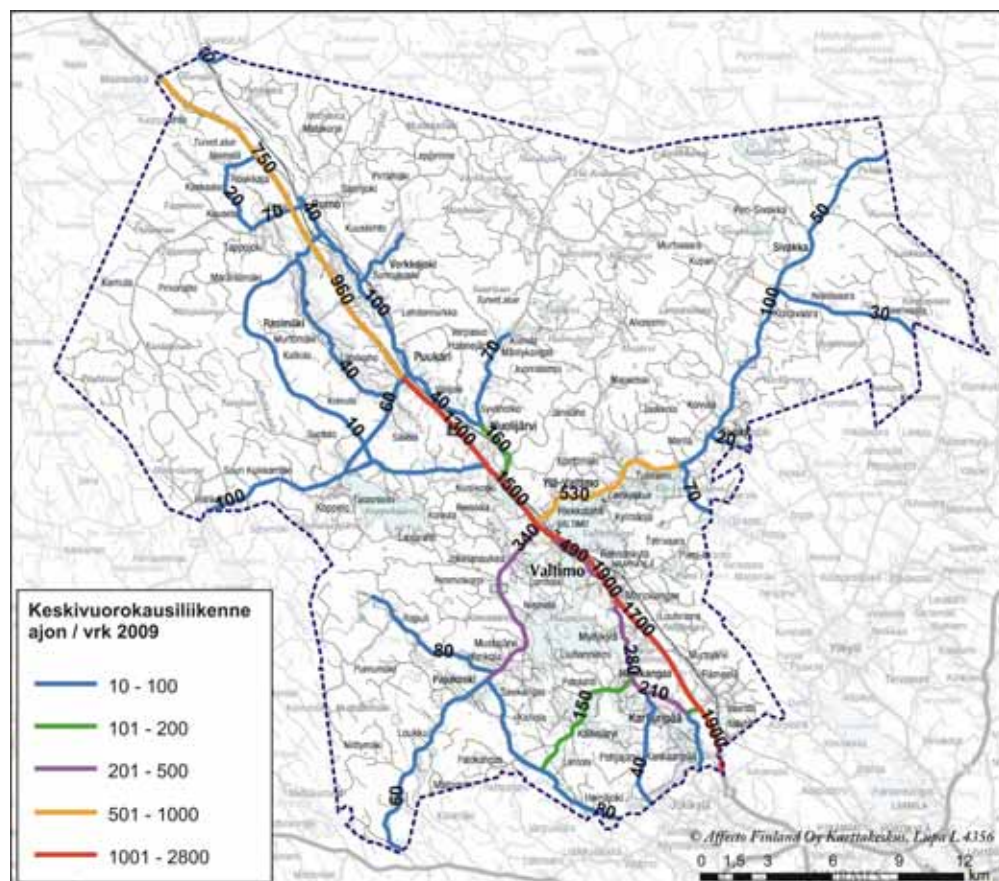
Valtimon tieverkon kannalta tärkeimmät tiet ovat valtatie 6 sekä yhdystiet 5284, 5285, ja 5850. Valtatie 6 on tärkeä tieyhteys Valtimolta etelään ja pohjoiseen. Yhdystie 5285 on tieyhteys Valtimolta kantatielle 87. Yhdystie 5284 muodostaa tieyhteyden Kuhmoon ja yhdystie 5850 yhteyden Valtimolta kantatielle 87 Rautavaaralle. Keskustan läpikulkeva pääväylä on Keskuskatu

(mt 15941, joka tulee lähivuosina siirtymään kunnan haltuun). Keskustan kaduista ovat keskeisimpiä Kankaalantie, Pitkätie, Rantatie ja Uusitie.

1.4.2 Liikennemäärät

Valtatien 6 liikennemäärä on suurimmillaan Valtimon keskustan kohdalla, noin 1900-2800 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 5-9 %). Keskustan eteläpuolella kunnan rajan ja keskustan välillä valtatie 6 liikennemäärä on noin 1700-1900 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 8-9 %) ja keskustan pohjoispuolella keskustan ja Puukarin välillä noin 1300-1500 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 9 %). Puukarin pohjoispuolella välillä Puukari- Sotkamon kunnan raja on valtatie 6 liikennemäärä noin 750-960 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 11 %). (Kuva 3)

Valtatieltä 6 Kuhmon suuntaan vievällä yhdystiellä 5284 on liikennemäärä suurimmillaan noin 530 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 4 %). Valtimon ja kantatie 87 välisellä yhdystiellä 5285 liikennemäärä on suurimmillaan valtatie 6 ja Pajukosken välillä noin 340 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 8 %). Valtimolta Karhupään suuntaan vievällä yhdystiellä 15924 liikennemäärä on suurimmillaan valtatie 6 ja Hirsikankaan välillä noin 280 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 3 %) sekä Hirsikankaan ja Karhupään välillä noin 210 ajon./vrk (raskaan liikenteen osuus 4 %). Huomioon otettavaa on, että Valtimon tieverkostolla on paljon yhdysteitä, joiden liikennemäärät ovat hyvin pieniä (20-100 ajon./vrk). (Kuva 3)

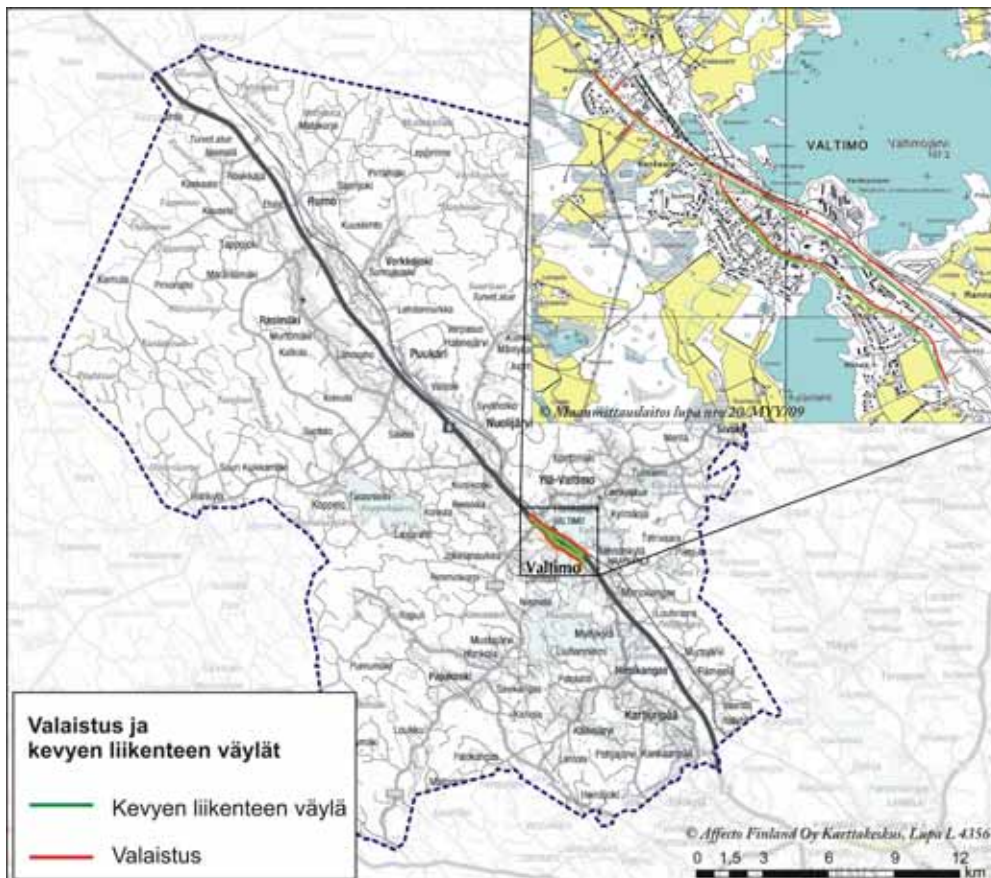
Kuva 3. Valtimon maanteiden keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät (KVL 2009).

1.4.3 Tievalaistus

Valtimon maanteistä on valaistu yhteensä 5,9 km. Valtatiellä 6 on valaistus Valtimon keskustan kohdalla välillä Juposärkkä-Koivikkola (yhdystien 5284 liittymään). Yhdystiellä 15941 (Keskustie/Keskuskatu) valaistus on lähes koko matkalla lukuun ottamatta tien alkuosaa. Lisäksi valaistusta on valtatieltä 6 lähtevien yhdysteiden 5284 (Ylä-Valtimontien) ja 5285 (Pajukoskentien) varrella lyhyellä matkalla. (Kuva 4) Myös suuri osa keskustaaajaman katuverkosta on valaistu.

1.4.4 Kevyen liikenteen väylät

Valtimolla on maanteiden varsilla olevia kevyen liikenteen väyliä 5,6 km:n matkalla. Valtatien 6 varrella Valtimon keskustan kohdalla on kevyen liikenteen väylä lähes samalla välillä kuin tievalaistus (Juposärkkä-Koivikkola). Yhdystien 15941 (Keskustie/Keskuskatu) varrella kevyen liikenteen väylä on lähes koko matkalla lukuun ottamatta tien alkuosaa. Aivan ydinkeskustan osalta kevyen liikenteen väylä on molemmilla puolilla tietä. (Kuva 4)

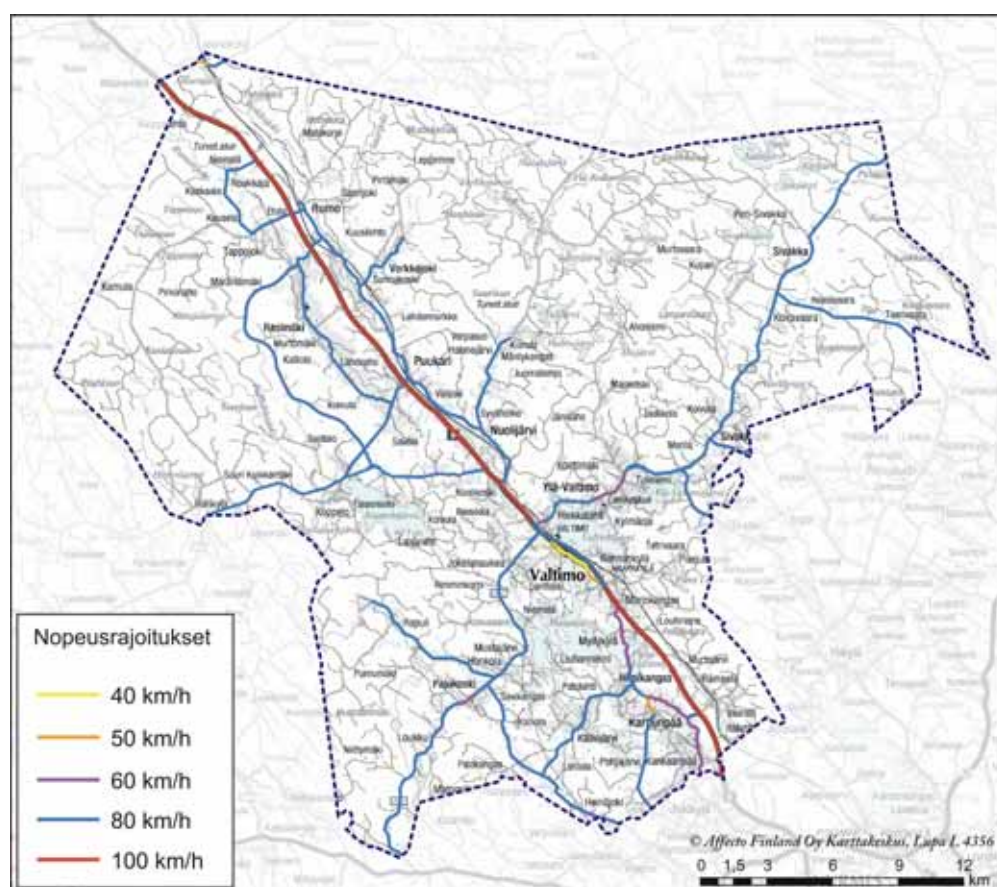

Kuva 4. Valtimon maanteiden nykyinen tievalaistus ja nykyiset kevyen liikenteen väylät.

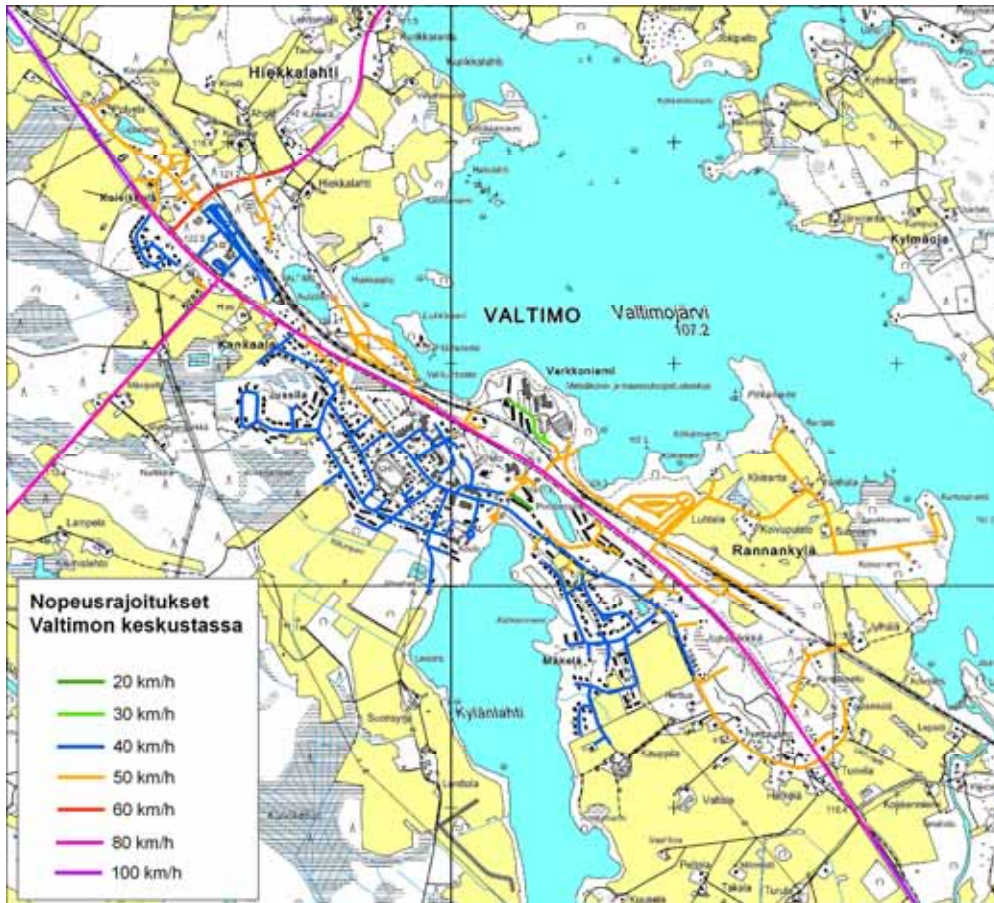

1.4.5 Nopeusrajoitukset

Valtatien 6 nopeusrajoitus on kesäaikana pääosin 100 km/h lukuun ottamatta Valtimon keskustan kohtaa, jossa nopeusrajoitus on 80 km/h. Valtimon keskustan läpi kulkevalla maantiellä 15941 (Keskustie/Keskuskatu) nopeusrajoitus on tien alku- ja loppuosalla 50 km/h ja keskustan kohdalla 40 km/h. Suurimmalla osalla tieverkkoa nopeusrajoitus on 80 km/h lukuun ottamatta muutamia kylien kohtia, joissa nopeusrajoitus on 50 tai 60 km/h. Esimerkiksi Pajukosken, Karhunpään ja Ylä-Valtimon kylien kohdilla nopeusrajoitus on 60 km/h. (Kuva 5). Keskustan asuinalueilla on pääosin 40 km/h-nopeusrajoitus. (Kuva 6)

Kuva 5. Valtimon maanteiden nopeusrajoitukset.

Kuva 6. Valtimon keskustan nopeusrajoitukset.

1.5 Aikaisemmat suunnitelmat

Valtimon liikenneturvallisuuksuunnitelma

Valtimon edellinen liikenneturvallisuuksuunnitelma on valmistunut vuonna 1998. Suunnitelma ei sisältänyt liikenneturvallisuuksuustyön toimintasuunnitelmaa. Liikenneympäristöä koskevista toimenpide-ehdotuksista suuri osa on toteutettu. Osa esityksistä ei ole enää ajantasaisia.

2 LIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA

2.1 Liikenneonnettomuudet

Onnettomuustarkastelut perustuvat poliisin tietoon tulleisiin onnettomuuksiin. On arvioitu, että poliisin tietoon tulee vain osa kaikista liikenneonnettomuuksista. Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet ja yli puolet loukkaantumiseen johtavista onnettomuuksista tulee poliisin tietoon, mutta pienistä omaisuusvahinkoihin johtaneista onnettomuuksista vain hyvin pieni osa päätyy tilastoihin.

Onnettomuustarkastelu käsittää maanteillä, kaduilla ja yksityisteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet. Onnettomuusaineisto saatiin Tiehallinnon onnettomuusrekisteristä. Aineistossa oli maanteillä tapahtuneita onnettomuuksia yhteensä 119 kpl ja kaduilla tapahtuneita onnettomuuksia yhteensä 25 kpl.

Onnettomuustarkastelussa oletettiin, että kuljettajan juopumus vaikuttaa onnettomuuksiin liikenneympäristöä enemmän. Tähän oletukseen perustuen ne onnettomuudet, joissa kuljettaja oli juopunut (alkoholionnettomuudet), poistettiin aineistosta, jotta liikenneympäristön vaikutus onnettomuuksien tapahtumiseen saataisiin paremmin selville. Maanteillä tapahtuneista onnettomuuksista kuljettaja oli juopunut 15 (13 %) onnettomuudessa. Näistä kolme oli henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia, joissa loukkaantui yhteensä kolme henkilöä. Kaduilla ja yksityisteillä vastaavia onnettomuuksia tapahtui seitsemän (28 %), joista kaksi oli henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia (kolme loukkaantunutta). Suuri osa em. onnettomuuksista oli yksittäisonnettomuuksia, joissa ajoneuvo suistui ulos tieltä.

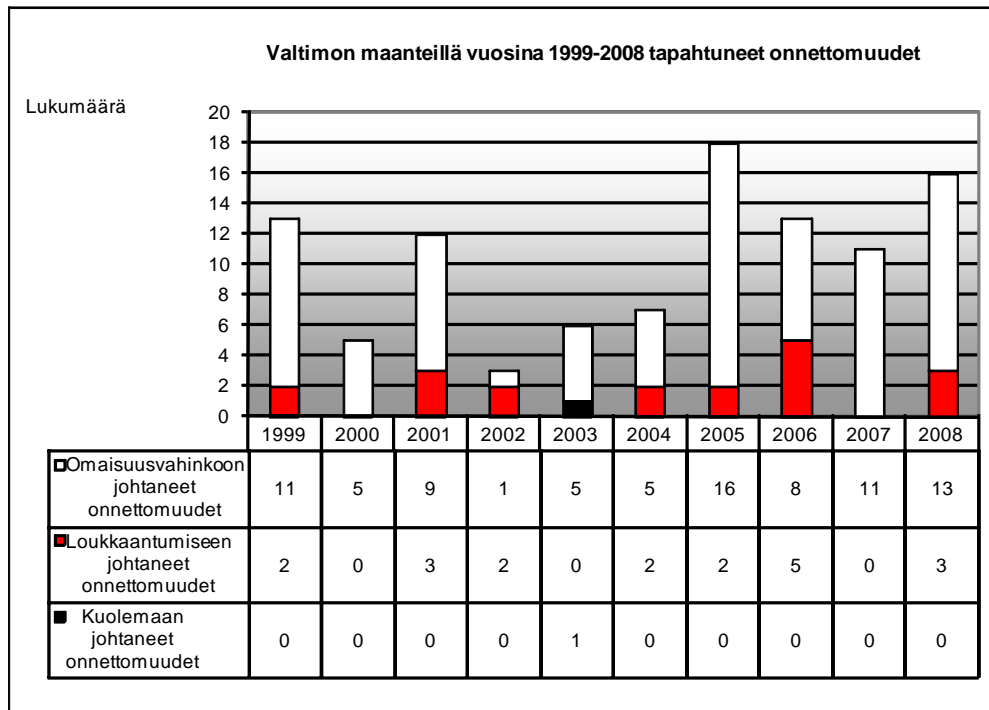
Vuosina 1999-2008 maanteillä, kaduilla ja yksityisteillä tapahtui kunnan alueella (ilman alkoholionnettomuuksia) yhteensä 122 onnettomuutta, joista 23 oli henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 21 johti loukkaantumiseen ja kaksi kuolemaan. Onnettomuuksissa loukkaantui yhteensä 28 henkilöä ja kuoli kaksi henkilöä.

2.1.1 Maanteillä tapahtuneet onnettomuudet

Valtimon asukaslukuun suhteutettuna maanteillä tapahtuneissa onnettomuuksissa loukkaantui keskimäärin 1,04 ja kuoli keskimäärin 0,04 henkilöä vuodessa tuhatta asukasta kohti. (Valtimon asukasluku oli vuosina 1999-2008 keskimäärin 2779 asukasta). Vastaavat luvut vuonna 2005 olivat Pohjois-Karjalan alueella 1,46 ja 0,10 ja Itä-Suomen läänin alueella 1,73 ja 0,08 (Lähde: Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuuksuunnitelma 2007-2011). Luvuissa ovat mukana myös alkoholionnettomuudet.

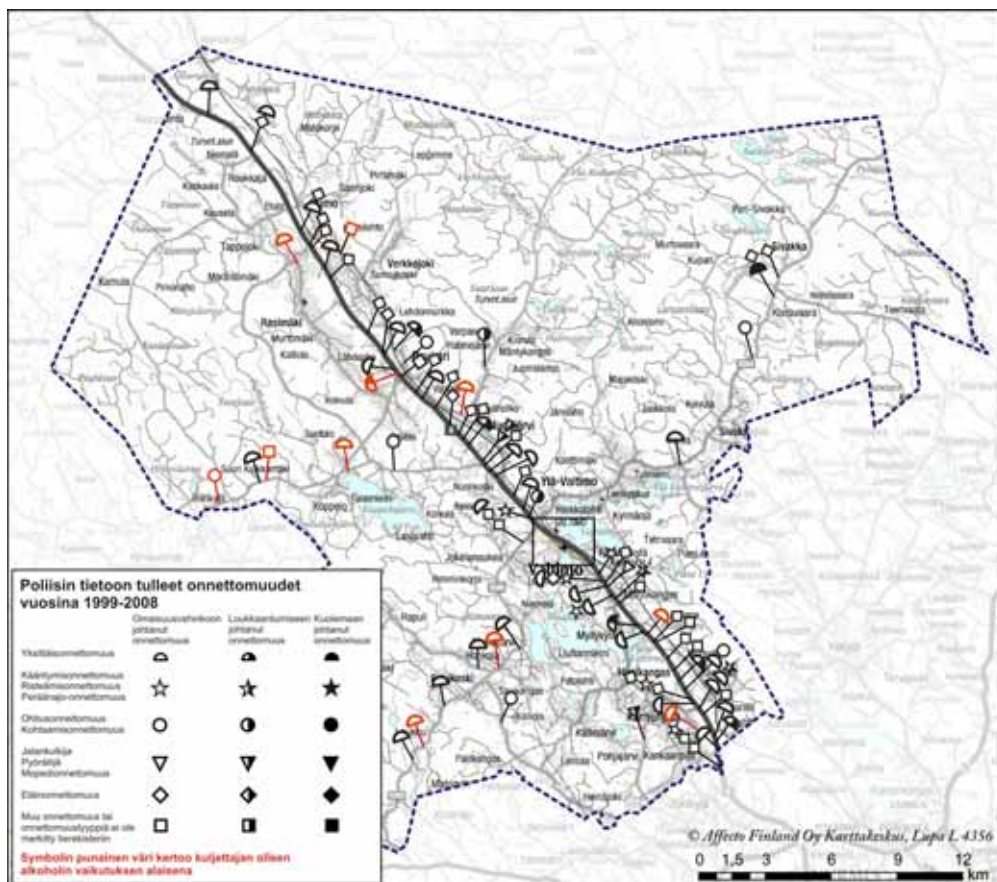
Vuosina 1999-2008 Valtimon maanteillä tapahtui yhteensä 104 poliisin tietoon tullutta onnettomuutta eli keskimäärin noin 10 onnettomuutta/vuosi. Onnettomuuksien määrä vaihteli vuosittain välillä 3-18. Aineistosta sekä seuraavista tarkemmista tarkasteluista on poistettu alkoholionnettomuudet. (Kuva 7)

Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui 20 kpl eli keskimäärin 2 onnettomuutta/vuosi määrän vaihdellessa vuosittain välillä 0-5 onn./vuosi. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien osuus kaikista onnettomuuksista oli noin 19 %, loput noin 81 % oli omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia. Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia oli 19 kpl, joissa loukkaantui yhteensä 26 henkilöä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui yksi, jossa kuoli yksi henkilö. (Kuva 7)

Kuva 7. Valtimon maanteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet.

Tiekohtaisesti selvästi eniten kaikkia onnettomuuksia ja henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui valtatiellä 6. Liikennemääriltään hiljaisemmilla yhdysteillä suurin osa onnettomuuksista ja henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista oli yksittäisonnettomuuksia (joissa ajoneuvo suistui ulos tieltä) sekä ohitus- ja kohtaamisonnettomuuksia. (Kuva 8)

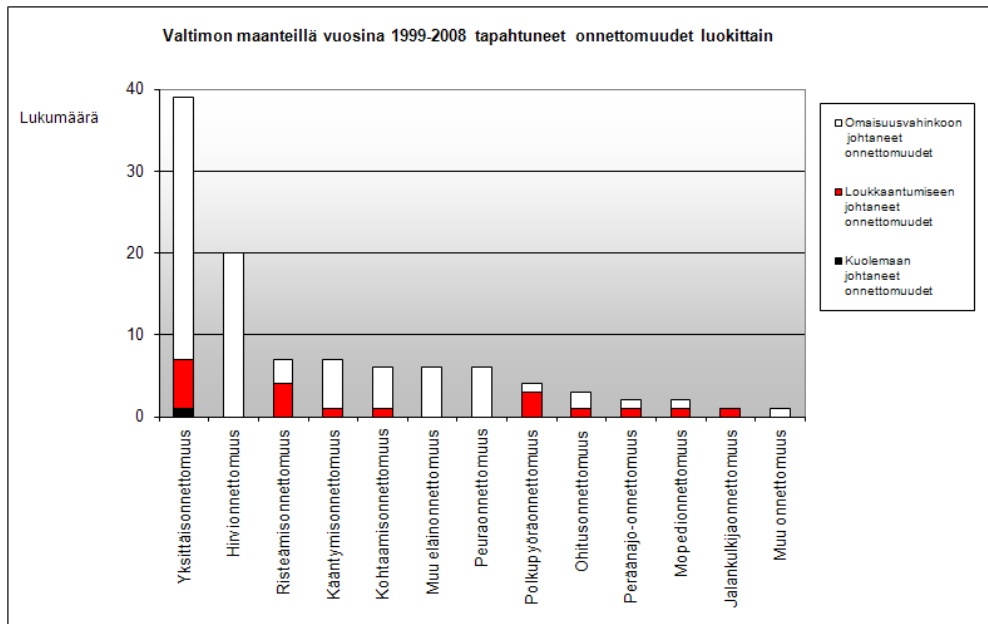
Kuva 8. Valtimon maanteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet.

Valtatiellä 6 tapahtui yhteensä 79 onnettomuutta, joista loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia oli 15 kpl. Yhdysteillä tapahtui yhteensä 25 onnettomuutta, joista loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia oli 4 kpl ja kuolemaan johtaneita yksi. (Taulukko 1)

Taulukko 1. Valtimon maanteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet teiden toiminnallisen luokan mukaan jaoteltuina. Kunnan alueella ei ole kanta- ja seututeitä.

Toiminnallinen luokka	Omaisuuksittomien johtaneet onnettomuudet	Loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet	Kuolemaan johtaneet onnettomuudet	Yhteensä
Valtatiet	64	15	0	79
Yhdystiet	20	4	1	25
Yhteensä	84	19	1	104

Suurin osa tapahtuneista kaikista onnettomuuksista oli yksittäisonnettomuuksia. Yksittäisonnettomuuksia tapahtui yhteensä 39 kpl, mikä oli 38 % kaikista onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisin onnettomuusluokka kaikista onnettomuuksista oli hirvionnettomuudet, joita tapahtui 20 kpl (noin 19 % kaikista onnettomuuksista). Muissa onnettomuusluokissa tapahtui 1-7 onnettomuutta. (Kuva 9 ja Taulukko 2)

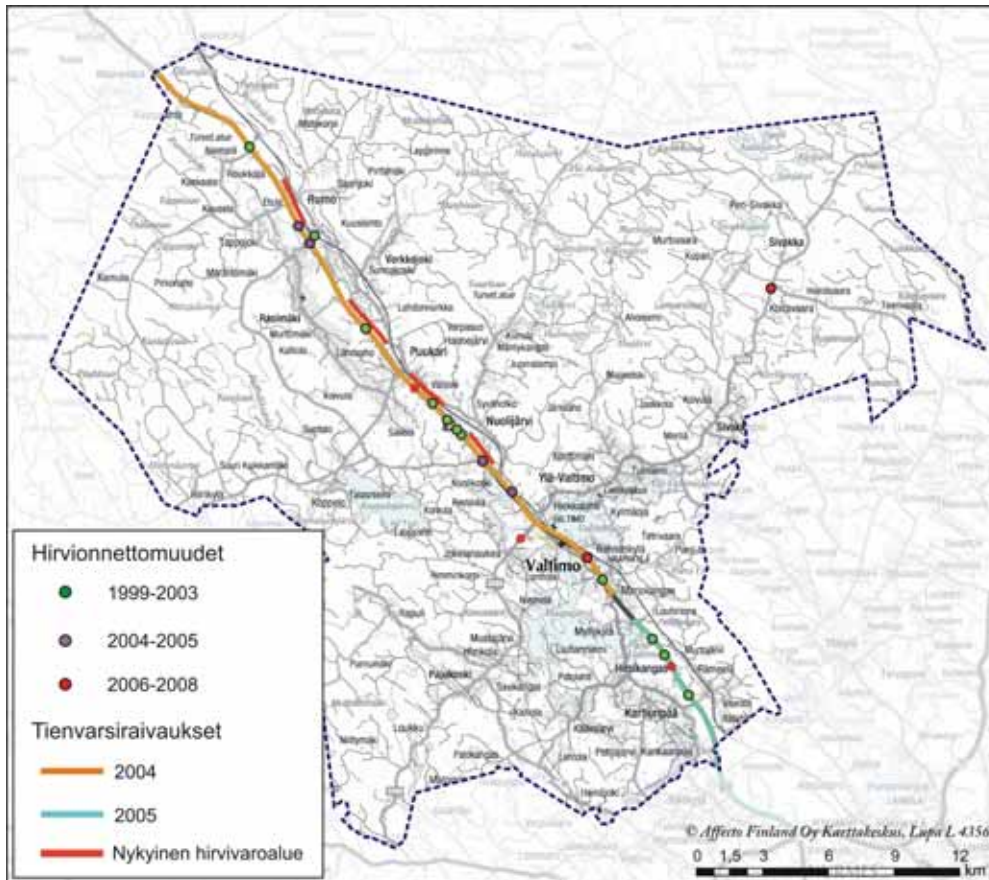
Kuva 9. Valtimon maanteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet onnettomuusluokittain.

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista eniten tapahtui yksittäis- (7 kpl), risteämisen- (4 kpl), ja polkupyöraonnettomuuksia (3 kpl). Muissa onnettomuusluokissa tapahtui 0-1 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Suhteellisesti eniten henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui jalankulkija- ja polkupyöraonnettomuuksissa. Yhteensä 100 % jalankulkijaonnettomuuksista, 75 % polkupyöraonnettomuuksista, 57 % risteämisonnettomuuksista, 50 % peräänajo-onnettomuuksista ja 50 % mopedionnettomuuksista johti henkilövahinkoon. Kuolemaan johtanut onnettomuus oli yksittäisonnettomuus. (Kuva 9 ja Taulukko 2)

Taulukko 2. Valtimon maanteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet onnettomuusluokittain ja vakavuusasteittain.

Onnettomuusluokka	Kaikki onnettomuudet	Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet		Kuolleet
Yksittäisonnettomuus	39	7	18 %	1
Hirvionnettomuus	20	0	0 %	0
Risteämisonnettomuus	7	4	57 %	0
Kääntymisonnettomuus	7	1	14 %	0
Kohtaamisonnettomuus	6	1	17 %	0
Muu eläinonnettomuus	6	0	0 %	0
Peuraonnettomuus	6	0	0 %	0
Polkupyöräonnettomuus	4	3	75 %	0
Ohitusonnettomuus	3	1	33 %	0
Peräänajo-onnettomuus	2	1	50 %	0
Mopedionnettomuus	2	1	50 %	0
Jalankulkijaonnettomuus	1	1	100 %	0
Muu onnettomuus	1	0	0 %	0
Yhteensä	104	20	19 %	1

Maanteillä tapahtui hirvi- ja peuraonnettomuuksia yhteensä 26 kpl sekä muita eläinonnettomuuksia kuusi kappaletta. Hirvionnettomuusmääriin ovat vaikuttaneet tehdyt tienvarsiraivaukset sekä hirvikannan vuosittainen vaihtelu. (Kuva 10)

Kuva 10. Valtimon maanteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet hirvi- ja peuraonnettomuudet, tehdyt tienvarsiraivaukset sekä nykyiset hirvivaroalueet.

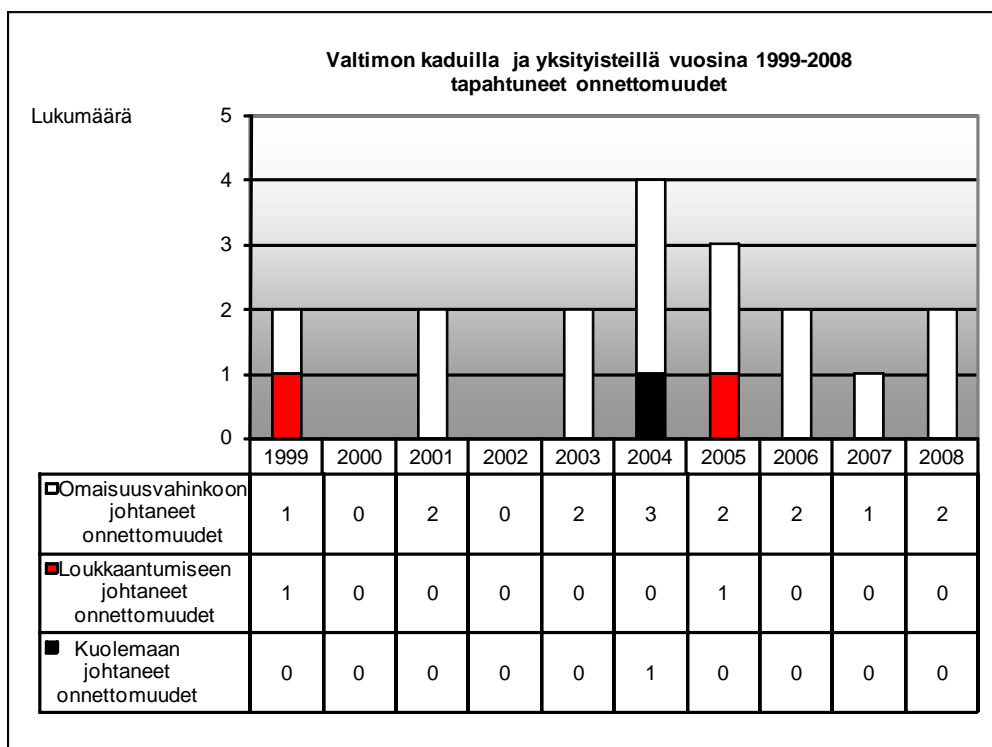
Hirvionnettomuudet ovat keskittyneet valtatielle 6, mutta sijoittuvat siinä varsin tasaisesti niin keskustaajaman etelä- kuin pohjoispuolelle. Onnettomuudet eivät juurikaan sijoitu nykyisten hirvivaroalueiden kohdille: varoalueita tulee siten tarkistaa. Tienvarsiraivausten jatkaminen on jatkossakin tärkeää hirvionnettomuusriskin pienentämiseksi.

2.1.2 Kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneet onnettomuudet

Vuosina 1999-2008 Valtimon kaduilla ja yksityisteillä tapahtui yhteensä 18 poliisin tietoon tullutta onnettomuutta eli keskimäärin noin 1,8 onnettomuutta/vuosi. Onnettomuuksien määrä vaihteli vuosittain välillä 0-4 onn./vuosi. Aineistosta on poistettu alkoholionnettomuudet, joita oli seitsemän. (Kuva 11)

Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui kaduilla ja yksityisteillä kolme eli keskimäärin 0,3 onnettomuutta/vuosi. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien osuus kaikista onnettomuuksista oli noin 17 %, loput noin 83 % oli omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia. Loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia tapahtui kaksi, joissa loukkaantui yhteensä kaksi henkilöä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui yksi, jossa kuoli yksi henkilö. Aineistosta ja seuraavista tarkemmista tarkasteluista on poistettu alkoholionnettomuudet. (Kuva 11 ja Taulukko 3)

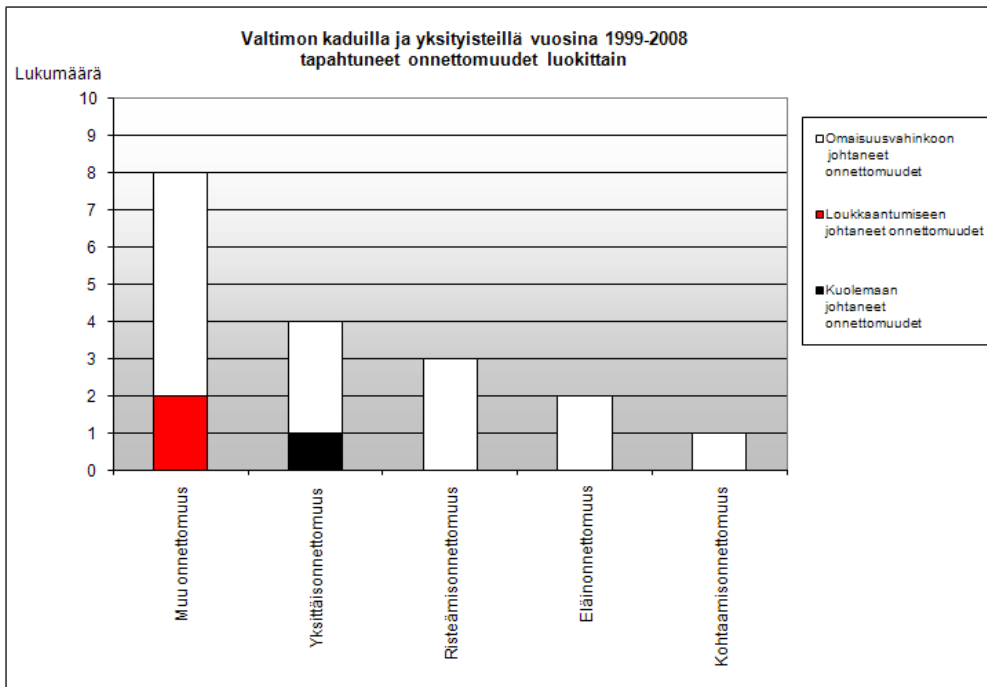

Kuva 11. Valtimon kaduilla ja yksityisteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet.

Suurin osa tapahtuneista kaikista onnettomuuksista kuului luokkaan muu onnettomuus, joita tapahtui yhteensä kahdeksan kappaletta (44 % kaikista onnettomuuksista). Seuraavaksi yleisin onnettomuusluokka oli yksittäisonnettomuudet, joita tapahtui neljä kappaletta. Risteämisonnettomuuksia tapahtui kolme, eläinonnettomuuksia kaksi ja kohtaamisonnettomuuksia yksi. (Kuva 12, Taulukko 3)

Huomioon otettavaa on, että kaduille ja yksityisteille kirjatuista onnettomuuksista puuttuivat täysin polkupyörä-, mopedi- sekä jalankulkijaonnettomuudet. Ko. onnettomuudet ovat todennäköisesti kirjautuneet luokkaan muu onnettomuus. Toisaalta tilannetta selittää se, että keskustaajaman läpi kulkeva pääväylä on maantie ja sillä tapahtuneet onnettomuudet näkyvät siten maanteiden onnettomuustilastoinnissa.

Kuva 12. Valtimon kaduilla ja yksityisteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet onnettomuusluokittain.

Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui kolme kappaletta, joista kaksi kuului luokkaan muu onnettomuus ja yksi luokkaan yksittäisonnettomuus. Kuolemaan johtanut onnettomuus tapahtui luokassa yksittäisonnettomuus. Muissa onnettomuusluokissa ei tapahtunut henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia. (Kuva 12 ja Taulukko 3) Huomioon otettavaa on, että yhtään onnettomuutta ei ole kirjattu myöskään henkilövahinkoonnettomuuksista luokkaan polkupyörä-, mopedi- sekä jalankulkijaonnettomuudet (sama selitys kuin edellä).

Taulukko 3. Valtimon kaduilla ja yksityisteillä vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet onnettomuusluokittain ja vakavuusasteittain.

Onnettomuusluokka	Kaikki onnettomuudet	Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet		Kuolleet
Muu onnettomuus	8	2	25 %	0
Yksittäisonnettomuus	4	1	25 %	1
Risteämisonnettomuus	3	0	0 %	0
Eläinonnettomuus	2	0	0 %	0
Kohtaamisonnettomuus	1	0	0 %	0
Yhteensä	18	3	17 %	1

Kuva 13. Valtimon keskustaajamassa vuosina 1999-2008 tapahtuneet onnettomuudet (vain maanteiden osalta). Katuverkon onnettomuuksia ei ole voitu sijoittaa kartalle puutteellisten sijaintitietojen vuoksi. Alkoholi-onnettomuudet on esitetty punaisella.

2.1.3 Onnettomuuksien kasaumapisteet

Maanteiden sekä katujen ja yksityisteiden onnettomuuksia tarkasteltiin myös kasaumapisteittäin. Kasaumapisteessä on tapahtunut vähintään viisi onnettomuutta tai vähintään kaksi henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta enintään 400 metrin etäisyydellä toisistaan. Jokaiselle kasaumapisteelle laskettiin riskiluku, jotta kasaumapisteitä voitaisiin verrata keskenään. Riskiluku on kasaumapisteessä tapahtuneiden onnettomuuksien lukumäärän summa painottaen henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia kertoimella viisi ja omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia kertoimella yksi. Kertoimilla painotettiin henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia omaisuusvahinkoon johtaneisiin onnettomuuksiin nähden. Katuverkon osalta kaikkien onnettomuuksien tapahtumapaikkaa ei voitu puutteellisten tietojen vuoksi tarkasti paikallistaa. Alkoholi-onnettomuudet on poistettu tarkasteluaineistosta. Lisäksi kasaumapistetarkasteluista on poistettu hirvi- ja peuraonnettomuudet, koska niiden mukaanotto vääristäisi tarkasteluja eikä ko. onnettomuuksia usein ehkäistä pistemäisillä vaan pitempiä tiejaksoja koskevilla toimenpiteillä. Hirvi- ja peuraonnettomuuksien sijaintitietoja ja onnettomuuskeskittymäjaksoja on käsitelty kohdassa 2.1.1.

Maanteillä tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet

Riskiluvultaan suurin onnettomuuksien kasaumapiste sijaitsi valtatiellä 6 maantien 5285 (Pajukoskentien) liittymässä. Kasaumapisteeseen riskiluku oli 14. Liittymän läheisyydessä tapahtui yhteensä kuusi onnettomuutta, joista kaksi oli kääntymisonnettomuuksia, yksi kohtaamisonnettomuus, yksi polku-

pyöräonnettomuus, yksi yksittäisonnettomuus ja yksi muu eläinonnettomuus. Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet olivat polkupyörä- ja risteämisonnettomuus. (Numero 1, Kuva 14 ja Taulukko 4)

Valtatiellä 6 Juposärkätien liittymän kohdalla sijaitsi kasaumapiste, jonka riskiluku oli 10. Kasaumapisteessä tapahtui yhteensä kaksi onnettomuutta, joista molemmat olivat henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia. Onnettomuudet olivat risteämis- ja peräänajo-onnettomuus. (Numero 2, Kuva 14 ja Taulukko 4)

Valtatiellä 6 sijaitsi myös kolmas kasaumapiste maantien 5850 (Koppelon-tien) liittymässä. Kasaumapisteeseen riskiluku oli 10 ja siellä tapahtuneet henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet olivat molemmat polkupyöräonnettomuuksia. (Numero 3, Kuva 14 ja Taulukko 4)

Maantiellä 15841 (Keskuskatu) Sammalpolun ja Käpylätien liittymien välillä oli kasaumapiste, jonka riskiluku oli 9. Siellä tapahtuneesta viidestä onnettomuudesta yksi oli henkilövahinkoon johtanut jalankulkijaonnettomuus. Lisäksi kasaumapisteessä on sattunut yksi yksittäisonnettomuus, yksi ohitustonnettomuus, yksi risteämisonnettomuus ja yksi polkupyöräonnettomuus, jotka kaikki olivat omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia. (Numero 4, Kuva 14 ja Taulukko 4)

Taulukko 4. Valtimon maanteillä tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet ja kasaumapisteiden riskiluvut.

Nro (Kuva 14)	Tie	Paikka	Kaikkien onn. määrä	Heva-onn. määrä	Riskiluku
1	Valtatie 6	Kankaala	6	2	14
2	Valtatie 6	Rannankylä	2	2	10
3	Valtatie 6	Nuolijärvi	2	2	10
4	Mt 15941	Keskusta	5	1	9

Kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet

Kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneita onnettomuuksia ei pystytty tarkasti paikantamaan suurelta osin puutteellisten paikannustietojen vuoksi (tiedot on esitetty katunimitarkkuudella). Varsinaisia kasaumapisteitä ei aineiston perusteella syntynyt. Suurin osa onnettomuuksista oli yksittäisiä Valtimon keskusta-alueen kaduille sijoittuvia onnettomuuksia: monet onnettomuuksista sijoituivat piha- ja pysäköimisalueille.

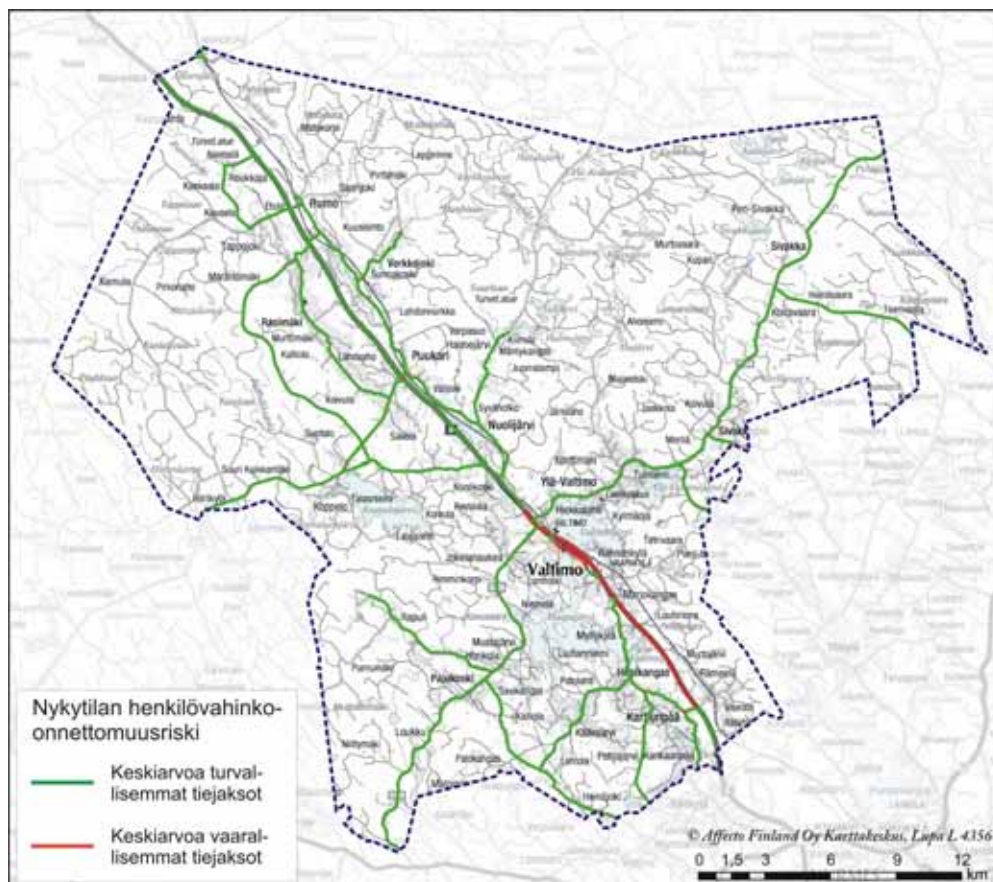
Kuva 14. Valtimon maanteillä tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet ja kasaumapisteille lasketut riskiluvut. (Taulukko 4)

2.1.4 Maanteiden nykytilan henkilövahinko-onnettomuus- ja kuolemanriskin arviointi

Maanteiden nykytilan henkilövahinko-onnettomuus- ja kuolemanriskejä arviointiin Tiehallinnon Tarva 4.9 -tietokoneohjelmalla. Ohjelma ottaa huomioon vuosina 2003-2007 tapahtuneet onnettomuudet ja tien ominaisuudet vuoden 2008 alun tierekisteritietojen perusteella. Liikennemäärät ovat vuosien 2003-2007 keskimääräisiä tietoja.

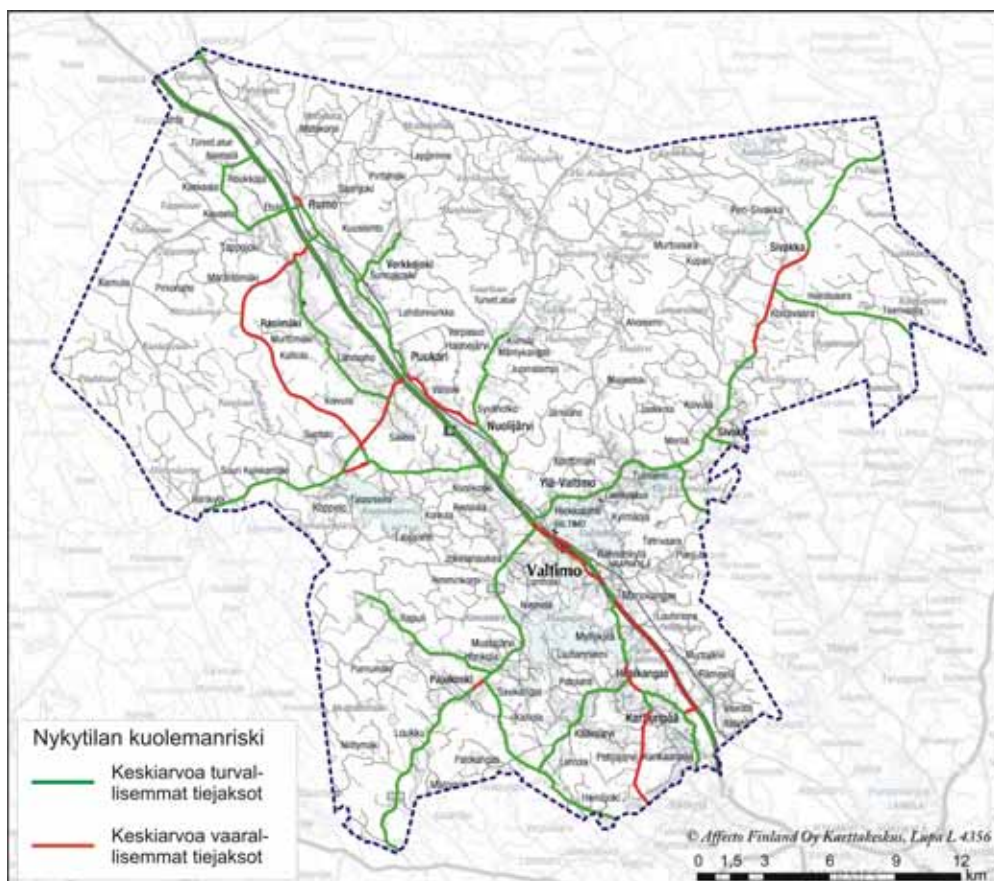
Tarkastelut tehtiin vertaamalla tiejaksojen henkilövahinko- ja kuolemanriskejä tieluokittain koko valtakunnan tieluokittaisiin vuoden 2007 keskiarvoihin. Oheisilla kartoilla on tiejaksot jaettu keskiarvoa turvallisempiin/vaarallisempiin tiejaksoihin.

Henkilövahinko-onnettomuusriskejä arvioitaessa nousee keskiarvoja vaarallisempina tiejaksoina esille lähinnä valtatie 6 keskustan kohdalla ja keskustasta etelään päin sekä Keskuskatu. Muutoin muu tieverkko on lähes täysin keskiarvoa turvallisempaa. (Kuva 15)

Kuva 15. Valtimon maanteiden nykytilan henkilövahinko-onnettomuusriski Tarva 4.9 -ohjelmalla arvioituna.

Maanteiden kuolemanriskejä arvioitaessa nousee esille huomattavan paljon enemmän keskiarvoja vaarallisempia tiejaksoja kuin edellä. Valtatiellä 6 nousevat esille suurelta osin samat tiejaksot kuin edellä. Samoin on myös Keskuskatu keskiarvoa vaarallisempi. Myös muulla tieverkolla nousee esille useita tiejaksoja. (Kuva 16)

Kuva 16. Valtimon maanteiden nykytilan kuolemanriski Tarva 4.9 -ohjelmalla arvioituna.

2.2 Liikenneturvallisuuskyselyt

Valtimon kunnan asukkaille ja kesäasukkaille järjestettiin yleisötilaisuus heinäkuussa 2009 Valtimon Kesäpäivien yhteydessä. Tilaisuudessa esiteltiin kyselyissä ja onnettomuusanalyseissa esille tulleita ongelmakohteita ja niiden parantamiseksi suunniteltuja toimenpide-ehdotuksia. Suunnitelmaluonnoksiin tutustui tilaisuudessa noin 50 henkilöä.

Asukaskysely

Valtimon liikenneturvallisuusongelmia kartoitettiin asukaskyselyllä. Asukkaille annettiin mahdollisuus vastata kyselyyn sähköisesti internetissä tai täyttämällä lomake kirjastossa ja Kuntalaisten Talolla. Kysely toteutettiin maaliskuuhuhtikuussa 2009. Kyselystä tiedotettiin paikallisissa lehdissä (Karjalainen ja Ylä-Karjala), paikallisradiossa sekä kunnan internetsivuilla.

Asukaskyselyyn saatiin yhteensä 51 vastausta. Vastaajista noin 67 % oli naisia ja noin 33 % miehiä. Vastaajien keski-ikä oli noin 49 vuotta. Pääosa vastaajista, noin 52 % oli täysipäiväisesti työssäkäyviä. Opiskelijoita tai koululaisia vastaajista oli noin 4 %. Eläkeläisten osuus vastaajista oli noin 21 %. Valtaosalla vastaajien talouksista oli yksi tai kaksi autoa ja ajokortti oli yleisimmin kahdella talouteen kuuluvalla henkilöllä.

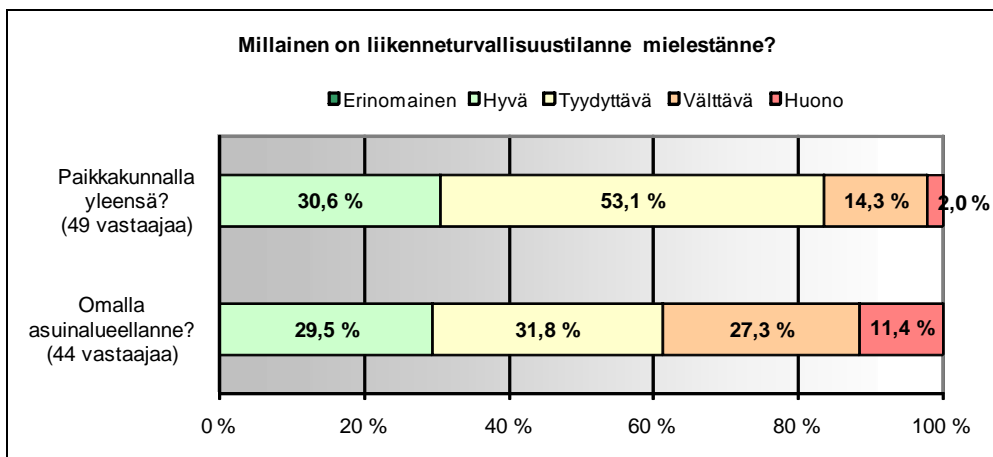
Vastaajista valtaosa (noin 82 %) ilmoitti käyttävänsä liikkumiseen henkilö- tai pakettiautoa. Keskimääräinen vuotuinen ajomäärä henkilö- ja pakettiautolla oli noin 20 200 km vuodessa. Kuorma-autolla liikkuvia henkilöitä oli neljä ja he ajoivat kuorma-autolla keskimäärin noin 21 300 km vuodessa. Polkupyörällä liikkui noin 53 % vastaajista, jotka pyöräilivät keskimäärin noin 300 km vuodessa.

Taulukko 5. Valtimon asukaskyselyyn vastanneiden liikkuminen kulkumuodoittain (51 vastaajaa).

Kulkumuoto	Kulkumuotoa käyttävien vastaajien lukumäärä ja osuus		Keskimääräinen vuotuinen ajokilometrimäärä
	Henkilöä	%	
Henkilö- ja pakettiauto	42	82,4 %	20200
Kuorma-auto	4	7,8 %	21300
Moottoripyörä	2	3,9 %	600
Mopo	3	5,9 %	900
Polkupyörä	27	52,9 %	300

Valtimon liikenneturvallisuuksuustilanne oli vastaajien omalla asuinalueella valtaosan (noin 61 %) mielestä hyvä tai tyydyttävä. Noin 11 % vastaajista oli sitä mieltä, että liikenneturvallisuuksuustilanne oli huono ja noin 27 % piti tilannetta välttävänä. (Kuva 17)

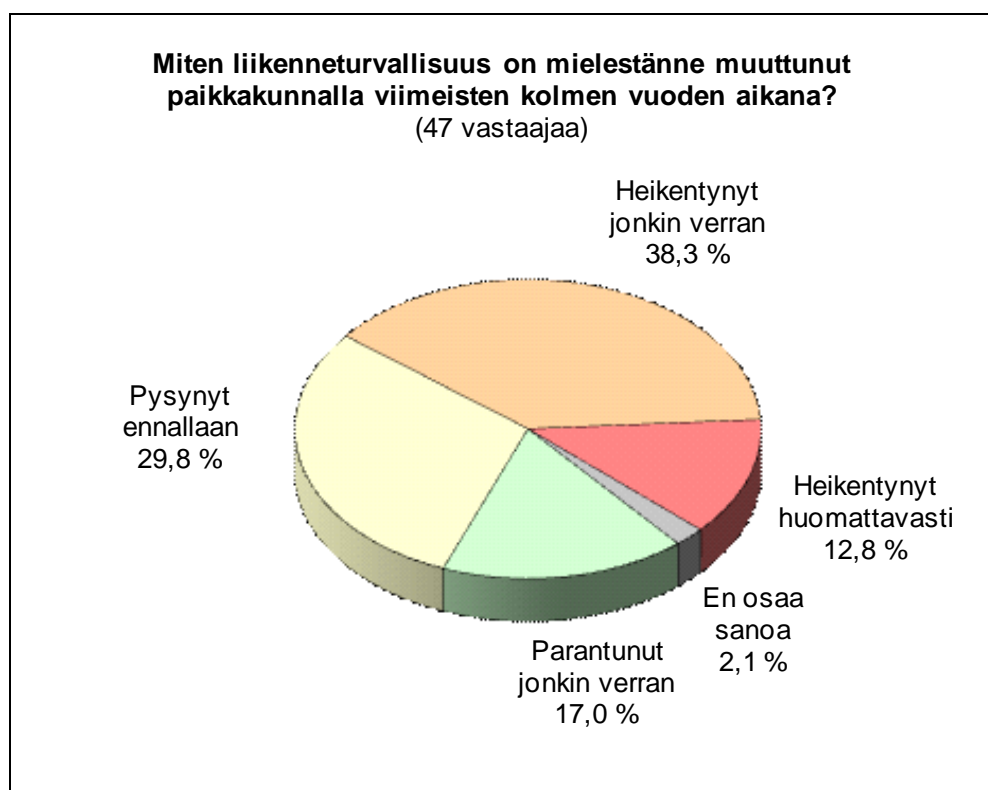
Paikkakunnan yleistä liikenneturvallisuuksuustilannetta piti hyvänä tai tyydyttävänä noin 84 % vastaajista, välttävänä noin 14 % sekä huonona noin 2 % vastaajista. Oman asuinalueen tilannetta pidettiin siten yleistä liikenneturvallisuuksuustilannetta heikompana. (Kuva 17)

Kuva 17. Liikenneturvallisuuksuustilanne Valtimolla asukaskyselyn mukaan.

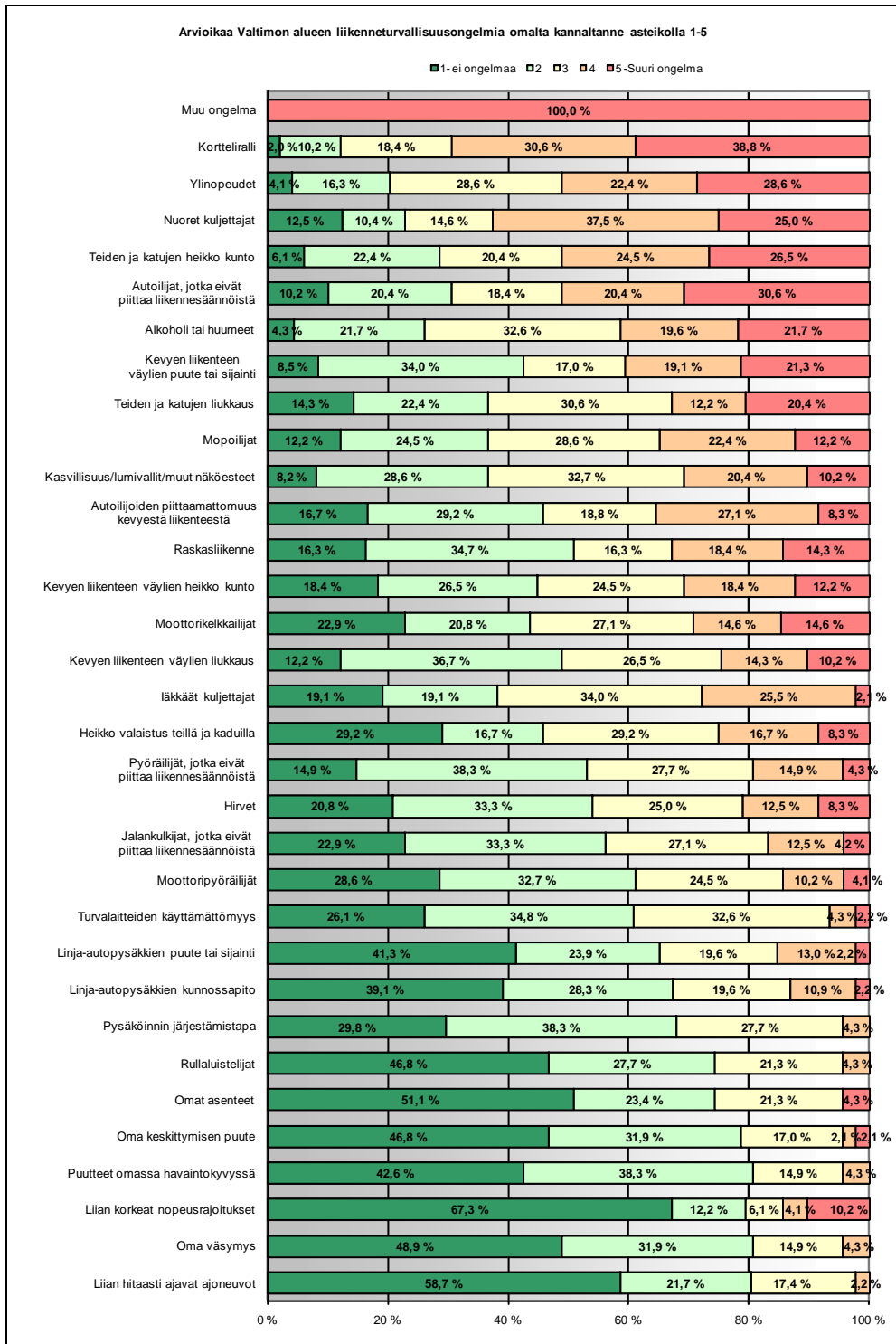

Reilu kolmasosa vastaajista koki, että viimeisen kolmen vuoden aikana liikenneturvallisuuksutilanne oli heikentynyt jonkin verran. Vajaa kolmasosa vastaajista koki tilanteen pysyneen ennallaan ja vajaa viidennes oli sitä mieltä, että tilanne oli parantunut jonkin verran. Noin 13 % vastaajista koki liikenneturvallisuuksutilanteen heikentyneen huomattavasti. Kokonaisuudessaan tulosten perusteella voidaan todeta, että asukkaiden mielestä liikenneturvallisuuksutilanne Valtimolla on viime vuosina hieman heikentynyt. (Kuva 18)

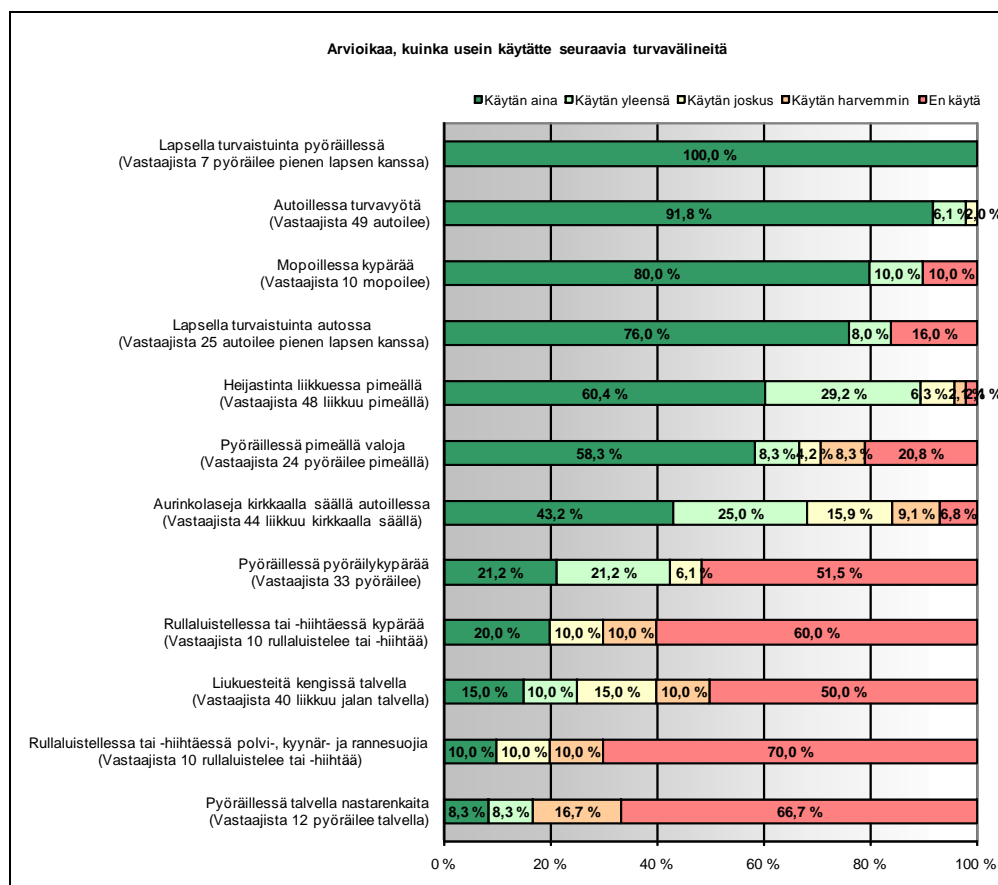
Kuva 18. Liikenneturvallisuuksutilanteen muuttuminen Valtimolla viimeisten kolmen vuoden aikana asukaskyselyn mukaan.

Vastaajat mainitsivat Valtimon suurimpina liikenneturvallisuuksuongelmina korttelirallin, ylinopeudet ja nuoret kuljettajat. Jonkin verran ongelmallisina pidettiin teiden ja katujen heikkoa kuntoa, autoilijoita, jotka eivät piittaa liikennesäännöistä, alkoholia ja huumeita sekä kevyen liikenteen väylien puuttumista tai niiden huonoa sijaintia. Hieman ongelmallisina asioina pidettiin mopoilijoita, kasvillisuutta, lumivalleja ja muita näköesteitä, autoilijoiden piittaamattomuutta kevyestä liikenteestä sekä raskasta liikennettä. Vähiten ongelmallisina asioina pidettiin liian hitaasti ajavia ajoneuvoja, omaa väsymystä, liian korkeita nopeusrajoituksia ja puutteita omassa havaintokyvyssä sekä omaa keskittymisen puutetta. Verrattuna muiden kuntien vastaaviin kyselyihin nousivat kortteliralli ja nuoret kuljettajat voimakkaammin esille. Toisaalta omien asenteiden ja käyttäytymisen ongelmallisuutta ei tunnusteta (muita kuntia vastaavasti). (Kuva 19)

Kuva 19. Liikenneturvallisuuksongelmat Valtimolla asukaskyselyn mukaan. Kyselyyn vastasi 51 henkilöä.

Turvavälineistä vastaajat käyttivät eniten lapsella turvaistuinta pyöräillessä, turvavyötä autoillessa sekä kypärää mopoillessa. Myös lapsella turvaistuinta autossa sekä heijastinta pimeällä liikuttaessa käytettiin varsin usein. Vähiten käytettyjä turvavälineitä olivat nastarenkaiden käyttö talvella pyöräillessä, rullaluistellessa tai hiihtäessä polvi-, kyynär- ja rannesuojien käyttö, liukuesteet kengissä talvella sekä kypärä pyöräillessä. (Kuva 20)

Kuva 20. Valtimon asukkaiden turvavälineiden käyttö asukaskyselyn mukaan. Kyselyyn vastasi 51 henkilöä.

Asukas- ja koululaiskyselyssä esiin nousseet ongelmakohteet

Asukaskyselyssä asukkailta kysyttiin liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallisia kohteita. Lisäksi koululaiskyselyiden yhteydessä koululaisilta kysyttiin koulumatkan vaaranpaikkoja. Kyselyjen tulokset on analysoitu yhdessä ongelmakohdekokonaisuuden selvittämiseksi. Asukas- ja koululaiskyselyissä ongelmakohteiksi luokiteltiin sellaiset kohteet, jotka kyselyyn vastanneet mainitsivat vähintään kolme kertaa. Ongelmakohteita oli yhteensä 10 kpl. (Kuva 21 ja Taulukko 6)

Maantie 15941, Keskuskatu mainittiin asukaskyselyssä 13 kertaa ja koululaiskyselyssä 26 kertaa. Ongelmia olivat vastaajien mukaan ylinopeudet ja hidasteiden välillä kiihdyttely, liittymät ja niiden huonot näkemät sekä hautausmaan kohta, jossa ei ole parkkitilaa riittävästi ja autot on parkkeerattu usein Keskustien varteen. Parannusehdotuksia vastaajat esittivät mm. liikenteenvalvonnan lisäämistä sekä lumivallien ja pensaiden poistoa näkemäalueilta. (Numero 1, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Valtatie 6 Valtimon keskustan kohdalla mainittiin asukaskyselyssä 12 kertaa ja koululaiskyselyssä 19 kertaa. Vastaajat pitivät ongelmina mm. valtatie liittymiä, joista esille nousivat Keskustien, Nesteen, Neulatien ja Sepänkadun liittymät. Sepänkadun liittymä valtatielle on katkaistu, mutta siitä ajetaan kyselyjen mukaan edelleen kevyen liikenteen väylää pitkin valtatielle. Keskustan kohdalla ongelmana koettiin myös valtatie ylittäminen esimerkiksi liikuntapaikoille mentäessä. Parannusehdotuksina vastaajat esittivät väistötilojen rakentamista liittymiin, kevyen liikenteen alikulun rakentamista, nopeusrajoituksen alentamista keskustan kohdalla sekä Sepänkadun sulkemista tehokkaammin. (Numero 2, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Maantie 5284, Ylä-Valtimontie mainittiin asukaskyselyssä neljä kertaa ja koululaiskyselyssä viisi kertaa. Ongelmana tiellä vastaajat pitivät mm. kovia ajonopeuksia, valaistuksen puuttumista sekä raskasta liikennettä. Parannusehdotuksina mainittiin mm. 60 km/h nopeusrajoituksen jatkamista itään Ylä-Valtimon kylän kohdalla sekä valaistuksen ja kevyen liikenteen väylän rakentamista. (Numero 3, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Sepänkatu mainittiin koululaiskyselyssä kahdeksan kertaa. Vastaajat pitivät ongelmana vilkasta liikennettä ja kovia ajonopeuksia. Parannusehdotuksina vastaajat esittivät mm. hidasteita ja nopeusrajoituksen alentamista. (Numero 4, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Valtatie 6 ja maantien 15941, Keskuskadun liittymä mainittiin asukaskyselyssä kolme kertaa ja koululaiskyselyssä neljä kertaa. Liittymän ongelmina vastaajat pitivät vilkasta liikennettä ja autoilijoiden korkeita ajonopeuksia. Parannusehdotuksina mainittiin mm. nopeusrajoituksen alentaminen valtatiellä sekä kevyen liikenteen väylän jatkaminen Keskuskadun lyhyelle puuttuvalle osalle. (Numero 5, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Maantie 15941 Keskuskatu, Käpyläntien ja Kunnantien liittymien väli mainittiin asukaskyselyssä kuusi kertaa. Alueelta mainittiin mm. OP:n parkkipaikka, josta joutuu peruuttamaan suoraan tielle sekä S-Marketin seutu, jossa ajetaan korttelirallia. Vastaajia mietityttivät myös tulevan urheilutalon liikennejärjestelyt. (Numero 6, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Valtimon keskusta-alue mainittiin asukaskyselyssä kuusi kertaa. Vastaajat pitivät ongelmana keskusta-alueella korttelirallia sekä huonoa valaistusta. Parannusehdotuksina vastaajat esittivät valaistuksen parantamista. (Numero 7, Kuva 21 ja Taulukko 6)

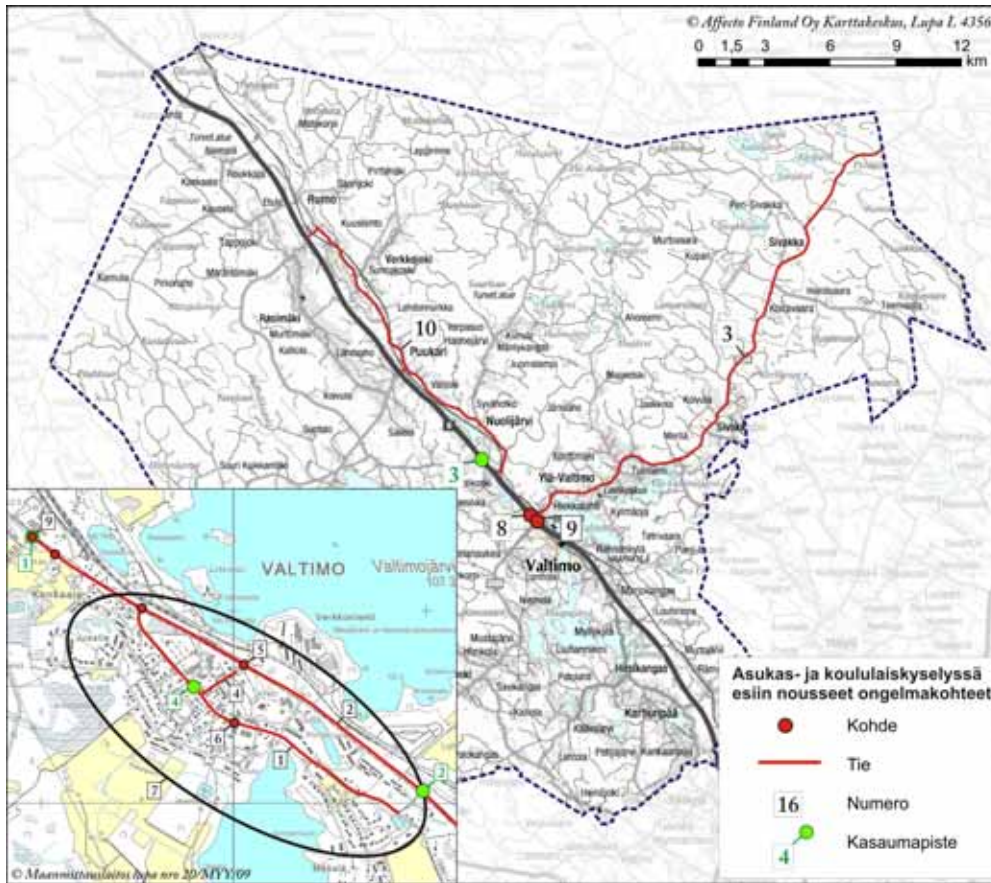
Valtatie 6 ja maantien 5284 (Ylä-Valtimontien) liittymä mainittiin asukaskyselyssä viisi kertaa. Suurimpina ongelmina vastaajat pitivät kovia ajonopeuksia sekä liittymän huonoja näkemiä. Parannusehdotuksina vastaajat esittivät mm. nopeusrajoituksen alentamista sekä Stop-merkkiä. (Numero 8, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Valtatie 6 ja maantien 5285 (Pajukoskentien) liittymä mainittiin asukaskyselyssä kolme kertaa. Vastaajat pitivät liittymän ongelmana väistötilan puuttumista sekä valtatieltä vasemmalle kääntymistä. Parannusehdotuksina vastaajat esittivät mm. väistötilan rakentamista. (Numero 9, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Maantie 15948 Puukarintie mainittiin asukaskyselyssä kolme kertaa. Vastaajat pitivät ongelmana tien huonoa kuntoa sekä soranajoa. Parannusehdotuksina vastaajat esittivät mm. tien parantamista. (Numero 10, Kuva 21 ja Taulukko 6)

Taulukko 6. Asukas- ja koululaiskyselyissä esiin nousseet ongelmakohteet Valtimolla.

Nro	Kohde	Maininnat		Riskiluku (jos kasaumapiste)	Ongelmat
		Asukaskysely	Koululaiskysely		
1	Mt 15941, Keskuskatu	13	26	9 (kasauma 4)	Ylinopeudet, hidasteiden välillä kiihdyttely, liittymät ja niiden näkemät, hautausmaan kohta (parkkipaikkojen puute)
2	Vt 6 Valtimon keskustan kohdalla	12	19		Valtatien liittymät (Keskustien liittymä, Nesteen liittymä, Naulatien liittymä, Sepänkadun liittymä, josta ajetaan läpi, vaikka on suljettu), tien ylittäminen esim. liikuntapaikoille
3	Mt 5284, Ylä-Valtimontie	4	5		Kovat ajonopeudet, valaistuksen puute, raskas liikenne
4	Sepänkatu		8		Vilkas liikenne, kovat ajonopeudet
5	Vt 6 Kajaanintien ja mt 15941, Keskuskadun liittymä	3	4		Kovat ajonopeudet, vilkas liikenne
6	Mt 15941, Keskuskatu, Käpyläntien ja Kunnantien läheisyys	6			Op:n parkkipaikalta joutuu peruuttamaan tielle, tulevan urheilutalon liikenne mietityttää, S-marketin seudulla ajetaan rallia
7	Keskusta	6			Kortteliralli, katuvalaistus himmeä
8	Vt 6 Kajaanintien ja mt 5284 (Ylä-Valtimontie) liittymä	5			Kovat ajonopeudet, huonot näkemät
9	Vt 6 Kajaanintien ja mt 5285 (Pajukoskentien) liittymä	3		14 (kasauma 1)	Vasemmalle kääntyminen, väistötilan puute
10	Mt 15948 ja 15953, Puukarintie	3			Soranajo, huono kunto

Kuva 21. Asukas- ja koululaiskyselyssä esiin nousseet ongelmakohteet Valtimolla.

Työpaikkahaastattelut

Valtimon kunnan alueella ei toimi suuria yrityksiä. Työmatkaliikenteen turvallisuuteen liittyen haastateltiin Valtimon kunnan työsuojelupäällikköä sekä Pohjois-Karjalan ammattioppilaitoksen Valtimon metsäalan oppilaitoksen rehtoria. Kunta ja ammattioppilaitos ovat kunnan suurimpia työnantajia.

Kunnan ja ammattioppilaitoksen palveluksessa työskentelee yhteensä noin 200 työntekijää ja ammattiopistolla on lisäksi 200 opiskelijaa. Työntekijät kulkevat työmatkansa pääosin omalla autolla. Ammattiopiston työntekijöistä hieman yli puolet ja kunnan työntekijöistä valtaosa asuu Valtimolla. Muualla asuvat tulevat laajalta alueelta ympäri Pohjois-Karjalaa ja Pohjois-Savoaa. Ammattiopiston työntekijöistä osa asuu viikot Valtimolla. Ammattiopiston työntekijöistä noin neljännes kulkee työmatkat ilman moottoriajoneuvoa ja pyöräilijät eivät todennäköisesti käytä kypärää.

Kunnan työntekijöistä lomittajat ovat iso liikkujajoukko ja he tekevät paljon työasiointimatkoja. Myös teknisen toimen ja kotihoidon työntekijät liikkuvat paljon työaikana. Kunnalla on kotipalveluauto, jota työntekijät käyttävät liikkumiseen. Kunnan kuljetustoimintaa ovat koululaiskuljetukset, muita kuljetuksia ei juuri ole.

Kunnan työntekijöiden liikkumisen suurin ongelma ovat huonokuntoiset tiet (sekä yksityistiet että maantiet). Pajukoskentie puhuttaa eniten, erityisesti hiekoitus ja auras. Myös kesäkunnossapidossa on alemmalla tieverkolla

ongelmia. Kunnan kadut ovat vastaajan mukaan hyvässä kunnossa. Muita erityisiä ongelmia työntekijöiden liikkumiseen liittyen ei ole havaittu.

Muita yleisiä Valtimolla esiintyviä liikenneturvallisuuksongelmia ovat vastaajan mielestä:

- kortteliralli ja mopoilijat (nuorten ylinopeudet, mm. ammattiopiston opiskelijat)
- ravintola Seiskan P-alueelta peruuttavat autoilijat eivät näe muuta liikennettä
- nykyiset keskustassa olevat hidasteet ovat liian korkeita.

Ammattioppilaitoksella on paljon omaa kuljetuskalustoa: 25 henkilökuljetusajoneuvoa, yksi koneenkuljetuskuorma-auto, kaksi puutavararekkaa sekä puutavararuppi. Ajoneuvot ovat paljon liikenteessä; puutavara-autot noin 150 päivää ja pikkubussit noin 100 päivää vuodessa. Kuljetuksia tehdään kahdessa vuorossa. Henkilökuljetukset suuntautuvat pääsääntöisesti pohjoiseen ja vähemmän etelään. Metsäkuljetukset suuntautuvat mm. Kuhmon, Sotkamon ja Rautavaaran suuntaan ja osittain näiden kuntien puolelle harjoitusalueille. Kuljetusten etäisyydet ovat noin 30-40 km koululta.

Haastattelussa nousivat esille seuraavat liikenneturvallisuuksongelmat:

- Koululle johtavan Metsurintien ja valtatie 6 liittymän näkemäalueella on talvella 2008-2009 toteutettu tienvarsimainos, joka haittaa näkyvyyttä etenkin raskaalla ajoneuvolla koululta tultaessa. Mainoksen myötä liittymään tarvittaisiin ainakin pakollinen pysähtyminen (Stop-merkki).
- Valtatie 6 välillä Nurmes-Valtimo on talvisin aikaisin aamulla auramatta.
- Sekä oppilaat että henkilökunta ajavat toisinaan ylinopeutta metsäautoteilla ja asiaan on jouduttu joskus puuttumaan.
- Valtatie 6 ylitys oppilaitoksen liittymän kohdalla on vaarallinen. Valtatie yli kulkee paljon oppilaitoksen väkeä, koska asuntolat ovat Valtimon taajaman puolella. Ennen alikulkutunnelin toteutumista valtatielle tarvittaisiin varoitusmerkki jalankulkijoista.
- Oppilaitoksen piha-alueella on ongelmia mm. pysäköintiin liittyen. Myös alueen omilla väylillä ajoneuvot jalankulkijoiden kanssa samalla väylällä liikuttaessa aiheuttavat etenkin risteämiskohdissa riskitilanteita.

Molemmilla työpaikoilla työmatkatapaturmat tulevat tietoon vakuutusyhtiöiden kautta. Niitä ei ole kuitenkaan käyty syvällisesti läpi. Läheltä piti-tilanteita ei seurata järjestelmällisesti. Henkilöstön työmatkaliikkumiseen liittyvää liikenneturvallisuuksuustyötä, kuten henkilöstön koulutustilaisuuksia, ei ole työpaikoilla tehty.

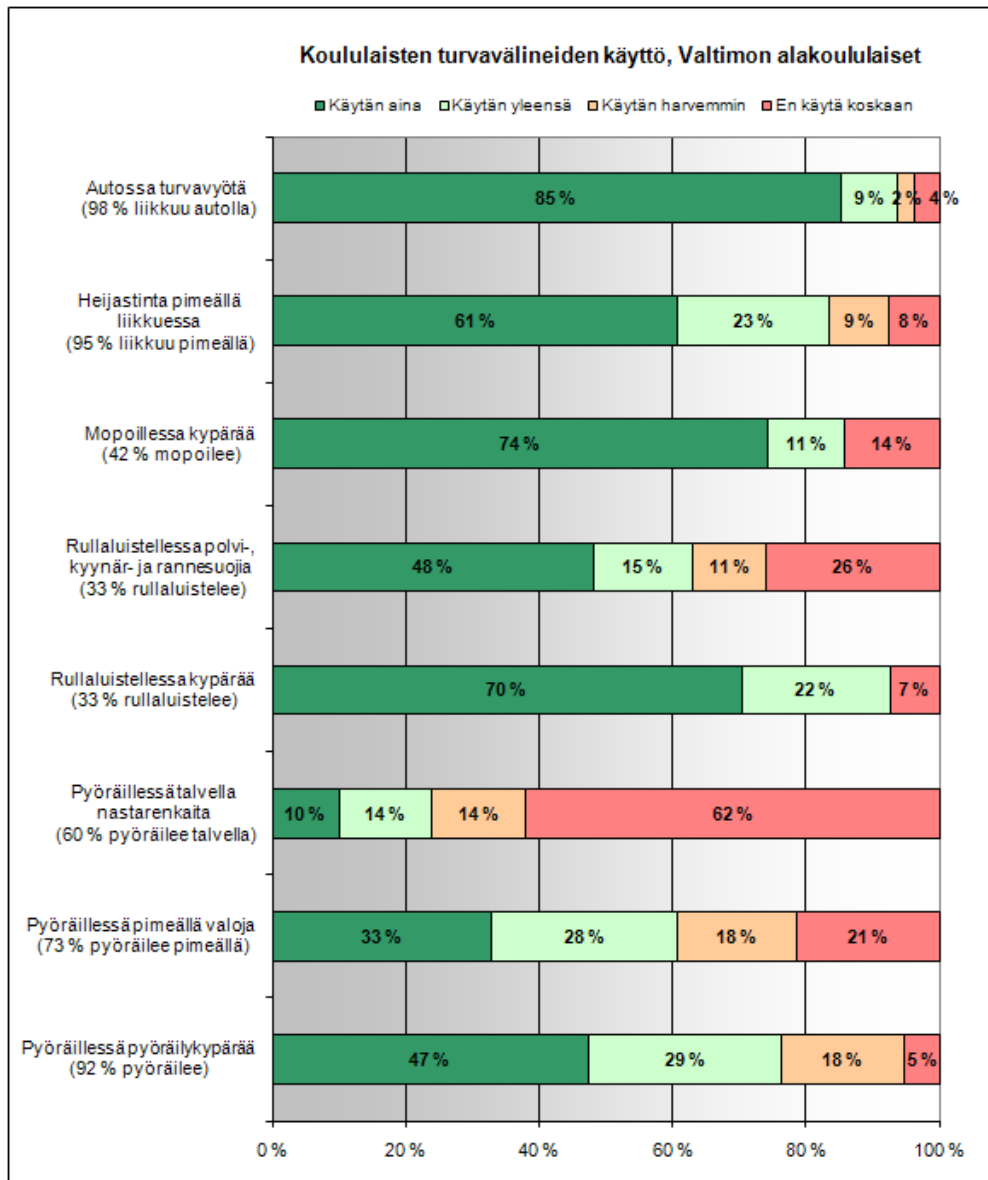
Haastatteluiden yhteydessä käytiin läpi tapoja tehdä liikenneturvallisuuksuustyötä. Kevyimmillään se voi olla tiedottamista ja tiedon jakamista. Määräajoin resurssien puitteissa voidaan järjestää esimerkiksi työmatkaliikkumiseen liittyvää koulutusta. Tukea ja materiaalia löytyy mm. Liikenneturvan internet-sivuilta (www.liikenneturva.fi).

Kunnassa liikenneturvallisuuksuustyöryhmä on perustettu ja liikenneturvallisuuksuustyö organisoitu liikenneturvallisuuksuunnitelman yhteydessä. Valtimon ammattiopisto oli kiinnostunut osallistumaan kunnan liikenneturvallisuuksuustyöryh-

män toimintaan ja edustaja (rehtori) nimettiin yhteistyökumppanina kunnan liikenneturvallisuuksuystöryhmään.

2.3 Koulujen liikenneturvallisuuks

Suunnitelman yhteydessä Valtimon koululaisille tehtiin liikenneturvallisuukskysely. Kyselyyn vastasi koululaisia kaikilta luokka-asteilta. Vastauksia saatiin yhteensä 131 kpl, joista 83 kpl oli alakoululaisten vastauksia ja loput 48 kpl yläkoululaisten vastauksia.

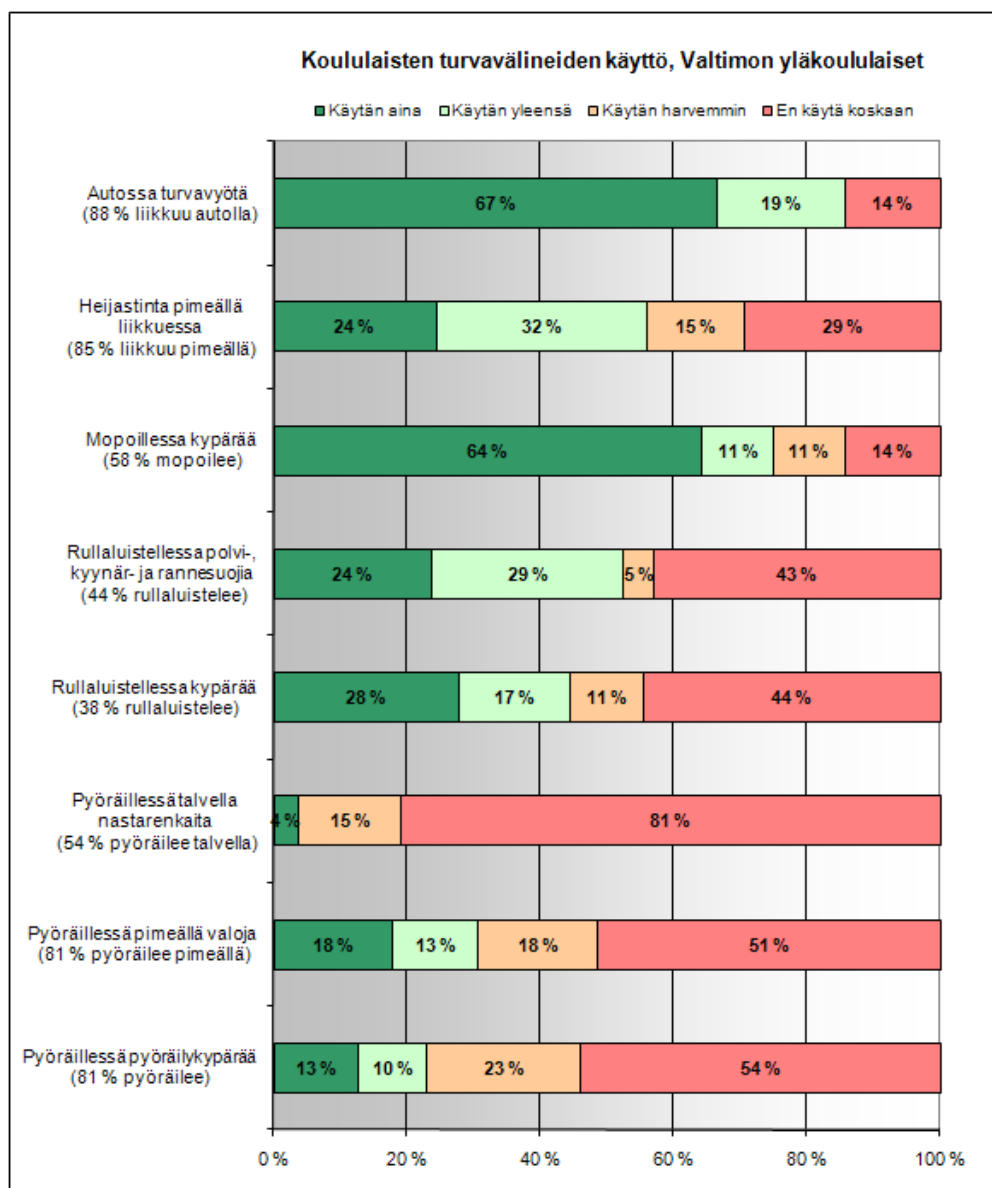

Kuva 22. Valtimon alakoululaisten turvavälineiden käyttösuudet.

Koululaisten turvavälineiden käyttäminen

Kyselyssä kysyttiin koululaisten turvavälineiden käyttöä. Eniten koululaiset käyttivät turvavälineistä turvavyötä autossa. Koululaisista 86-94 % käytti turvavyötä aina tai yleensä. Heijastinta pimeällä käytti alakoululaisista aina tai yleensä 84 %, mutta yläkoululaisista vain 56 %. Alakoululaisista pyöräilykypärää käytti aina tai yleensä 76 %, mutta yläkoululaisista vain 23 %. Pimeällä pyöräillessä valoja käytti alakoululaisista aina tai yleensä 61 % ja yläkoululaisista 31 %. Yleisesti ottaen alakoululaiset käyttivät turvavälineitä selvästi enemmän kuin yläkoululaiset. Kyselyjen tulokset noudattavat pääosin muista kunnista saatuja tuloksia. (Kuva 22 ja Kuva 23)

Kuva 23. Valtimon yläkoululaisten turvavälineiden käyttösuudet.

Koulumatkan ongelmakohteet

Koululaisilta kysyttiin myös koulumatkan vaarallisia paikkoja sekä vaarallisten paikkojen ongelmia. Koululaiset kokivat ongelmiksi teiden ja katujen liitetyt, vilkkaan autoliikenteen, autoilijoiden korkeat ajonopeudet, teiden ja katujen ylitykset sekä näkemäesteet. Kyselyissä esille nousseet yksilöidyt ongelmakohteet on analysoitu rinnan asukaskyselyn tulosten kanssa (kohta 2.2).

Asukaskyselyn yhteydessä koulumatkoihin ja koulukuljetuksiin liittyviä ongelmia kysyttiin erillisellä kysymyksellä. Vastauksia saatiin yhteensä 22 vastaajalta. Kyselyssä esiin nousseita koulumatkoihin liittyviä ongelmia olivat koulukuljetusmatkat ja kuljetuksissa kuluva aika, kuljettajat, kalusto, jättöliikenne sekä ylinopeudet.

Lasten koulumatkojen suurimmaksi turvallisuusongelmaksi koettiin koulukuljetukset. Koulumatkoja pidettiin liian pitkinä ja aikatauluja osin liian tiukkoina, kun vuorot ovat usein myöhässä. Esille nousi myös kuljettajien kovat ajonopeudet keliolosuhteisiin nähden.

Myös huomattavat ylinopeudet koettiin ongelmaksi. Lisäksi koulun lähistöllä tapahtuva jättöliikenne koettiin ongelmaksi varsinkin aamuisin.

2.4 Esteettömyys

Suunnitelman yhtenä painopistealueena oli esteettömyys. Asukaskyselyssä asukkailta tiedusteltiin yhdellä kysymyksellä erityisesti esteettömyyteen liittyviä ongelmia. Alueen esteettömyyteen ja esteettömyysongelmiin saatiin kyselyssä vastauksia 23 vastaajalta.

Julkisten tilojen saavutettavuutta pidettiin vastaajien mukaan suurimpana esteettömyysongelmana. Luiskien sekä automaattiovien puuttuminen koettiin ongelmaksi useammassa julkisessa rakennuksessa. Hankaliksi paikoiksi koettiin mm. apteekki, Kuntalaisten Talo, Seiska, yläkoulun juhlasali sekä K-Market. Myös katujen reunakivet ja jalkakäytävien korkeuserot koettiin ongelmaksi.

Talvikunnossapitoa pidettiin vastaajien mukaan esteettömyysongelmana. Jalkakäytävien ja kevyen liikenteen väylien aurausta ja liukkaudentorjuntaa pidettiin huonona ja osin hitaana.

2.5 Vanhusten vaaranpaikkakartoitus

Vanhusten kokemia liikenneympäristön vaaranpaikkoja kartoitettiin työn yhteydessä tehdyllä vaaranpaikkakartoituksella. Kartoitukseen saatiin yhteensä 25 vastausta. Kartoituksen yhteydessä nousi voimakkaasti esille korttelirallin häiritsevyys. Myös autoilijoiden ylinopeudet ja mopoilijoiden ajotavat nousivat esille. Lisäksi mainittiin mm. useiden liittymien huonot liittymänäkemät, liittymien liian korkeat reunakivet sekä julkisiin rakennuksiin pääsemisen

vaikeus. Kartoituksessa esille nousseet yksilöidyt ongelmakohteet tarkastettiin liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden suunnittelun yhteydessä.

2.6 Matkaketjut

Asukaskyselyn yhteydessä kysyttiin kokemuksia matkaketjujen toimivuuksista sekä matkaketjuihin liittyvistä ongelmista. Vastauksia saatiin 19 vastaajalta. Suurimpana ongelmana vastaajat pitivät julkisen liikenteen vuorojen vähäisyyttä varsinkin syrjäseuduilla sekä aikataulujen myöhästelyä ja sopimattomuutta jatkoyhteyksiin (mm. Nurmeksesta lähteviin juna- sekä linja-autovuoroihin).

2.7 Joukkoliikenne

Valtimon kunnan alueella järjestettävän linja-autoliikenteen runko perustuu valtatie 6 pitkin ajettaviin vakiovuoroihin. Em. tarjontaa täydentää normaali taksiliikenne. Junaliikenneyhteydet toimivat Nurmeksesta käsin.

Joukkoliikenteen järjestämisen osalta ei nykyisin esiinny merkittäviä liikenneympäristöpuutteita, esim. linja-autopysäkkien kunnossapitoon ja sijainteihin ollaan kyselyjen perusteella suhteellisen tyytyväisiä. Mainintoja on tullut lähinnä koulukuljetuksiin liittyen. Koulukuljetuksiin liittyviä kehittämistarpeita on käsitelty tarkemmin luvussa 2.3.

2.8 Kunnossapito

Valtimon kunnan alueella korostuvat tyypilliset haja-asutusalueelle suurelta osin sijoittuvan kunnan ongelmat. Päätiestä (valtatie 6) pystytään pitämään kunnossa eikä mm. talvikunnossapidosta ole laajemmin juuri tullut ko. kohteista valituksia. Alemmalla tieverkolla puolestaan näkyvät monin paikoin mm. päällysteiden huonokuntoisuudesta aiheutuvat ongelmat, talvihoidon puutteet (vaadittava tiestön laatutaso koetaan liian matalaksi) sekä mm. sotatiestön osalta kelirikko-ongelmat. Alemman tieverkon osalta ongelmia korostavat paikoin vaaralliset mäet ja pimeät mutkat, joita esiintyy erityisesti vähäliikenteisimmillä teillä. Keskustaajaman tie- ja katuverkolla korostuvat talvihoidon ongelmat, mm. kevyen liikenteen väylien kunnossapito ja Keskuskadun liittymissä näkemäesteenä olevat lumikasat. Yksityisteiden osalta ongelmia muodostavat monin paikoin niin huono kunto, talvikunnossapito kuin mm. kelirikko. Kokonaisuutena kyselyjen kärkipäähän on noussut ongelmana nimenomaan teiden ja katujen kunto sekä liukkaus.

Edellä mainittujen asiakkaiden tarpeista lähtevien kohteiden kunnossapidon kehittämistarpeita tulee käydä jatkossa läpi tiepiirin hoito- ja ylläpitosuunnitelmien laatimisen yhteydessä ja ottaa ne huomioon alueurakoissa.

3 LIIKENNETURVALLISUUSTAVOITTEET

3.1 Onnettomuuksien vähentämistavoitteet

Valtimon liikenneturvallisuuksutilanteen kehitykselle asetettavat tavoitteet johdettiin valtakunnallisista ja Itä-Suomen läänin tavoitteista.

Valtakunnalliset tavoitteet

Valtioneuvoston vuonna 2001 tekemässä periaatepäätöksessä tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi asetettiin seuraavat valtakunnalliset tavoitteet liikennekuolemien vähentämiseksi:

- Vuonna 2010 liikennekuolemien määrän on oltava alle 250. (Vuonna 2008 liikenneonnettomuuksissa kuoli 344 henkilöä.)
- Pitkän aikavälin liikenneturvallisuuksuvision mukaan tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Tavoitteena on luoda edellytykset liikennejärjestelmän jatkuvalla kehittämiselle siten, että vuoden 2025 paikkeilla vuosittainen liikennekuolemien määrä on enintään 100.

Valtakunnallinen liikenneturvallisuuksusuunnitelma vuosille 2006 - 2010 on valmistunut joulukuussa 2005. Vuonna 2001 tehty periaatepäätös on vahvistettu valtioneuvoston maaliskuussa 2006 tekemässä periaatepäätöksessä. Päätökseen on koottu liikenneturvallisuuksusuunnitelmasta sellaiset tärkeimmät toimenpiteet, joissa valtioneuvoston periaatteellinen kannanotto on tarpeen liikenneturvallisuuksustyötä tekevien organisaatioiden kannalta. Päätöksessä on esitetty, että vuosina 2006 - 2010 valmistellaan ja toteutetaan seuraaviin osa-alueisiin liittyviä toimenpiteitä:

- Yhteistyön tehostaminen
- EU-yhteistyö
- Pääteiden kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen
- Jalankulku- ja pyöräilyonnettomuuksien vähentäminen asutuskeskuksissa
- Nopeuksien hallinta
- Päihdeonnettomuuksien vähentäminen
- Ammattiliikenteen onnettomuuksien vähentäminen
- Kuljettajaopetuksen ja ajokorttiseurannan tehostaminen.

Itä-Suomen läänin tavoitteet

Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuuksusuunnitelman 2007-2011 tavoitteeksi on kirjattu: *"liikennekuolemia on vuonna 2011 enintään 35 ja loukkaantumisia enintään 500 henkilöä"*.

Suunnitelmassa liikenneturvallisuuksustyölle on esitetty seuraavat tavoitteet:

1. Pääteiden kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen

2. Jalankulku- ja pyöräilyonnettomuuksien vähentäminen asutuskeskuksissa
3. Nopeuksien hillitseminen
4. Päihdeonnettomuuksien vähentäminen
5. Ammattiliikenteen onnettomuuksien vähentäminen
6. Onnettomuuksien seurausten lieventäminen
7. Vesi- ja maastoliikenteen onnettomuuksien vähentäminen.

Kunkin tavoitteen saavuttamiseksi on esitetty toimenpiteet.

3.1.1 Valtimon kunnan määrälliset tavoitteet

Valtimon tie- ja katuverkolla kuoli liikenneonnettomuuksissa vuosien 1999-2008 aikana keskimäärin 0,2 henkilöä ja loukkaantui keskimäärin 3,4 henkilöä vuodessa. Määrälliset tavoitteet asetettiin suhteutettuna valtakunnallisiin ja läänin tason tavoitteisiin seuraavasti: **Vuoteen 2015 mennessä kukaan ei kuole Valtimon kunnan alueella liikenteessä ja loukkaantuneiden määrä on alle 2 henkilöä vuodessa.** Määrällisten tavoitteiden saavuttamiseksi asetettiin myös seuraavassa kappaleessa esitetyt toiminnalliset tavoitteet.

3.1.2 Valtimon kunnan toiminnalliset tavoitteet

Valtimon toiminnalliset tavoitteet asetettiin sekä valtakunnalliset että läänin tavoitteet ja paikalliset erityispiirteet huomioon ottaen.

Toiminnalliset tavoitteet asetettiin seuraavasti:

- ◆ *Aloitetaan liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta ja liikenneturvallisuustilanteen seuranta ryhmässä. Aloitetaan uusien toimintasuunnitelmien toteuttaminen.*
- ◆ *Selkeytetään keskustan keskeisen palvelukorttelialueen liikennejärjestelyjä ottaen huomioon uuden urheilutalon synnyttämät liikkumistarpeet.*
- ◆ *Hillitään ylinopeuksia tukemalla nopeusrajoituksia sekä rakenteellisin että asennekasvatuksen keinoin (esim. kortteliralli).*
- ◆ *Parannetaan rautateiden ylitysten turvallisuutta.*
- ◆ *Parannetaan taajamien ulkopuolella sijaitsevien maanteiden kuntoa.*
- ◆ *Vähennetään rattijuopumusta.*
- ◆ *Parannetaan lähiliikkumisympäristöjen turvallisuutta (omatoimisen liikkumisen turvaaminen).*
- ◆ *Parannetaan koulureittien ja koulun lähiympäristön turvallisuutta.*
- ◆ *Kannustetaan yrityksiä, järjestöjä ja yhteisöjä mukaan liikenneturvallisuustyöhön.*
- ◆ *Lisätään turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien käyttöä.*

Tavoitteiden lisäksi kunnan liikenneturvallisuustyölle valittiin seuraavat teemat vuosille 2010-2011 ja 2012-2013:

- ◆ *2010-2011: Ylinopeuksien hillitseminen*
- ◆ *2012-2013: Alkoholi ja liikenne*

Teemoja tuetaan sekä liikenneympäristön parantamisen että asennekasvatustyön keinoin.

4 ONGELMAKOHEET JA LIIKENNEYMPÄRISTÖN PARANTAMISTOIMENPITEET

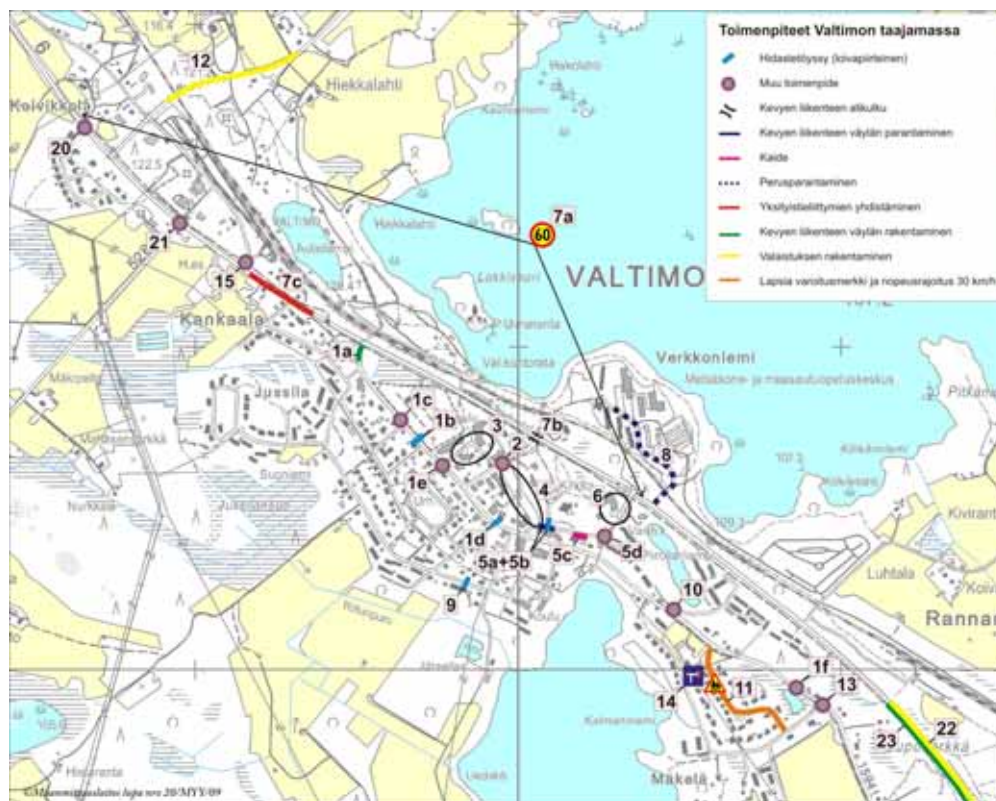
4.1 Suunnittelun lähtökohdat

Seuraavassa on esitetty kyselyjen ja haastattelujen, onnettomuusanalyysien, aloitteiden, yleisötilaisuuden sekä maastokäyntien perusteella esiin nousseet ongelma-kohteet sekä niihin suunnitellut toimenpiteet. Suunnittelun painopisteinä olivat erityisesti keskusta-alue ja sen lähialueet lähiliikkumisympäristöineen, koulun ympäristö ja koulureitit sekä kevyt liikenne. Toimenpiteiden suunnittelussa painotettiin pieniä ja vähäisiä investointeja vaativia toimenpiteitä.

Toimenpiteet on esitetty seuraavissa luvuissa ongelma-kohteittain sisältäen rakenteelliset ja liikenteen ohjauksen toimenpiteet. Lisäksi on esitetty kunnossapitoon, valvontaan, esteettömyyteen ja joukkoliikenteeseen liittyviä toimenpiteitä. Ongelmakohdekuvaukset ja toimenpiteet on esitetty lisäksi tarkemmin kartoilla (Kuva 24 ja Kuva 31) ja raportin liitteenä 1 olevissa toimenpidetaulukoissa. Taulukoissa on esitetty lisäksi toimenpiteiden toteuttamiskustannukset sekä kiireellisyysluokka.

Toimenpiteiden kirjaamisessa kiinnitettiin huomiota suunnitelman päivitettävyyteen. Toimenpide-ehtotusten taulukot toimitettiin erillisenä tiedostoina tilaajalle päivittämistä varten. Toimenpiteitä on helppo poistaa tai lisätä taulukoihin. Lisäksi taulukoissa on seurantasarake, johon lisätään merkintä, kun toimenpide on toteutettu.

4.2 Valtimon taajama

Kuva 24. Toimenpiteet Valtimon taajamassa.

Toimenpidenumero 1: Mt 15941, Keskuskatu

Keskuskadun ongelmana ovat mm. ylinopeudet, hidasteiden välillä kiihdytely, liittymien huonot näkemät sekä hautausmaan kohdan parkkipaikkojen puuttuminen. Toimenpiteeksi esitetään keveyden liikenteen väylän jatkamista välille Suoniemenkatu – valtatie 6, korotettua suojatietä (hidastetöyssä) hautausmaan pääportin kohdalle sekä hautausmaan pysäköintijärjestelyjä pienarta leventämällä. Lisäksi Sammonkadun liittymään esitetään loivapiirteistä hidastetöyssä. Opinkujan/Urheilukujan liittymään linja-autopysäkkejä esitetään muutettaviksi olakkeellisiksi suojatiejärjestelyjen parantamiseksi ja tienylitysmatkan lyhentämiseksi. Keskuskadun ja Juposärkätien liittymään esitetään tehtäväksi lisäksi näkemäraivaukset. (Kuva 25 ja Kuva 26)

Kuva 25. Kevyen liikenteen väylä puuttuu Suoniemenkadun ja valtatie 6 varrella kulkevan kevyen liikenteen väylän väliltä (yhteys on johdettu nykyisin kadun kautta).

Kuva 26. Ajonopeudet nousevat Keskustiellä hautausmaan kohdalla korkeiksi. Lisäksi tien varteen pysäköidyt autot aiheuttavat vaaratilanteita.

Toimenpidenumerot 2 ja 3: Sepänkatu ja koulukeskuksen alue

Sepänkadun ongelmana on vilkas liikenne, usein kovat ylinopeudet sekä kortteliralli. Kadun kautta kuljetaan koulukeskukselle, jonka piha-alueen ongelmana ovat lisäksi ahtaus sekä puutteelliset liikennejärjestelyt. Koulutaksit hakevat oppilaita koulun pihalta, jossa taksit joutuvat usein peruuttamaan mahtuakseen kääntymään pihalla. Nykyisin parakkirakennukset vievät alueelta parkkipaikkoja, mutta keväällä 2010 ko. rakennusten viemä alue muutetaan takaisin parkkialueeksi. Tällöin nykyisin opettajien parkkipaikkoina oleva alue koulun itäpuolella voidaan muuttaa koulun leikki-/välituntipihaksi ja rakentaa alueelle suunniteltu leikki- ja pallokenttä. Koulukyytijärjestelyt tulisi hoitaa tulevan urheilutalon piha-alueen kautta niin linja-autojen kuin taksienkin osalta. Sepänkadulle esitetään korotetun liittymäalueen eli ns. kulttuuritorin rakentamista kirjaston kohdalle (liittyen urheilutalon liikennejärjestelyihin, kts. toimenpide 4).

Kuva 27. Sepänkadun liikennejärjestelyt ovat sekavia. Suora katu houkuttelee myös ylinopeuksiin ja kortteliralliin.

Kuva 28. Koulun pihan keskeisimpiä ongelmia ovat ahtaus, toimintojen puutteellinen erottelu sekä jättöliikennejärjestelyjen ongelmallisuus. Leikkialueita on eroteltu liikennealueista tilapäisin järjestelyin.

Toimenpidenumero 4: Urheilutalon ja keskustorin alue

Suunnitelman laatimisen aikana kunta haki rakennuslupaa nykyisen keskustorin alueelle rakennettavalle urheilutalolle. Suunnitelman laatimisen yhteydessä tarkistettiin talon ympäristöön suunnitellut liikennejärjestelyt. Ko. järjestelyt tullaan suurelta osin toteuttamaan talon rakentamisen yhteydessä.

Toimenpidenumero 5: Kunnantie

Kunnantiellä on kapea ja osittain huonokuntoinen kevyen liikenteen väylä. Kunnantielle esitetään kevyen liikenteen väylän päällystevaurioiden korjaamista Kuntalaisten Talon kohdalla sekä suojatien korottamista kirkon pihaan vievän liittymän vieressä. Kunnantielle esitetään myös kaiteen rakentamista kevyen liikenteen väylälle jyrkän penkereen kohdalle sekä Kunnantien ja päiväkodille vievän liittymän liittymä- ja kevyen liikenteen väyläjärjestelyjen selkeyttämistä (asettamalla kolmio Kunnantien päässä olevilta taloilta tuleville). (Kuva 29 ja Kuva 30)

Kuva 29. Kuntalaisten Talon kohdan kevyen liikenteen väylällä olevia päällystevaurioita.

Kuva 30. Kevyen liikenteen väylä on Kunnantiellä kapea ja sijaitsee osin korkealla penkereellä.

Toimenpidenumero 6: Välskärintie ja terveyskeskuksen piha-alue

Terveyskeskuksen piha-alueella on ongelmana huono ja heikkotehoinen valaistus. Toimenpiteeksi esitetään valaistuksen parantamista sekä Välskärintien varressa että terveyskeskuksen piha- ja pysäköintialueilla.

Toimenpidenumero 7: Valtatie 6 Valtimon keskustan kohdalla

Valtatiellä 6 Valtimon keskustan kohdalla olevat liittymät koetaan ongelmallisiksi. Useassa liittymässä varsinkin vasemmalle kääntyessä liikenteen sekaan odottamaan jääminen koetaan vaaralliseksi. Myös kevyen liikenteen yhteydet ovat varsinaisen taajaman ja Verkkoniemen alueen välillä hankalat. Niin ammattiopistolle kuin latuverkostolle menevät joutuvat ylittämään valtatie. Toimenpiteeksi esitetään valtatie 6 nopeusrajoituksen alentamista 60 km/h:iin terveyskeskuksen ja maantien 5284 (Ylä-Valtimontien) liittymien välisellä tieosuudella sekä kevyen liikenteen alikulun rakentamista Sepänkadun kohdalle. Kankaalan kohdalle esitetään myös yksityistieliittymien yhdistämisä.

Lisäksi esitetään valtatie 6 liittymissä olevien tienvarsimainosten siirtämistä pois liittymien näkemäalueilta.

Toimenpidenumero 8: Metsurintie

Metsurintien päällyste on huonokuntoinen. Tietä esitetään perusparannettavaksi. Lisäksi esitetään hidastetöyssyn rakentamista, ladun ylityskohdan havaittavuuden parantamista sekä ammattiopiston piha-alueen liikennejärjestelyjen parantamista.

Toimenpidenumero 9: Pitkäkatu

Pitkädun päällysteen parantaminen on johtanut korkeiden ylinopeuksien lisääntymiseen hidasteista huolimatta. Toimenpiteeksi esitetään uuden loivapiirteisen hidasteen rakentamista Käpylätien ja Sammonkadun liittymien välille.

Toimenpidenumero 10: Pirolankuja

Keskuskadun ja Pirolankujan liittymä koetaan hankalaksi. Lisäksi osa Pirolankujasta on rakennettu jyrkälle penkereelle. Toimenpiteeksi esitetään Pirolankujan liittymän parantamista sekä kaiteen jatkamista Pirolankujalla palvelutalojen suuntaan noin 50 metrin matkalla.

Toimenpidenumero 11: Uusikatu

Uusikadun ongelmana ovat mm. ylinopeudet. Kadun varressa ei ole kevyen liikenteen väylää ja lähistöllä liikkuu paljon lapsia. Toimenpiteeksi esitetään Lapsia -varoituserkkien asentamista kadun molempiin päihin sekä nopeusrajoituksen alentamista 30 km/h:iin.

Toimenpidenumero 12: Maantie 5284 (Ylä-Valtimontie)

Maantien 5284 ongelmana ovat ylinopeudet sekä valaistuksen puuttuminen. Nykyisin valaistus päättyy ennen ratasiltaa. Toimenpiteeksi esitetään valaistuksen jatkamista Kuhmon suuntaan noin 400 metrin matkalle Pieneläntien liittymään asti.

Toimenpidenumero 13: Maantie 15941 (Keskustie), Anitankadun liittymä

Keskustiellä olevan Anitankadun liittymän näkemät ovat huonot eivätkä Anitankadun suunnasta tulevat autoilijat väistä kevyen liikenteen väylällä kulkevia jalankulkijoita ja pyöräilijöitä. Toimenpiteeksi esitetään kolmion asettamista ennen suojatietä ja stop -merkin sijoittamista ja pysäytysviivan maa-alaamista suojatien jälkeen lähemmäksi Keskustien reunaa.

Toimenpidenumero 14: Urpialantie, Rantakadun liittymä

Urpialantietä Rantakadun suuntaan tulevat havaitsevat vasta kääntyttyään ko. kadulle Rantakadun olevan umpikatu. Toimenpiteeksi esitetään "oikealle kääntyvän" Umpikatu-merkin lisäämistä Urpialantielle.

Toimenpidenumero 15: Valtatie 6, Ratakadun liittymä

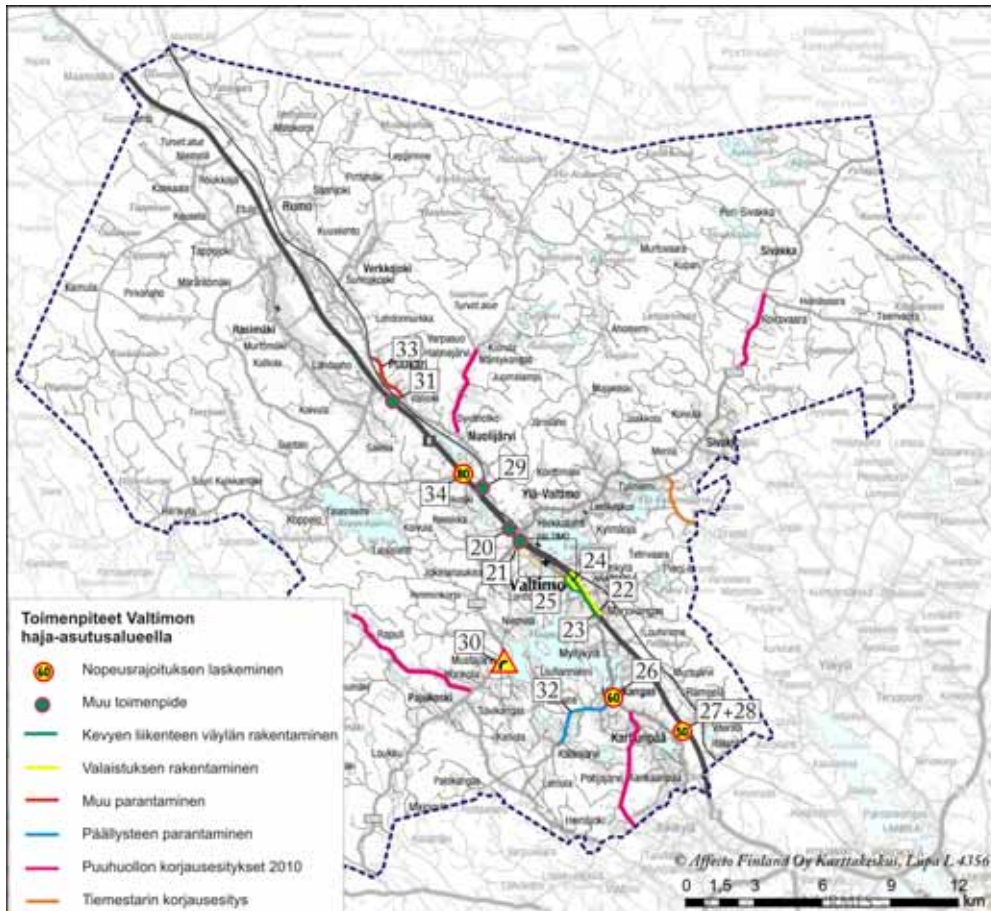
Valtatien 6 Ratakadun liittymän näkemät ovat huonot varsinkin kevyen liikenteen väylällä kulkevien havaittavuutta koskien. Toimenpiteeksi esitetään liittymän näkemien parantamista näkemäraivauksilla.

Keskustaajaman asuinalueet

Valtimon keskusta-alueella ovat usean liittymän näkemät huonot pensaiden ja muun kasvillisuuden peittäessä näkemiä. Toimenpiteeksi esitetään järjestelmällistä liittymäalueiden näkemäraivauksien tekemistä (säännöllisin väliajoin).

Keskustan asuinalueille esitetään myös nopeusrajoituksen alentamista 30 km/h:iin sekä väistämisvelvollisuuskäytäntöjen yhtenäistämistä (lähtökohtaisesti asuinalueilla tulisi suosia nopeuksien hillitsemiseksi tasa-arvoisia liittyviä).

4.3 Haja-asutusalue

Kuva 31. Toimenpiteet haja-asutusalueella.

Toimenpidenumero 20: Valtatie 6, Naulatien liittymä

Naulatien liittymän ongelmana ovat huonot näkemät. Ensimmäisen vaiheen toimenpiteeksi esitetään näkemäraivausten tekemistä säännöllisin väliajoin (jotta heinä kesäisin/lumivallit talvisin eivät pääse kasvamaan näkemäesteiksi). Pidemmän tähtäimen toimenpiteenä esitetään Naulatien liittymähaaran tasauksen parantamista. (Kuva 32)

Kuva 32. Naulatien liittymän näkemä peittyy helposti, mikäli kesällä heinä ja talvella lumivalli pääsevät kasvamaan korkeiksi.

Toimenpidenumero 21: Valtatie 6, maantien 5285 (Pajukoskentien) liittymä

Valtatiellä 6 on tapahtunut Pajukoskentien liittymässä useita onnettomuuksia. Toimenpiteeksi esitetään väistötilan rakentamista liittymään. Rakentamisessa on huomioitava läheisen huoltoaseman liittymässä jo oleva väistötila. (Kuva 33)

Kuva 33. Valtatiellä 6 Pajukosken liittymässä näkemät ovat hyvät, mutta liittymästä puuttuu väistötila. Läheisen huoltoaseman liittymässä on jo nykyisin väistötila.

Toimenpidenumerot 22 ja 23: Valtatie 6 välillä Valtimo - Marjokangas

Valtatien 6 valaistus ja kevyen liikenteen väylä päättyvät Valtimon taajaman eteläpuolella lähes samassa kohdassa. Valtatiellä on kuitenkin paljon kevyttä liikennettä myös ko. kohdasta etelään päin. Toimenpiteeksi esitetään valaistuksen (toimenpide 22) ja kevyen liikenteen väylän (toimenpide 23) jatkamista valtatiellä 6 maantien 15924 (Karhunpääntien) liittymään asti. Väylän tarvetta tarkastellaan myös keväällä 2010 valmistuvassa Itä-Suomen kevyen liikenteen selvityksessä.

Toimenpidenumerot 24 ja 25: Mt 15941 Keskustien eteläosa

Keskustien valaistus ja kevyen liikenteen väylä päättyvät nykyisin ennen Kauppilantien liittymää, vaikka Keskustie yhdessä valtatie 6 kanssa on mm. vilkas ulkoilureitti. Toimenpiteeksi esitetään valaistuksen (toimenpide 24) ja kevyen liikenteen väylän (toimenpide 25) jatkamista valtatie 6 liittymään asti. Myös ko. kevyen liikenteen väylän tarpeellisuutta tarkastellaan Itä-Suomen kevyen liikenteen selvityksessä.

Toimenpidenumero 26: Maantie 15924 (Karhunpääntie)

Maantien 15924 varteen on rakentunut viime vuosina uutta asutusta. Nopeusrajoitus on suurella osalla tietä nykyisin 60 km/h lukuun ottamatta maantien 15922 (Kalliojärventie) liittymän läheisyyttä, jossa rajoitus on 80 km/h. Toimenpiteeksi esitetään myös ko. kohdan nopeusrajoituksen laskemista 60 km/h:iin.

Toimenpidenumerot 27 ja 28: Maantie 15917 (Pysäkintie)

Maantie 15917 on valtatie 6 ja maantien 15924 (Karhunpääntie) välisellä osuudella erittäin huonokuntoinen. Ensimmäisessä vaiheessa esitetään toimenpiteeksi epätasainen tie -liikennemerkin asettamista ja nopeusrajoituksen alentamista 50 km/h:iin (toimenpide 27). Pidemmällä tähtäimellä esitetään tien perusparantamista (toimenpide 28).

Toimenpidenumero 29: Maantie 15948 (Nuolijärventie)

Nuolijärventiellä on ongelmana puutteellinen viitoitus heti ratasillan jälkeen Nuolijärventien ja Kellarilahden yksityistien liittymässä. Toimenpiteeksi esitetään viitoituksen parantamista liittymässä.

Toimenpidenumero 30: Maantie 5285 (Pajukoskentie)

Pajukoskentiellä on Mustajärven kohdalla mutka, jossa on tapahtunut useita tieltä suistumisia. Toimenpiteeksi esitetään mutka- liikennemerkkien asettamista (merkit nro 111-112).

Toimenpidenumero 31: Valtatie 6, Puukarin eteläpuoli

Valtatiellä 6 on Puukarin eteläpuolella tiessä routaheittoja varsinkin keväisin. Toimenpiteeksi esitetään ensimmäisessä vaiheessa epätasainen tie-liikennemerkkien asettamista ja pidemmällä tähtäimellä rakenteen parantamista routaheittojen kohdalla.

Toimenpidenumero 32: Maantie 15922 (Kalliojärventie)

Maantien 15922 päällyste on huonokuntoinen ja alueelle on rakentumassa uutta asutusta. Toimenpiteeksi esitetään päällysteen parantamista.

Toimenpidenumero 33: Maantiet 15948 ja mt 15953 (Puukarintie)

Maantiet 15948 ja 15953 ovat kapeita, geometrialtaan puutteellisia ja rakenteeltaan osin huonokuntoisia sorateitä. Osassa maanteiden liittymistä on huonot näkemät. Teillä on myös paljon raskasta liikennettä. Toimenpiteeksi esitetään liittymien näkemäraivauksia sekä Puukarin kohdan tiukimpien kaarteiden kaarrelevyksiä sekä maantien 15953 rakenteen parantamista.

Toimenpidenumero 34: Valtatie 6, maantien 5850 (Koppelontien) liittymä

Valtatiellä 6 olevassa maantien 5850 (Koppelontien) liittymässä on tapahtunut kaksi henkilövahinkoon johtanutta polkupyöräonnettomuutta. Toimenpiteeksi esitetään valtatie nopeusrajoituksen laskemista liittymän kohdalla 80 km/h:iin.

Puuhuollon turvaamisrahakohteet

Puuhuollon turvaamisrahalla kunnostettaviksi esitettäviä mahdollisia kohteita on Valtimolla neljällä eri tiellä:

- maantiellä 5284 (Sivakantiellä) Koiravaarassa
- maantiellä 15949 (Halmejärventiellä) Nuolijärveltä Mäntykankaalle
- maantiellä 15940 koko tieosuudella sekä
- maantiellä 15925 Karhunpäästä Jokikylään.

Esitetyt kohteet on merkitty toimenpidekarttoihin.

Valtatien 6 tienvarsiraivaukset

Valtatiellä 6 on tehty tienvarsiraivauksia vuosina 2004 ja 2005. Tienvarsiraivauksilla on ollut selvä vaikutus hirvionnettomuuksien määrään ja ajomukavuuteen näkemien selvänä parantumisena. Toimenpiteeksi esitetään tienvarsiraivausten jatkamista/uusimista säännöllisin väliajoin (3-4 vuotta), jotta niiden vaikutukset pysyisivät riittävinä. Lisäksi hirvivaroalueet tulee tarkistaa.

Nurmes-Kontiomäki -rata

Rautatien tasoristeysjärjestelyjä on parannettu vuoden 2009 aikana tehdyn parantamishankkeen yhteydessä. Mikäli radalle tullaan myöhemmin ohjaamaan henkilöliikennettä, tulee tasoristeysjärjestelyjä parantaa nykyistä enemmän.

Yksityistiet ja tienhoitokunnat

Kunnassa tulisi kannustaa yksityistiehoitokuntia huolehtimaan säännöllisesti liittymien näkemäraivauksista sekä parantamaan yksityistieverkoston kuntoa. Ko. toimenpiteet vaikuttaisivat selvästi myös liikenneturvallisuuuteen.

4.4 Esteettömyys

Väestön ikääntyminen ja sen myötä esteettömyys nousee tulevaisuudessa yhä merkittävämpään rooliin, mikä tulee ottaa huomioon myös liikkumisympäristöä suunniteltaessa ja parantaessa. Esteettömyyskyselyiden perusteella suunnitellut liikenneympäristön parantamistoimenpiteet on esitetty luvussa 4.2. Suunnittelun aikana ei järjestetty erillistä esteettömyyskierrosta, sillä Valtimon taajamaan on tehty esteettömyyskartoitus vuonna 2006. Em. suunnitelmassa on esitetty pieniä toimenpiteitä, joista osa on jo toteutunut (mm. kontrastiraitojen maalaaminen suojateiden yhteyteen).

Esteettömyyden edistäminen edellyttää lisäksi kunnan henkilökunnan esteettömyystietämystä, minkä vuoksi henkilökunnan kouluttaminen on tärkeää. Kuntaan esitetäänkin valittavaksi *esteettömyysvastaava*, joka perehtyy aiheeseen, osallistuu tarpeellisiin koulutuksiin sekä vastaa esteettömyyden organisoinnista kunnassa. Esteettömyysvastaava osallistuu liikenneturvallisuuksiryhmän toimintaan ja koordinoi esteettömyystyötä kaikissa hallintokunnissa sekä pitää yhteyttä vanhus- ja vammaisneuvostoihin. Esteettömyysvastaavan tehtävänä on varmistaa esteettömyysasioiden huomioon ottaminen kaikessa kunnassa tehtävässä suunnittelussa ja rakentamisessa.

4.5 Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen osalta ovat liikenneympäristön kehittämistarpeet vähäisiä. Joukkoliikenteen olosuhteiden kehittäminen tulee kuitenkin ottaa huomioon esitetyissä parantamistoimenpiteissä, esim. kevyen liikenteen väylä- ja liittymien parantamishankkeissa. Seuraavissa maanteiden hoitoa ja kunnossapitoa koskevissa alueurakoissa esitetään lisäksi jatkettavaksi täsmähoitokohdeiden määrittelyä ottaen huomioon mahdolliset joukkoliikenteen järjestämistavoissa tapahtuvat muutokset (esim. kalustokoko ja reitit). Tarpeet tulee ottaa huomioon myös taajaman hoitourakoissa. Suurempi merkitys joukkoliikenteen suosion lisäämisessä tulee jatkossa olemaan kuitenkin muilla kuin liikenneympäristön parantamistoimenpiteillä.

5 LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

5.1 Liikenneturvallisuuustyö on yhteistyötä

Yhteistyön kautta kunnan liikenneturvallisuuustyöhön saadaan voimaa. Yhteistyötä tehdään sekä kunnan sisällä eri hallintokuntien välillä että kunnan ja muiden toimijoiden välillä (Kuva 34).

Kodin ja vanhempien rooli liikennekasvatustyössä on luonnollisesti merkittävä. Liikennekasvatus on osa yleistä hyvien tapojen, kuten toisten ihmisten huomioon ottaminen ja kohteliaisuus, opettamista. Ensimmäinen malli liikenteessä käyttäytymisestä sekä myös käsitys liikenteen vaaroista saadaan kotoa, vanhemmilta tai muilta läheisiltä. Varhaisessa vaiheessa mukaan tulevat myös päivähoito ja koulu. Lapsen liikennekasvatuksesta saadaan tehokkainta kodin, päivähoiton ja koulun välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Viranomaiset (poliisi, palo- ja pelastusviranomaiset, Tiehallinto) toimivat tärkeinä kumppaneina kunnan liikenneturvallisuuustyössä. Viranomaistehtäviin sisältyy lakisääteisesti olennaisena osana liikenneturvallisuuuden edistämiseen liittyviä tehtäviä. Poliisi sekä palo- ja pelastusviranomaiset osallistuvat usein mm. päiväkotien ja koulujen liikennekasvatustyöhön vieraillemalla laitoksissa. Heillä on siten olennainen rooli kunnan liikenneturvallisuuustyössä.

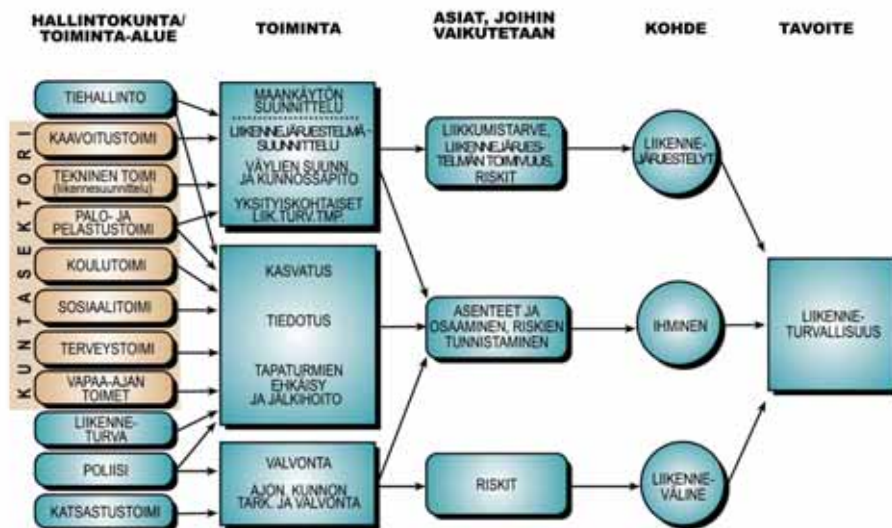
Kunnan eri hallintokunnissa liikenneturvallisuuustyön mahdollisuudet ovat moninaiset. Kunnan työntekijät tapaavat kuntalaisia elämän eri vaiheissa äitiysneuvolasta vanhustenhuoltoon, mikä luo hyvät edellytykset tehokkaalle ja järjestelmälliselle liikenneturvallisuuustyölle. Kullekin ikä- ja kohderyhmälle voidaan suunnitella sopivat toimenpiteet, joita toteutetaan eri hallintokunnissa. Liikenneturvallisuuusasioiden korostaminen tulisikin omaksua osaksi jokapäiväistä työtä. Työntekijöiden lisäksi päättäjien ja kunnan johdon rooli liikenneturvallisuuustyössä on tärkeä. Päättäjien tehtävä on luoda kuntaan yhteinen tahtotila liikenneturvallisuuustyön edistämisestä ja osoittaa resursseja liikenneturvallisuuustyölle.

Liikenneturva toimii kuntien liikenneturvallisuuustyön tukena huolehtimalla ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikennekasvatusta sekä järjestämällä koulutusta yhteistyössä alan viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Yrityksillä on hyvät mahdollisuudet edistää liikenneturvallisuuusaatetta työpaikoilla esim. tukemalla työntekijöiden turvavälineiden käyttöä tai laatimalla yrityskohtainen liikenneturvallisuuksuunnitelma, jolle on olemassa Liikenneturvan toimesta laadittu malli. Yrityksen saama hyöty liikennetapaturmien ehkäisytyössä konkretisoituu erityisesti lyhentyvinä työkyvyttömyysaikoina ja säästöinä työterveyshuollossa. Lisäksi liikenneturvallisuuusasioiden huomioon ottaminen nostaa yrityksen imagoa.

Aktiiviset yhdistykset ja järjestöt ovat erinomaisia yhteistyökumppaneita kunnan liikenneturvallisuuustyössä. Järjestöjen ja yhdistysten kautta voidaan tavoittaa erilaisia tienkäyttäjryhmiä (lapset, nuoret, vanhukset jne.) ja luoda liikenneturvallisuuuden edistäminen osaksi järjestön toimintaa. Potentiaalisten

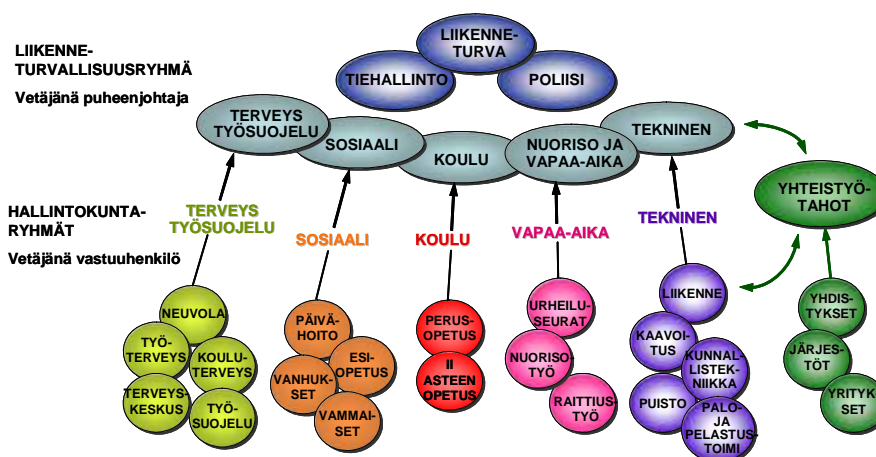
järjestöjen kartoittaminen kunnassa on yleensä melko helppoa ja yhteistyötä on tehty usein jo aikaisemmin muiden asioiden puitteissa.

Kuva 34. Liikennekasvatus liikenneturvallisuustyön kentässä.

5.2 Liikenneturvallisuustyöryhmä

Kunnan liikenneturvallisuustyötä ohjataan ja seurataan liikenneturvallisuustyöryhmässä, joka muodostettiin työn alussa. Ryhmään valittiin kaikista hallintokunnista edustajat, jotka vastaavat liikenneturvallisuustyön organisoinnista omassa hallintokunnassa. Lisäksi ryhmään kuuluvat eri sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden edustajat. (Kuva 35.)

Kuva 35. Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä.

Ryhmän kokoonpano hyväksyttiin kunnanhallituksessa ja ryhmän toiminnalle on siten päättäjien hyväksyntä. Kokoonpano tarkistetaan tarvittaessa vuosittain. Kunnan edustajien lisäksi ryhmän kokouksiin kutsutaan säännöllisesti Tiehallinnon, Liikenneturvan, Poliisin, lääninhallituksen ja Valtimon ammattipiiston edustajat sekä tarvittaessa muita yhteistyökumppaneita. (Kuva 36)

Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän säännöllinen kokoontuminen on olennaista liikenneturvallisuuksuustyön koordinoinnin ja järjestelmällisyyden kannalta. Kokouksissa saadaan käsitys liikenneturvallisuuksuustyön kokonaistilanteesta kunnassa seuraamalla suunnitelmien toteutumista, keskustellaan ajankohtaisista asioista ja suunnitellaan eri toimijoiden yhteisten toimenpiteiden käytännön toteutustavat.

Kunnan edustajat

Pentti Kemppinen, kunnanjohtaja
Timo Puumalainen, tekninen toimi, kunnanrakennusmestari
Tiina Kärkkäinen, sivistystoimi, rehtori
Rauli-Jan Albert, kunnanvaltuutettu
Pirjo Rautio, sosiaalitoimi, sosiaalijohtaja
Timo Karreinen, rakennustarkastaja
Matti Härkönen, maaseutusihiteeri
Arja Pesonen, kirjastosihiteeri

Yhteistyökumppanit

Marja Siintomaa, Liikenneturva
Arto Vänninen, Pohjois-Karjalan poliisi
Esko Tolvanen/Raimo Kaikkonen/Martti Hämäläinen, Savo-Karjalan tiepiiri
Sonja Tynkkynen, Itä-Suomen lääninhallitus
Tommi Anttonen, Ammattiopisto Valtimo

Kuva 36. Valtimon liikenneturvallisuuksuustyöryhmän kokoonpano.

5.3 Ryhmän toimintamalli

Kunnan työryhmän toimintaa ohjaa puheenjohtaja (Pentti Kemppinen). Puheenjohtaja

- vastaa ryhmän koollekutsumisesta ja kokousten järjestämisestä
- välittää tietoa hallintokuntien vastuuhenkilöille sekä sidosryhmiille (työryhmän jäsenet) ja
- vastaa ryhmän toiminnan tiedottamisesta sekä sisäisesti että ulkoisesti.

Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän jäsenet toimivat oman hallintokuntansa/organisaationsa edustajina ja välittävät tietoa ryhmässä käsitellyistä ja päätetyistä asioista omassa hallintokunnassa/organisaatiossa. Hallintokuntakohtaisesti kokoonnutaan käsittelemään kyseisen sektorin asioita työryhmän edustajan johdolla.

Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa, tarvittaessa useammin. Ryhmän tehtäviä ovat:

- Liikenneturvallisuuksuustyön suunnittelu ja vastuun jakaminen hallintokunnille.
- Liikenneturvallisuuksuustyön toimintasuunnitelmien seuranta.
- Toimintasuunnitelmien ylläpito ja päivitys tarpeen mukaan.
- Liikenneturvallisuuksustilanteen seuranta.
- Ajankohtaisten liikenneturvallisuuksuasioden käsittely (mm. aloitteet).
- Liikenneturvallisuuksuasioista tiedottaminen.
- Tavoitteiden tarkistaminen 2-3 vuoden välein.
- Liikenneturvallisuuksusteeman valinta joka toinen vuosi.

Kuva 37. Kunnan liikenneturvallisuuksuustyötä suunniteltiin aivoriihitilaisuuksissa.

5.4 Toimintasuunnitelmat

5.4.1 Teema

Valtimon liikenneturvallisuuksuustyön teema vuosina 2010-2011 on ”**Ylinopeuksien hillitseminen**”. Teema on otettu huomioon eri hallintokuntien toimintasuunnitelmissa suunnitteleamalla hallintokuntakohtaisia ja hallintokuntien yhteisiä tilaisuuksia ja tempauksia yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

5.4.2 Keskushallinto ja työsuojelu

Työryhmä: *Riitta Juntunen, Matti Härkönen ja Timo Karreinen*

Keskushallinnon ja kunnan työsuojelutoimikunnan liikenneturvallisuuksuustyön kohderyhmiä ovat kaikki kunnan työntekijät ja kuntalaiset. Työntekijöiden työmatkaliikenteen turvallisuuteen pyritään vaikuttamaan muun työsuojelutoiminnan ohella mm. kannustamalla työntekijöitä turvavälineiden käyttöön ja järjestämällä liikenneturvallisuukskoulutusta. Kuntalaisten turvallisen liikkumisen edistämiseksi tehdään liikenneturvallisuuksuustiedotusta ja huolehditaan riittävästä opastamisesta sekä alueiden kunnossapidosta.

Keskushallinnon ja työsuojelun toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 2.

5.4.3 Sivistystoimi

Koulutoimi

Työryhmä: *Saija Jänönen, Hanna Ryyänen ja Ilkka Tolvanen*

Valtimon koulutoimissa oppilaiden liikennekäyttäytymistä pyritään parantamaan koulutuksella, valistuksella ja tiedottamisella. Liikennekasvatustyötä ja liikenneympäristön parantamista tehdään yhtäaikaaisesti ja vuorovaikutteisesti. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää Valtimolla annettavaa liikennekasvatustyötä.

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa liikenneturvallisuus tulee nykyisellään esille eri oppiaineiden oppisisällöissä sekä opetuksen eheyttämiseen tähtäävissä aihekokonaisuuksissa. Tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään liikenteen lainalaisuuksia liikenteeseen liittyvien tehtävien avulla. Samalla pyritään ohjaamaan oppilasta toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti liikenteessä.

Valtimolla vuonna 2009 tehdyn liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaan valtimolaiset kokevat suurimmiksi liikkumiseen liittyviksi ongelmiksi korttelirallin, ylinopeudet ja nuoret kuljettajat.

Liikenneympäristössä liikkuminen jalkaisin ja erilaisin kulkuvälinein on jokaisen arkipäivää, joten turvallisen liikennekäyttäytymisen omaksuminen jo lapsena on erityisen tärkeää. Ei riitä, että tietyt liikenneturvallisuuksuuden asiat opetetaan vain tietyllä vuosiluokalla. Toimintasuunnitelmassa onkin lähtökohtana, että liikenneturvallisuus on yksi koko lukuvuoden läpäisevä teema. Lisäksi tietyt asioita painotetaan luokittain lukuvuoden aikana (liitetaulukko).

Tietojen ja taitojen opettamisen ohella oppilaille painotetaan liikennekäyttäytymiseen vaikuttavien asenteiden muokkaamista, esimerkiksi pyöräilykypärän käyttöä sekä ajonopeuksia mopolla ja henkilöautolla ajettaessa.

Muita liikenneopetuksuun painotuksia ovat paikallisuus ja toiminnallisuus. Liikennekasvatus kytetään oppilaan jokapäiväiseen liikkumisympäristöön, koulun lähiympäristöön sekä vanhempien avustuksella koulumatkoihin. Koulun retkillä huomioidaan liikenneturvallisuus, turvavälineiden käyttö, pyöräilykypärän käyttö, kummalla puolella tietä kuljetaan, jonossa vai rinnakkain, turva-liivien käyttö sekä mitä liikennemerkit koulun ympäristössä opastavat.

Koulutoimen toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 2 osana sivistystoimen toimintasuunnitelmaa.

Vapaa-aika- ja nuorisotoimi

Vapaa-aikatoimessa otetaan liikenneturvallisuus huomioon edistämällä turvavälineiden käyttöä erilaisissa liikunnallisissa kampanjoissa ja liikuntatapah-tumissa. Nuorille suunnatuissa tapahtumissa jaetaan liikennetietoutta ja edistetään nuorten (esim. mopoilijat) asennekasvatusta ja liikennesääntöjen tuntemusta. Erilaiset seurat ja yhdistykset, jotka järjestävät toimintaa ja har-rastusmatkoja nuorille ja terveysliikuntapalveluita kuntalaisille, otetaan mu-kaan liikenneturvallisuuksuustyöhön. Lähiliikuntaympäristön (kirjasto, urheilutalo, Kunto-Kastelli, nuorisotila) turvallisuutta pyritään parantamaan. Kirjastolla on lähinnä tiedotustehtävä. Erilaisia aiheeseen liittyviä näyttelyitä järjestetään ja teema-aineistoja pidetään esillä useissa eri yhteyksissä vuoden varrella.

Koska kunta ostaa vapaa-aikatoimen palvelut yhdistyksiltä eikä kunnalla ole muita toimenhaltijoita kuin kirjaston henkilökunta, sisältyy suunniteltu liiken-neturvallisuuksuustyö ostopalveluihin. Kirjasto hoitaa oman osuutensa suunnitel-lusti. Työ on pitkäjänteistä, sillä tavoitteena on sekä saada aikaan asenne-muutos liikennekäyttäytymisessä alkaen lapsista ja nuorista että saada hen-kilöstö sisäistämään liikenneturvallisuuksuustyö osaksi jokapäiväistä toimintaa.

Vapaa-aika- ja nuorisotoimen toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 2 osana sivistystoimen toimintasuunnitelmaa.

5.4.4 Sosiaalitoimi

Työryhmä: *Liisa Korhonen (avopalvelut), Pirjo Rautio*

Sosiaalitoimessa liikenneturvallisuuksuustyötä tehdään muun toiminnan ohessa avopalveluissa, päivähoidossa, vammaispalveluissa sekä osana sosiaalityö-tä. Työssä huomioidaan kunnan yhteiset teemat ja tavoitteet. Toimintasuun-nitelmassa on esitetty sekä henkilöstölle että sosiaalitoimen kohderyhmille esitetyt toimenpiteet.

Sosiaalitoimen toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 2.

5.4.5 Maaseutu- ja lomitus-toimi

Työryhmä: *Riitta Juntunen, Erja Pelkonen, Matti Härkönen*

Maaseututoimi toimii yhteistyösopimuksen puitteissa neljän kunnan alueella. Alue käsittää Juuan ja Valtimon kunnat sekä Lieksan ja Nurmeksien kaupun-git. Alueella toimii 7 henkilöä ja toimintaympäristössä on lähes 800 maatalo-usyrittäjää. Alueellinen hallinnonuudistus vuoden 2011 alusta voi muuttaa toimintaympäristön rajausta suuremmaksikin yksiköksi.

Pielisen Karjalan paikallisyksikkö hoitaa Juuan, Nurmeksien ja Valtimon lomi-tuspalvelut. Hallinnoivana kuntana on Valtimo. Vastuuhenkilönä toimii lomi-tuspalvelupäällikkö ja hänen alaisuudessaan toimii 3 lomatoimenohjaajaa. Paikallisyksikön palveluksessa on noin 85 maatalouslomittajaa.

Maaseutu- ja lomitustoimen toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 2.

5.4.6 Tekninen toimi

Työryhmä: *rakennustarkastaja Timo Karreinen, kunnanrakennusmestari Timo Puumalainen*

Teknisen toimen tavoitteena on turvallisen ja loogisen liikenneympäristön luominen ja ylläpitäminen yhteistyössä muiden vastuu- ja toimijatahojen kanssa. Liikenneturvallisuus ja esteettömyys huomioidaan kaavoituksen, suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon kaikissa vaiheissa. Liikenneturvallisuuden kehittymistä seurataan jatkuvasti onnettomuustilastojen ja kuntalais-palautteen kautta sekä tarkkailemalla oman liikennöimisen ohessa mm. turvavälineiden käyttöä ja liikennekäyttäytymistä koko kunnan alueella. Liikennealueilla tapahtuvista rakennushankkeista ja liikennejärjestelyistä tiedotetaan riittävän laajasti ennakkoon. Vuorovaikutusta eri hallintokuntien, toimijatahojen ja kuntalaisten välillä pyritään lisäämään. Huolehditaan siitä, että liikenneturvallisuustyöhön ja liikenneturvallisuushankkeiden toteuttamiseen varataan vuosittain riittävästi määrärahaa. Kunnan ylläpitämien liikenneväylien tasoa kohotetaan perusparannuksin ja hoidon taso pidetään edelleen korkeana.

Teknisen toimen toimintasuunnitelma on esitetty liitteessä 2.

5.5 Yhteistyökumppanit

Liikenneturva

Liikenneturva toimii kuntien liikenneturvallisuustyön tukena huolehtimalla ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikennekasvatusta sekä järjestämällä koulutusta yhteistyössä alan viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Liikenneturvan tarjoamia palveluja esiteltiin liikenneturvallisuustyöryhmälle suunnittelutyön aikana. Liikenneturvan materiaali on vapaasti käytettävissä (lähde tulee kuitenkin mainita) internet-sivustolla www.liikenneturva.fi. Keskeisistä aineistoista on esitetty yhteenveto liitteessä 3.

Useat kunnan toimintasuunnitelmissa esitetyt toimenpiteet toteutetaan Liikenneturvan palveluja ja aineistoja hyödyntämällä ja Liikenneturvan edustaja kuuluu liikenneturvallisuustyöryhmään. Kunta ottaa yhteyttä Liikenneturvan edustajaan tilaisuuksia järjestäessään.

Yhteyshenkilö: Marja Siintomaa

Tiehallinto

Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiirin edustaja osallistuu kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksiin tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Tiehallinnon rooli on suurin liikenneympäristön suunnittelussa ja yhteistyötä teknisen toimen kanssa tehdään jatkuvasti.

Yhteyshenkilöt: Raimo Kaikkonen/Esko Tolvanen/Martti Hämäläinen

Yritykset

Työpaikkakäyntien yhteydessä haastatelluille (kunnan työsuojelupäällikkö sekä Valtimon ammattiopiston rehtori) toimitettiin tilaisuuksissa läpikäyty Liikenneturvan Työliikenne -esittelyaineisto sekä työmatkojen vaaranpaikkakartoitusaineisto. Työpaikoilla jatketaan nykyistä liikenneturvallisuustyötä hyödyntäen jaettua materiaalia ja keskusteluissa esiin nousseita asioita. Valtimon ammattiopiston edustaja kutsutaan jatkossa liikenneturvallisuustyöryhmään.

Poliisi

Poliisilla on lakiin perustuva velvollisuus huolehtia kansalaisten liikenneturvallisuudesta. Poliisi keskittyy omassa työssään nopeusvalvontaan, päihteiden ja turvalaitteiden käytön valvontaan sekä riskikuljettajiin. Poliisin tehtävänä on puuttua myös muuhun liikennesääntöjen vastaiseen käyttäytymiseen.

Liikenneturvallisuustyötä tekevät sekä paikallispoliisi että liikkuva poliisi. Paikallispoliisi valvoo liikennettä pääasiassa taajamissa ja liikkuva poliisi ensisijaisesti pääteillä. Liikkuva poliisi huolehtii myös EY-säädöksiin perustuvasta erityisosaamista ja -kalustoa vaativasta raskaan liikenteen valvonnasta.

Valtimon alueella poliisi osallistuu tiiviisti liikenneturvallisuusyhteistyöhön kunnan kanssa. Yhteistyöllä on jo entuudestaan perinteitä, joita tullaan jatkamaan. Poliisin toimenpiteitä liikenneturvallisuuden edistämiseksi ovat mm. valvonta ja tiedotus sekä vierailut kouluissa, vanhempainilloissa ja hoitolaitoksissa hallintokuntien toimintasuunnitelmien mukaisesti.

Yhteyshenkilö: Arto Vänninen

Yhdistykset ja järjestöt

Aktiiviset yhdistykset ja järjestöt ovat erinomaisia yhteistyökumppaneita kunnan liikenneturvallisuustyössä. Järjestöjen ja yhdistysten kautta voidaan tavoittaa erilaisia tienkäyttäjryhmiä (lapset, nuoret, vanhukset jne.) ja saada liikenneturvallisuuden edistäminen osaksi järjestön toimintaa. Potentiaalisten järjestöjen kartoittaminen kunnassa on yleensä melko helppoa ja yhteistyötä on tehty usein jo aikaisemmin muiden asioiden puitteissa.

Valtimon liikuntapalvelut on ulkoistettu Valtimon Vasama ry:lle ja nuoriso- ja raittiuspalvelut kunta ostaa 4H-yhdistykseltä. Erityisesti näiden järjestöjen osallistuminen kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaan on tärkeää ja liikenneturvallisuustoiminta tulisi sen myötä sisällyttää myös järjestöjen toimintaan laatimalla heille omat liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat.

5.6 Liikenneturvallisuustyön seuranta

Toimintasuunnitelmien valmistuessa tärkeää on tiedottaa siitä laajasti eri hallintokunnissa sekä yhteistyökumppaneille ja tiedotusvälineille. Esimerkiksi opetus- ja sivistystoimen suunnitelmaa suositellaan esiteltäväksi mm. vanhempainilloissa ja korostaa jaettua vastuuta ja yhteistyötä (vanhemmat ja koulut) lasten liikennekasvatuksessa. Samaan tapaan suunnitelman esittely

mm. yrityksille ja järjestöille olisi suositeltavaa. Samalla tulisi kertoa yhteistyökumppaneiden mahdollisuuksista tehdä liikenneturvallisuuksuustyötä. Tiedottamista voidaan tehdä esimerkiksi tiedotusvälineiden kautta tai erikseen järjestetyissä tilaisuuksissa. Tiedottamista tiedotusvälineille ja liikenneturvallisuuksuusihteisten lehtijuttujen kirjoittamista suositellaan tehtäväksi jatkuvasti mm. erilaisia toimenpiteitä toteutettaessa.

Liikenneturvallisuuksuustyön seuranta tarkoittaa sekä toimintasuunnitelmien toteutumisen (1) että niiden vaikuttavuuden (2) seuranta. Seurannassa tärkeintä on liikenneturvallisuuksuustyöryhmän säännöllinen kokoontuminen. Koollekutsujana toimii puheenjohtaja. Ryhmässä seurataan hallintokuntien toimenpidesuunnitelmien toteutumista (1) ja suunnitellaan tulevia teemoja, toimenpiteitä, tapahtumia, koulutusta ja käsitellään ajankohtaisia asioita ja aloitteita. Tärkein seurantatyökalu on liikenneturvallisuuksuustyön toimintasuunnitelma sekä liikenneympäristösuunnitelman toimenpideluettelo. Toimintasuunnitelmat on toimitettu hallintokunnille sähköisenä ja niitä kehoitetaan myös ylläpitämään sähköisesti.

Liikenneturvallisuuksuustoimenpiteiden vaikuttavuutta (2) ja tavoitteiden toteutumista mitataan seuraamalla liikenneturvallisuuksustilannetta kunnan alueella. Tätä seuranta varten on olemassa erilaisia mittareita, joista on esitetty esimerkkejä taulukossa 8. Osa mittareista ja toimenpiteistä liittyy myös liikenneympäristön parantamiseen. Liikenneturvallisuuksuustyöryhmässä päätetään, mitä mittareita seurataan.

Kunnan liikenneturvallisuuksuustyöhön on saatavissa tukea Itä-Suomen liikenneturvallisuuksustoimija -hankkeesta (*yhteyshenkilö: Kyllikki Komulainen, Tiehallinnon Savo-Karjalan tiepiiri*).

6 TOTEUTTAMISOHJELMA JA VAIKUTUKSET

6.1 Kustannukset ja kiireellisyys

Toimenpiteiden toteuttaminen on jaettu kolmeen kiireellisyysluokkaan seuraavasti:

- kiireellisyysluokka 1 vuosina 2010 - 2013
- kiireellisyysluokka 2 vuosina 2014 - 2017
- kiireellisyysluokka 3 vuosina 2018 -

Kiireellisyysluokitus on ohjeellinen. Taulukossa 7 on esitetty toimenpiteiden kustannukset kiireellisyysluokittain ja vastuutahoittain. Yksittäisten toimenpiteiden kiireellisyydet, kustannukset ja vastuutahot on esitetty tarkemmin liitteenä 1 olevissa toimenpidetaulukoissa.

Taulukko 7. Toteuttamisohjelman.

	Kiireellisyysluokka kustannukset [1000 €]			Onn. vähenemä (hvjo/v)
	1	2	3	
Taajama-alue				
Tiehallinto	3	-	-	0,058
Valtimon kunta	108	78	176	0,002
Tiehallinto ja Valtimon kunta yhdessä	59	18	400	0,015
Haja-asutusalue				
Tiehallinto	506	35	1075	0,056
Tiehallinto ja Valtimon kunta yhdessä	35	-	-	0,003
Kaikki yhteensä	711	131	1651	0,134

Toteuttamisohjelman sisältyvien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä noin 2,5 milj. €. Toteuttamisvastuun mukaan toimenpiteet jakautuvat siten, että yksin Savo-Karjalan tiepiirin vastuulla olevien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä noin 1,62 milj. € (noin 65 % kokonaiskustannuksista) ja yksin kunnan vastuulla olevien toimenpiteiden yhteensä noin 0,36 milj. € (noin 15 %). Tiepiirin ja kunnan yhteisesti vastaamien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä noin 0,51 milj. € (noin 21 %).

Kiireellisyysluokkaan 1 kuuluvien toimenpiteiden kustannukset ovat noin 711 000 €, josta yksin kunnan vastuulla olevien toimenpiteiden osuus on noin 108 000 €, yksin tiepiirin vastuulla olevien toimenpiteiden osuus noin 509 000 € sekä tiepiirin ja kunnan yhteisesti vastaamien toimenpiteiden osuus noin 94 000 €. Kiireellisyysluokan 2 toimenpiteiden kustannukset ovat noin 131 000 €, josta yksin kunnan vastuulla olevien toimenpiteiden osuus on noin 78 000 €, yksin tiepiirin vastuulla olevien osuus noin 35 000 € sekä tiepiirin ja kunnan yhteisesti vastaamien toimenpiteiden osuus noin 18 000 €. Kiireellisyysluokan 3 toimenpiteiden kustannukset ovat noin 1,7 milj. €, josta kunnan vastuulla olevien toimenpiteiden osuus on noin 176 000 €, tiepiirin vastuulla olevien toimenpiteiden osuus noin 1,1 milj. € sekä tiepiirin ja kunnan yhteisesti vastaamien toimenpiteiden osuus noin 0,4 milj. €.

6.2 Toimenpiteiden vaikutukset

Esitettyjen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän noin 0,134 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta vuodessa (Tarva 4.11). Tehokkaimpia ovat liikenteen ohjauksen toimenpiteet ja erityisesti nopeusrajoituksen alentaminen edullisten toteuttamiskustannustensa vuoksi. Katuverkolle suunniteltujen toimenpiteiden henkilövahinko-onnettomuusvähenemää ei voitu laskea onnettomuushistorian perusteella, koska katuverkolla tapahtuneita onnettomuuksia ei ole paikannettu. Näin ollen todellinen henkilövahinko-onnettomuusvähenemä on edellä esitettyä arviota suurempi. Maanteiden toimenpiteiden myötä saatavaksi yhteiskuntataloudelliseksi onnettomuuskustannusten säästöksi arvioidaan noin 63 000 €/vuosi (yksikköhinta 471 000 €/henkilövahinko-onnettomuus, *lähde: Tieliikenteen ajokustannusten yksikköarvot 2005*). Tämän lisäksi katuverkolle tehtävistä toimenpiteistä saadaan merkittäviä kustannussäästöjä, mutta katuverkon toimenpiteiden onnettomuusvähenemiä ja edelleen kustannussäästöjä ei pystytä em. mukaisesti luotettavasti arvioimaan.

Laskennallisen henkilövahinko-onnettomuusvähenemän lisäksi suunnitelman toteuttamisella on paljon muita välittömiä ja välillisiä vaikutuksia, joille tulee antaa riittävä painoarvo toimenpiteitä priorisoitaessa. Liikenneturvallisuuksuunnitelman vaikutukset realisoituvat pitkällä aikajänteellä liikenneasenteiden muutoksena ja edelleen onnettomuusvähenemänä, onnettomuusriskin pienenemisenä sekä kunnalle kohdistuvien kustannusten vähenemisenä. Liikenneturvallisuuksuustyö on kunnalle myös imagokysymys. Liikenneturvallisuuden parantaminen lisää kuntalaisten viihtyvyyttä sekä liikenne- että asuinympäristössään. Liikenneturvallisuuksuasioiden korostaminen kunnan toiminnassa sekä erityisesti päättäjien sitoutuminen liikenneturvallisuuksuunnitelman toteuttamiseen lisää arvostusta ja kunnan vetovoimaisuutta asukkaiden keskuudessa. Se parantaa myös koettua liikenneturvallisuuksuutta, jota tulisikin korostaa tärkeänä mm. esteettömyyttä ja tasa-arvoa edistävänä tekijänä. Sen vuoksi kyselyjen perusteella esiin nousseiden ongelmakohteiden parantamista tulee pitää yhtä tärkeänä onnettomuustilastojen kanssa.

7 JATKOTOIMENPITEET

7.1 Suunnitelman käsittely

Liikenneturvallisuuksuunnitelma käsitellään ja hyväksytään toimenpiteitä ohjaavana suunnitelmana Valtimon kunnan kunnanvaltuustossa.

Savo-Karjalan tiepiirissä suunnitelma esitetään käsiteltäväksi johtoryhmässä sekä otettavaksi aluevastaavan ja ohjelmointiryhmän apuvälineeksi jatkotoimien suunnittelussa.

Kokonaisvaltainen, järjestelmällinen liikenneturvallisuuksuustyö voi toimia tehokkaasti vain, mikäli kunnassa on työn lähtökohtana yhteinen tahtotila liikenneturvallisuuksuustyön kehittämistä. Tämän vuoksi erityisen tärkeää on päättäjien sitoutuminen suunnitelman toteuttamiseen, mikä tuleekin suunnitelman hyväksymisen yhteydessä varmistaa. Käytännössä sitoutuminen tarkoittaa riittävien resurssien ja rahavarojen osoittamista liikenneturvallisuuksuustyön toteuttamiseen.

7.2 Jatkosuunnittelu

Esitetyistä toimenpiteistä erityisesti liikenteen ohjaustoimenpiteet voidaan toteuttaa tämän suunnitelman esitysten perusteella. Osa toimenpiteistä vaatii tarkempia tie-/katusuunnitelmia.

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tulee ottaa tarpeen mukaan huomioon kaavavarauksina yleis- ja asemakaavojen muutostöiden yhteydessä. Lähes kaikki ensimmäisen kiireellisyysluokan toimenpiteet ovat kuitenkin toteutettavissa ilman kaavamutoksia.

Seuraavan liikenneturvallisuuksuunnitelman laatiminen tulee kyseeseen todennäköisesti vajaan kymmenen vuoden päästä. Vaihtoehtoisesti tuleva päivitys voidaan tehdä kevyempänä päivittämällä erikseen liikenneturvallisuuksuustyön toimintasuunnitelmataulukot sekä liikenneympäristön parantamistoimenpideluettelo.

7.3 Seuranta

Liikenneturvallisuuksuustilanteen seuranta varten on olemassa erilaisia mittareita. Liikenneturvallisuuksuustyöryhmässä päätetään, mitä mittareita seurataan. Suositeltavaa on käydä säännöllisesti läpi esimerkiksi seuraavassa taulukossa 8 esitetyjä asioita, jotta mahdollisiin muutoksiin voidaan reagoida ajoissa. Maanteiden onnettomuustiedot ovat saatavissa Tiehallinnolta. Katu- ja yksityistieverkon onnettomuustiedot ovat yleensä poliisin tiedossa. Heijastimen ja pyöräilykypärän käyttöasteen seuranta tehdään ajoittain Liikenneturvan toimesta. Käyttöastelaskentoja voidaan kunnassa tehdä omatoimisesti ja vapaamuotoisesti esimerkiksi aktiivisten järjestöjen tai opiskelijoiden toimesta. Tietoa ylinopeuksista ja rattijuopumuksista saadaan poliisilta.

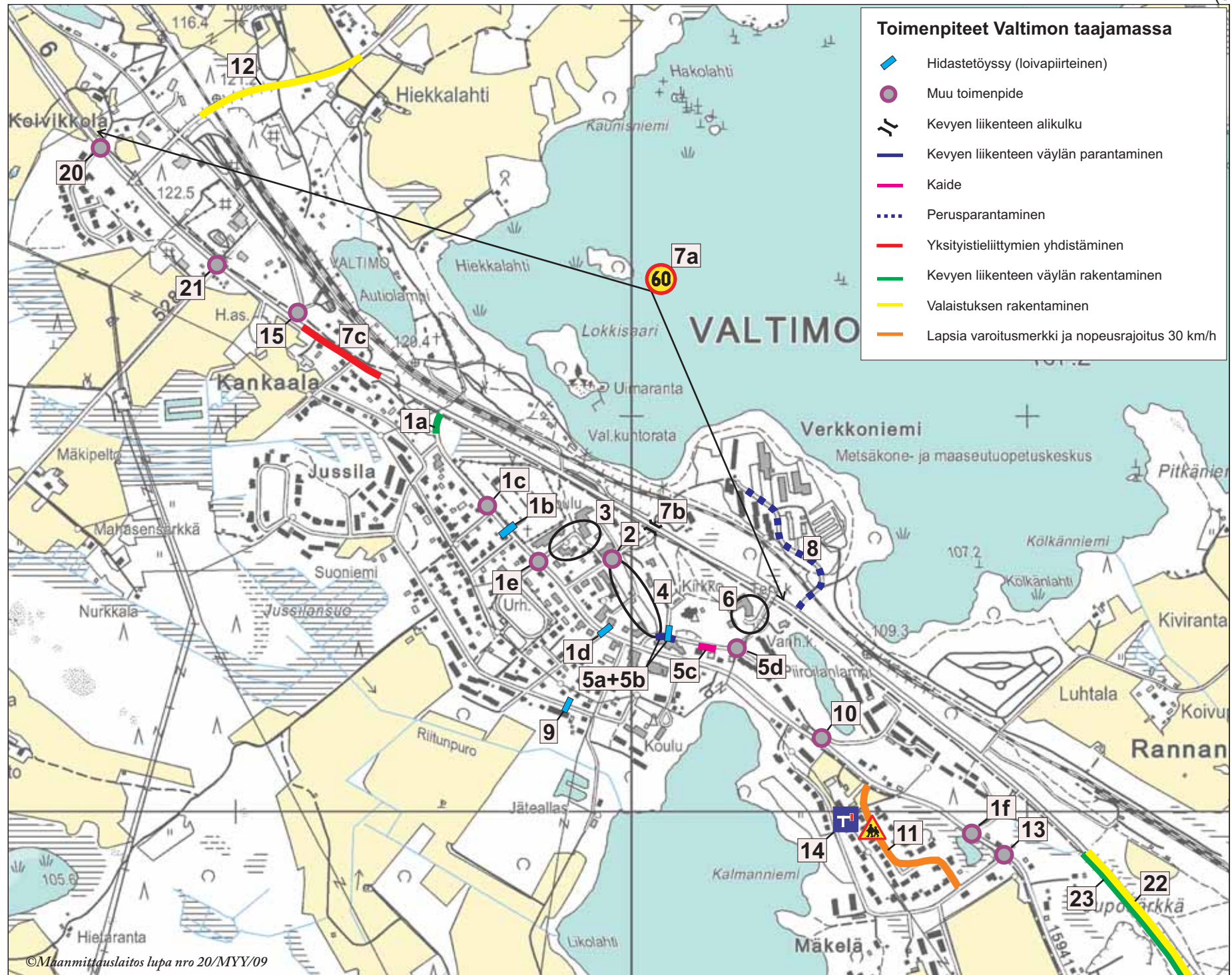
Taulukko 8. Esimerkkejä seurattavista liikenneturvallisuusmittareista ja toimenpiteistä.

Seurattava tavoite	Mittari / toimenpide
Liikenneturvallisuuksuuden arvostuksen lisääminen ja sitoutuminen asetettuihin tavoitteisiin	Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen. Kunnan liikenneturvallisuuksuryhmän säännölliset kokoukset.
Liikennekuolemien vähentäminen	Kuolemaan johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Onnettomuuksien kasaumapisteet
Onnettomuuksissa loukkaantuneiden määrän vähentäminen	Henkilövahingot (loukkaantuneiden lukumäärä) [kpl]
Selkeytetään keskustan keskeisen palvelukorttelialueen liikennejärjestelyjä ottaen huomioon uuden urheilutalon synnyttämät liikkumistarpeet.	Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettyjen liikenneympäristön toimenpiteiden toteuttaminen.
Rautateiden ylitysten turvallisuuden parantaminen	Tasoristeysonnettomuuksien määrä [kpl/vuosi]
Ylinopeuksien hillitseminen	Nopeusrajoituksia tukevien liikenneympäristön toimenpiteiden toteuttaminen (mm. hidasteet). Taajamassa nopeusrajoituksen ylittävien osuus [%] (tietoja poliisin valvonnasta, erillisiä nopeusmittauksia) Asennekasvatuksen toimenpiteet toimintasuunnitelmiin mukaisesti.
Taajamien lähiliikkumisympäristön parantaminen	Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettyjen lähiliikkumisympäristöjä koskevien toimenpiteiden toteuttaminen. Esteettömyyskartoituksessa esitettyjen pienten esteettömyystoimenpiteiden toteuttamisen seuranta, esteettömyyden huomioon ottaminen suunnittelussa.
Koulureitien turvallisuuden parantaminen	Koulujen vaaranpaikkakartoitukset (ongelmien havaitseminen) Sivistystoimen toimintasuunnitelman toteuttaminen ja ylläpito Turvallisuus koulukuljetusten kilpailuskriteereihin
Yritysten, yhdistysten ja järjestöjen kannustaminen mukaan liikenneturvallisuuksuustyöhön	Kutsutaan edustajia mukaan liikenneturvallisuuksuustyöryhmän toimintaan liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitetyn mukaisesti.
Turvallisen liikennekäyttäytymisen ja suojarusteiden käytön edistäminen sekä ylinopeuksien vähentäminen. Rattijuopumuksien vähentäminen	Heijastimen käyttöaste [%] Pyöräilykypärän käyttöaste [%] Kiinnijääneet rattijuopot [%] Nuorten valistaminen alkoholista ja liikenteestä.

LIITTEET

- LIITE 1 Toimenpidekartat ja -taulukot
- LIITE 2 Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat
- LIITE 3 Yhteenveto Liikenneturvan materiaaleista

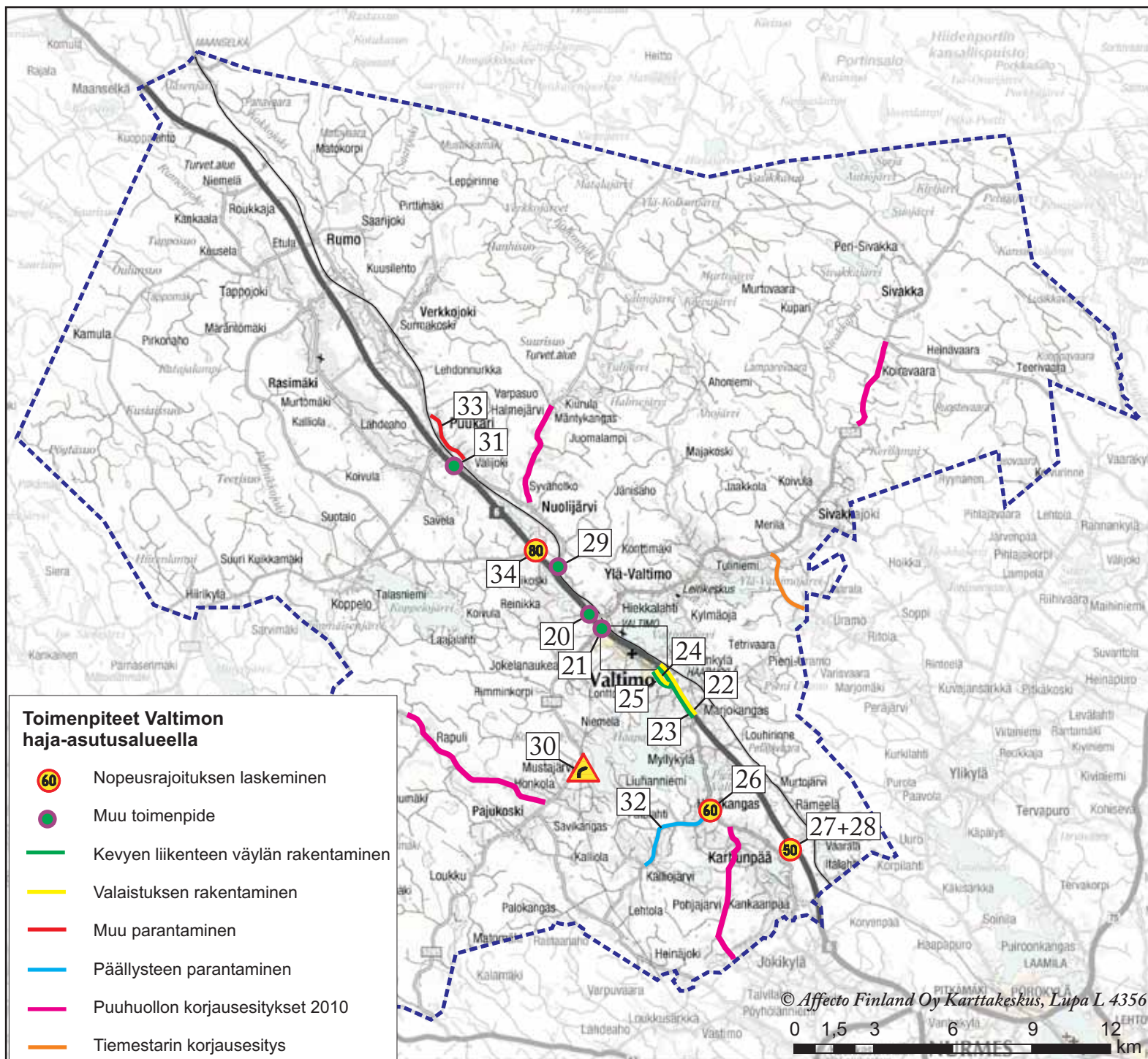

VALTIMON TAAJAMAAN ESITETYT PARANNUSTOIMENPITEET

LIITE 1 2(5)

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€/v)	Kiireelli- syy- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
1	Keskuskatu	15941/1/2916-2986	70	a) Kevyen liikenteen väylän jatkaminen välille vt 6-Suoniemenkatu	25	0,000	0,000	3	Tiehallinto, kunta	
		15941/1/2625		b) Loivapiirteinen hidastetöyssi ja suojatie hautausmaan pääportin kohdalle	8	0,004	0,500	1	Tiehallinto, kunta	
		15941/1/2275		d) Loivapiirteinen hidastetöyssi Sammonkadun liittymän kohdalle	8	0,002	0,250	2	Tiehallinto, kunta	
		15941/1/2600-2750	150	c) Hautausmaan P-paikkajärjestelyt	30	0,000	0,000	1	Tiehallinto, kunta	
		15941/1/2520		e) Opinkujan/Urheilukujan liittymän linja-autopysäkkien muotoilu (olakkeet)	10	0,001	0,100	2	Tiehallinto, kunta	
		15941/1/1200		f) Juposärkäntien liittymän näkemäraivaus (etelän suunta)	1	0,001	1,000	1	Tiehallinto, kunta	
2	Sepänkatu	-		Sepänkadun liikennejärjestelyt urheilutalon rakentamisen yhteydessä/jälkeen (korotettu liittymäalue/Kulttuuritori kirjaston kohdalla)	80			1-2	Kunta	
3	Koulukeskuksen alue	-		Jättöliikennejärjestelyjen parantaminen, piha-alueen järjestelyt	35			1	Kunta	
4	Uuden urheilutalon alue, keskustorin alue	-		Kaavan ja rakennuslupakuvien mukaiset liikennejärjestelyt				1-2	Kunta	
5	Kunnantie	-		a) kevyen liikenteen väylän parantaminen Kuntalaisten Talon kohdalla	5			1	Kunta	
		-		b) hidastetöyssi kirkon liittymän suojatien kohdalle	8			2	Kunta	
		-		c) kaide kevyen liikenteen väylän varteen (korkean penkereen kohta)	3			1	Kunta	
		-		d) liittymä- ja kevyen liikenteen väyläjärjestelyjen selkeyttäminen Kunnantien loppupäässä	5			2	Kunta	
6	Välskärintie ja terveyskeskuksen piha-alue	-		Valaistuksen parantaminen	25			2	Kunta	
7	Vt 6 keskustan kohdalla	6/421/3050-422/590	2376	a) nopeusrajoituksen laskeminen 60 km/h:iin välillä terveyskeskus - mt 5284 liittymä (Ylä-Valtimontie)	1	0,057	57,000	1	Tiehallinto	
		6/421/3533		b) kevyen liikenteen alikulkukäytävä Sepänkadun kohdalle (yhdyslatu urheilutalolta alikulun kautta Verkkoniemen latuverkostolle)	350	0,002	0,006	3	Tiehallinto, kunta	
		6/421/4200-4600	400	c) yksityistie liittymien yhdistäminen Kankaalan kohdalla (valtatie itäpuoli)	20	0,003	0,150	1	Tiehallinto, kunta	
8	Metsurintie	-		Perusparantaminen	150			3	Kunta	
		-		Hidastetöyssi	8			3	Kunta	
		-		Ladun ylityskohdan havaittavuuden parantaminen	2			1	Kunta	
9	Pitkäkatu	-		Hidastetöyssi Käpyläntien ja Sammonkadun välille	8			3	Kunta	
10	Pirolankuja	15941/1/1650		Keskuskadun liittymän parantaminen, kaiteen jatkaminen palvelutaloille päin n. 50 m	10	0,001	0,100	3	Kunta	

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähennemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€/v)	Kiireelli- syyss- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
11	Uusikatu	-		Lapsia-varoitusmerkit, nopeusrajoitus 30 km/h	1			1	Kunta	
12	Mt 5284 Ylä-Valtimontie	5284/1/170-600	430	Valaistuksen jatkaminen Kuhmon suuntaan n. 400 m (Pieneläntien liittymään)	25	0,002	0,080	3	Tiehallinto, kunta	
13	Keskustie, Anitankadun liittymä	15941/1/1097		Kolmio ennen kevyen liikenteen väylää ja Stop Keskustien liittymään	1	0,001	1,000	1	Kunta	
14	Urpialantie, Rantakadun liittymä	-		"Oikealle kääntyvän" Umpikatu-merkin lisääminen Urpialantielle	1			1	Kunta	
15	Vt 6, Ratakadun liittymä	6/421/3823		Näkemäraivaukset (huom. myös kevyt liikenne)	2	0,001	0,500	1	Tiehallinto	
	Asuinalueet	-		Liittymien näkemäraivaukset (mm. Suoniemenkatu), aluenopeusrajoitus 30 km/h, väistämisvelvollisuuksien yhtenäistäminen	20			1	Kunta	

VALTIMON HAJA-ASUTUSALUEELLE ESITETYT PARANNUSTOIMENPITEET
LIITE 1 5(5)

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€/v)	Kiireellisyysluokka	Vastuutaho	Toteutettu
20	Vt 6, Naulatien liittymä	6/422/427		Näkemäraivaukset (huolehditaan ettei kesällä ruoho pääse kasvamaan ja talvella lumivalli näkemäesteeksi)		0,001	0,010	1	Tiehallinto	
		6/422/427		Liittymähaaran nosto	10	0,002	0,006	3	Tiehallinto	
21	Vt 6, Pajukoskientien (mt 5285) liittymä	6/422/0		Väistötie (huom. Nesteen liittymän nykyinen väistötie)	35	0,010	0,286	2	Tiehallinto	
22	Vt 6 välillä Valtimo-Marjokangas (Karhunpääntien liittymä)	6/420/5920-421/2072	2322	Tievalaistus	120	0,025	0,208	3	Tiehallinto	
24	Pt 15941 (Keskustie), eteläpää	15941/1/0-678	678	Tievalaistus	35	0,003	0,086	1	Tiehallinto, kunta	
26	Mt 15924 Karhunpääntie	15924/3/2276-4/695	1466	Nopeusrajoituksen laskeminen 60 km/h:iin Kalliojärven liittymän molemmiin puolin	1	0,003	3,000	1	Tiehallinto	
27	Mt 15917 välillä vt 6 - Karhunpääntie (Pysäköintie)	15917/1/0-619	619	Nopeusrajoituksen laskeminen 50 km/h:iin, varoitusmerkin asettaminen	1	0,001	1,000	1	Tiehallinto	
28	Mt 15917 välillä vt 6 - Karhunpääntie (Pysäköintie)	15917/1/0-619	619	Perusparantaminen	120			1	Tiehallinto	
29	Mt 15948, Nuolijärvi (sillan kohta)	15948/1/250		Viitoituksen parantaminen	2	0,000	0,000	1	Tiehallinto	
30	Mt 5285, Mustajärvi	5285/2/2020-2250		Mutka-liikennemerkkit	1	0,001	1,000	1	Tiehallinto	
31	Vt 6, Puukarin eteläpuoli	6/422/6500 6/420/8949		Epätasainen tie -liikennemerkkit	1			1	Tiehallinto	
		6/422/6500-423/0	3399	Rakenteen parantaminen	150			1	Tiehallinto	
32	Mt 15922, Kalliojärventie	15922/2/0-2/3684	3684	Nykyisen päällysteen parantaminen	200			1	Tiehallinto	
33	Mt 15948 ja mt 15953, Puukari	15953/1/0-1600 15948/2/2245-4245	3600	Näkemäraivaukset	15	0,000	0,000	1	Tiehallinto	
		15953/1/0-1600 15948/2/2245-4245	3600	Kaarrelevitykset tiukimpiin kaarteisiin	15	0,000	0,000	1	Tiehallinto	
		15953/1/0-5222	5222	Mt 15953 rakenteen parantaminen (Puukarista pohjoiseen, soraliikenne)	150			3	Tiehallinto	
34	Vt 6, mt 5850 Koppelontien liittymä	6/421/4586-422/250	500	Kesänopeusrajoituksen laskeminen 80 km/h:iin	35	0,009	0,257	3	Tiehallinto	
	Puuhuollon turvaamisrahoitteet			Esitykset				1	Tiehallinto	
	Vt 6			Tienvarsiraivausten jatkaminen, hirvivaroalueiden tarkistaminen				1	Tiehallinto	
	Nurmes-Kontiomäki-rata			Rautatien tasoristeysjärjestelyt (erillisen suunnitelman pohjalta)				2-3	RHK	

Kevyen liikenteen väylät, tarkistetaan Itä-Suomen kevyen liikenteen selvityksen laatimisen yhteydessä

23	Vt 6 välillä Valtimo-Marjokangas (Karhunpääntien liittymä)	6/421/0-2177	2177	Kevyen liikenteen väylä	560	0,003	0,005	3	Tiehallinto	
25	Pt 15941 (Keskustie), eteläpää	15941/1/0-740	740	Kevyen liikenteen väylä	200	0,001	0,005	3	Tiehallinto	

Lisäksi selvityksen laatimisen yhteydessä tarkistetaan kohde 7b (vt 6 kevyen liikenteen alikulkukäytävä Sepänkadun kohdalle).

KESKUSHALLINTO JA TYÖSUOJELU			Päivitetty: 20.11.2009		
Työryhmä: Riitta Juntunen, Matti Härkönen, Timo Karreinen					
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Kunnan työntekijät	Henkilökunnan työmatkan ja työnaikaisen liikkumisen turvallisuuden parantaminen	Liikenneturvallisuuskoulutus, turvavälineiden käyttö	Työnantaja, työsuojelutoimikunta	Jatkuva	
Kunnanviraston asiakkaat	Asiain selkeys, esteettömyys ja turvallisuus	Opstaeet, oikea-aikainen alueiden hoito ja tiedottaminen	Tekninen toimi, kiinteistöhoitajat	Jatkuva	
Kuntalaiset	Turvallinen liikennekäyttäytyminen	Liikennesääntöjen noudattaminen, keliolosuhteiden huomioiminen, liikennekäyttäytymisen valvonta	Poliisi, tien- ja kadunpitäjät	Jatkuva	

SIVISTYSTOIMI		Päivitetty: 26.10.2009			
Koulutoimen toimintasuunnitelma					
Työryhmä: Saija Jänönen, Hanna Ryyänen ja Ilkka Tolvanen					
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
eskarit 1.-2.luokka	* Liikkuminen lähiympäristössä * Jalankulkijan ja pyöräilijän liikennesääntöjen oppiminen	* Turvaliivit liiakuessa lähiympäristössä kouluaikana * Liikennesääntöjen opettaminen * Liikenneturvaopas * Asennekasvatus * Liikenneturvateemaviikko	Opettajat	Jatkuva prosessi Kevät	
3-4. luokka	* jalankulkijan ja pyöräilijän liikennesääntöjen oppiminen	* Liikennesääntöjen opettaminen ja kertaaminen * Liikenneturvateemaviikko	Opettajat yhteistyössä Liikenneturva	Jatkuva prosessi Kevät	
5-6. luokka	* Edellisten kertaaminen	* Liikennesääntöjen kertaaminen * Liikenneturvateemaviikko	Opettajat yhteistyössä Liikenneturva	Jatkuva prosessi Kevät	
7.-9. luokka	* Liikkuminen jalankulkijana, pyöräilijänä ja mopoilijana liikennesääntöjen mukaan * EA-taidot * Toimenpiteet onnettomuustilanteessa	* Liikennesääntöjen kertaaminen terveystiedon ja liikunnan tunneilla * Asennekasvatus * Mopo- ja polkupyörävalvonta * NO HÄTÄ * Liikenneturvateemaviikko	Opettajat yhteistyössä Poliisi Pelastuslaitos	Jatkuva prosessi Kevät	
Lukio	*Turvallinen liikkuminen jalankulkijana, pyöräilijänä, mopoilijana ja autoilijana	* Asennekasvatus	Opettajat yhteistyössä Liikenneturva	Jatkuva prosessi	
Koko koulu	* Turvavälineiden käyttö * Turvallisuustietämyksen lisääminen	* Heijastimet * Pyöräilykypärän käyttö * Kypärän käyttö luistellessa * Pyöräilykypäräpakko koulun retkillä	Opettajat		
Oppilaiden vanhemmat	* Turvallisen liikennekäyttäytymisen malli	* Vanhempainillat * Koulureittien opettaminen		Jatkuva prosessi	

Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Opettajat	* Liikennesääntöjen kertaaminen	* Täydenniskoulutus	Koulutoimi, yhteistyössä Liikenneturva		
Kouluterveydenhuolto	* Turvallinen liikkuminen mopolla, pyörällä, kypärän käyttö		Kouluterveydenhoitaja		
Koulukuljetusten hoitajat	* Turvallinen kuljetus * EA-taidot kuljettajilla	* Koulutus * Sääntöjen noudattaminen * EA- taitojen ylläpitäminen * alkoholikko	Koulutoimi yhteistyössä Liikennöitsijät		

Vapaa-aikatoimen toimintasuunnitelma

Päivitetty: 30.10.2009

Työryhmä: Kirjastosihteeri Arja Pesonen, 4H-tj. Anne Kämäräinen, kirjastovirkailija Arja Kyllönen

Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Nuorisotoimen, liikuntatoimen ja kirjastotoimen henkilöstö	Turvallinen liikennekäyttäytyminen ja esimerkkinä toimiminen	Pyöräilykypärien, heijastimien, liukuesteiden käyttö. Sääntöjen mukainen käyttäytyminen liikenteessä.	Koko henkilökunta	Jatkuva	
12 - 18 -vuotiaat nuoret	Liikennekasvatus osaksi nuorisotyötä	Teemapäivät (esim. liikenneturvallisuuspäivä)	Koulu, Ammattiopisto,	1 krt/vuosi	
	Asennemuutos (päihteet ja ylinopeudet)	Asiantuntijavierailut	Nuorisotyötä tuottavat järjestöt, Poliisi		
	Asennemuutos (päihteet ja ylinopeudet)	Liikenneturvallisuusaineistoa sekä ajankohtaiset esitteet ja materiaalit esillä Nuokkarilla	Yhteistyössä Liikenneturva	Jatkuva	
	Matkojen ja retkien liikenneturvallisuus	Ohjeistus ja opastus	Henkilökunta ja kuljettaja, liikennöitsijä ja tilaisuuden järjestäjä	Jatkuva	
Kuntalaiset, liikuntatoimen seuratoiminta, terveyslääkintä	Liikenneturvallisuus liikuntapaikoilla ja ulkoilureiteillä ja liikuttaessa harrastuksiin.	Liikenneturvallisuus teema yhteisissä tilaisuuksissa. Pysäköintialueiden järjestäminen. Materiaalin jakaminen (heijastimet, tiedotteet)	Urheiluseura, tekninen toimi, tapahtumien järjestäjä	Jatkuva	
Kirjastossa asioivat kuntalaiset	Liikenneturvallisuuden edistäminen	Tiedottaminen, aiheeseen liittyvät näyttelyt, teema-aineistot	Kirjaston henkilökunta, yhteistyössä Liikenneturva, poliisi	Jatkuva	

SOSIAALITOIMI		Päivitetty: 23.10.2009			
Työryhmä: Pirjo Rautio ja Liisa Korhonen					
Avopalveluiden toimintasuunnitelma					
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Vanhukset ja liikkumisrajoitteiset	Turvallinen ja esteetön liikkuminen	Madalletut jalkakäytävät Pyörätuoliliuskat Hyvä valaistus Levähdyspaikkoja Tiedottaminen, esim.pyöräilykypärän käyttö	Yhteistyössä tekninen toimi, Tiehallinto ja yritykset Vast.hoit. ja työntekijät	Jatkuva seuranta Ehko-kotikäynnit	
Avopalvelun henkilökunta	Turvallinen työmatkaliikkuminen	Liikenneturvallisuuustietoisuu-den lisääminen Sähkölamput ja otsalamput Polkupyörät ja autot asianmukaisessa kunnossa. Pyöräilykypärän käyttö Heijastinliivit Nappikuulokkeet kännykkään puhuessa Turvalliset matkareitit ja nopeusrajoitusten noudattaminen	Työnantaja Työnantaja ja työntekijät Työnantaja Työnantaja ja työntekijät Työntekijät, yhteistyössä Tiehallinto	Jatkuva 2010 Jatkuva seuranta 2010	

Päivähoidon toimintasuunnitelma					
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Päivähoidossa olevat lapset ja heidän vanhempansa	Turvallinen liikkuminen (kodin ja hoitopaikan välillä ja päivähoidossa)	Henkilökunnan koulutus Heijastinliivit kaikille lapsille Vanhemmille informaatiota ja keskustelua (päiväkodin portti ja turvavyöt) Poliisin vierailut Opetustuokiot (mm. C55 pyöräilykypärän ja turvavyön käytöstä)	Päivähoidon henkilökunta. Koulutuksessa yhteistyökumppanina Liikenneturva, turvaliivien hankinnassa yritykset	2010 2010 Jatkuva 2010 Jatkuva	
Päivähoidon henkilökunta	Turvallinen liikkuminen työmatkoilla	Liikenneturvallisuuustietoisuuden lisääminen Pyöräilykypärien ja heijastimien käyttö	→ Työnantaja → Päivähoidon henkilökunta	2010 Jatkuva	
Vammaispalveluiden ja sosiaalityön toimintasuunnitelma					
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Vammaispalvelujen ja sosiaalityön henkilöstö	Työmatkaliikenteen turvallisuuden lisääminen Liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen Työmatkaliikenteen turvallisuuden lisääminen	Vaativien olosuhteiden huomioiminen (esim. talvisin)	Työntekijät yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien kanssa	Jatkuva	
Yksityiset palveluntuottajat	Liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen	Työntekijöiden kouluttaminen	Kunta yhteistyössä Liikenneturvan, autokoulun, alan järjestöjen kanssa	2010	

Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Eri-ikäiset liikkumis- ja toimimisesteiset	Turvallinen liikkuminen jalankulkijana, pyöräilijänä ja sähköisten apuvälineiden käyttäjänä	Riittävä ohjaus ja valvonta (ohjaajien lkm ryhmässä) Liikkumisen apuvälineiden käytön opastus Heijastimien, heijastinliivien ja pyöräilykypärän käyttäminen Asianmukaisten jalkineiden ja liukuesteiden käyttäminen Turvallisten reittien opettaminen yksin liikkuville	Päivätoiminnan henkilöstö yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien kanssa	Jatkuva	
Sosiaalitoimen asiakkaat ja asiakasperheet	Liikenneturvallisuustietoisuuden lisääminen	Jalkakäytävien hiekoitus ja auraus Ohjaus ja neuvonta	Tekninen toimi Sosiaalitoimen henkilöstö	Tarvittaessa Jatkuva	

MAASEUTU- JA LOMITUSTOIMI			Päivitetty: 23.10.2009		
Työryhmä: Riitta Juntunen, Erja Pelkonen, Matti Härkönen					
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Maa- ja metsätalousyrittäjät	Turvallinen liikkuminen Kalusto	Liittymien parantaminen Valot ja heijastimet	Tiehallinto Yrittäjät	Jatkuva seuranta	
Maatalouslomittajat	Turvallinen liikkuminen Muun liikenteen huomioiminen	Ennakoiva matkasuunnittelu Koulutuspäivän yhtenä teemana Ea-koulutus	Lomittajat Esimiehet Tiehallinto Yrittäjät	Jatkuva seuranta 1/2010	Heijastinliivit Otsalamput
Maaseutu- ja lomituspalveluiden henkilöstö	Turvallinen liikkuminen	Koulutus, tiedotus	Henkilöstö / yrittäjät	Jatkuva seuranta	Heijastinliivit

TEKNINEN TOIMI		Päivitetty: 01.11.2009			
Työryhmä: rakennustarkastaja Timo Karreinen, kunnanrakennusmestari Timo Puumalainen					
Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Kuntalaiset	Turvallinen, esteetön ja looginen liikennenympäristö kaikille käyttäjryhmille vauvasta vaariin liikkumistavasta riippumatta	Varataan riittävät määrarahat kadunrakennus- ja perusparannushankkeisiin sekä liikenneturvallisuus-suunnitelmassa hyväksytyihin toimenpiteisiin	Tekninen lautakunta	Jatkuva	
	Liikenneväylästäön ylläpidon taso on riittävä	Oikea-aikainen ja etupainotteinen kunnossapito (auraukset, liukkaidentorjunta, paikkaus, näkemäalueiden raivaukset ja puhtaanapito yms.)	Kunnanrakennusmestari	Jatkuva	
Suunnittelijat ja urakoitsijat	Liikenneturvallisuuden huomioiminen uudisrakennus- ja perusparannuskohteissa sekä kunnossapidossa suunnittelun alusta valmistumiseen saakka	Urakoitsijan henkilöstöltä vaaditaan Tieturva -koulutus ja turvavaatetus liikennealueilla.	Rakennuttaja / tilaaja	Jatkuva	
		Työkohteista vaaditaan liikenne- ja liikenteenohjausjärjestelyistä ennakkosuunnitelma.	Rakennuttaja/tilaaja	Jatkuva	
Kaavoitus	Liikenneturvallisuuden huomioiminen kaavoituksessa	Kaavaluonnosten tarkastelu liikenneturvallisuuden kannalta	Kaavoittaja, hallintokunnat lausuntovaiheessa	2010 - 2012	
Rakennusvalvonta	Liikenneturvallisuuden huomioiminen rakentamisessa	Rakentajien neuvonta ja ohjaus	Rakennustarkastaja	Jatkuva	
Yksityistiet	Liikenneturvallisuuden parantaminen yksityisteillä	Tiekuntien neuvonta ja ohjeistus	Rakennustarkastaja, tieisännöitsijä	Jatkuva	
Kunnan kiinteistöt	Liikenneturvallisuuden parantaminen kiinteistöillä	Erötetään liikennöinti- ja paikoitusalueet selkeästi leikki-, piha-, oleskelu- ja välituntialueista aidoin, istutuksin, estein yms.	Kunnanrakennusmestari	2010 -	
		Auraus-, hiekoitus yms. töiden ajoittaminen ennen päivittäisten toiminta-aikojen alkua ja sopeuttaminen toimintaan.	Työnjohtaja / käyttäjät	Jatkuva	

Kohderyhmä	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho ja yhteistyö	Ajoitus	Toteutunut
Teknisen toimen oma henkilöstö	Turvallinen liikkuminen työssä aiheuttamatta vaaraa muille liikkujille	Tieturva -koulutus kaikille liikennealueilla työskenteleville tienpidon sekä vesi- ja energiahuollon henkilöille.	Kunnanrakennusmestari	2010	
		Turvavaatetuksen ja -välineiden hankkiminen	Kunnanrakennusmestari	2010 / jatkuva	

LIITE 3: Yhteenveto Liikenneturvan materiaaleista

LAPSET JA KOULUIKÄISET

Turvapupu, www.turvapupu.net - lasten liikennekasvatusaineistoa mm. kysymyksiä, väritystehtäviä, pelejä

Vili Vyötiäinen, <http://www.liikenneturva.fi/buddy/fi/index.html> - lasten liikenneturkka, jossa tietoa ja tehtäviä.

Liikennekasvatuksen työkalupakki, www.liikenneturva.fi/tyokalupakki - oma sivusto, josta löytyvät mm. seuraavat aineistot:

- Tuoreimmat liikenneturvan uutiset ja tiedotteet
- Laaja sivusto koulujen liikenneturvallisuuustyöhön ja liikenneturvallisuuksuunnitelman laadintaan: <http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/liikenneturvallisuuksuunnitelma/index.php>
- Kolhuitta kouluun I (liikenneturvallisuuksurastit) ja II (liikenneturvallisuuksustehtäviä yläkouluun) - aineistot
- Liikenneturvallisuuksusteemat päivähoitossa -sivusto, jossa paljon aineistoa: http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/paivahoidon_liikenneturvallisuuksusteemat/index.php
- Lisäksi aineistoa seuraava otsikoinnin mukaisesti:
  - Liikennekasvatus (yhteenveto varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen, paljon materiaalia)
  - Autossa matkustaminen (materiaalia ja tietoa koululaiskuljetuksista ja bussilla sekä taksilla matkustamisesta)
  - Jalankulku (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
  - Pyöräily (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
  - Mopoilu (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
  - Turvalaitteet (tietoa turvalaitteista ja tehtäviä)
  - Liikennenympäristö (vaaranpaikkojen kartoitus ja tehtäviä)

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/lapset)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/index.php> lisäksi paljon tietoa lasten liikenneturvallisuuksusta ja liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat aineistot:

- Koulu- ja päivähoitokuljetukset, oma sivusto jossa tietoa ja mm. opas koulukuljetusopas: <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/koulukuljetus.php>
- Turvallisuuksu on pieniä tekoja - työ kunnissa, tietoa kuntateemasta sekä seuraavat aineistot:
  - Kalvosarja: Lasten liikenneturvallisuuksu (PowerPoint ladattavissa)
  - Esite: Lapsella on oikeus turvalliseen liikkumiseen (pdf ladattavissa)
  - Juliste: Anteeksi, onko sinulla muutama sekunti aikaa? (pdf ladattavissa)
- Turvallisuuksu tien yli ja turvaa lapsen koulutie -aineistot
  - Tarkistuslista koulun liikenneturvallisuuksu-toimia varten opettajille (pdf ladattavissa)
  - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus oppilaille (pdf ladattavissa)
  - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus lasten vanhemmille (pdf ladattavissa)
- Lasten turvalaitteet autossa – tietoa lapsen kuljettamisesta autossa

NUORET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/nuoret)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/index.php> on tietoa nuorten liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Mopoilu
  - Minä ja mopo, DVD (näyte ladattavissa sivuilta), keskustelun pohjaksi
  - Sinä, mopo ja liikenne -juliste
  - Mopoilijoille tarkoitettu opas (pdf ladattavissa sivustolta)
  - Pidä pelivaraa mopoilija -kalvosarja (pdf ladattavissa sivuilta)
  - Kirje mopoilijan vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
  - Esitys: Mopotietoutta vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
- Ideoita ohjaajille liikenneaiheen käsittelyyn nuorten ryhmissä (pdf ladattavissa)
- Turvallisuuksu harrastuksiin, tietoa ja materiaalia:

http://www.liikenneturva.fi/turvallisesti_harrastuksiin.php. Sivustolta on ladattavissa opas ohjaajille harrastusmatkojen turvallisuuden edistämiseksi sekä oppaan tueksi Power Point -esitys ohjaajien koulutustilaisuuksissa ja vanhempainilloissa käytettäväksi.

Liikennekasvatuksen työkalupakki:

http://www.liikenneturva.fi/tyokalupakki/liikennekasvatus/toisen_asteen_koulutus/index.php, josta löytyy tietoa toisen asteen koulutuksen liikennekasvatuksesta ja mm. seuraavat aineistot:

- Liikenneturvan tuottamassa Jarmon pitkä matka-elokuvassa liikenneonnettomuudessa loukkaantunut nuori kertoo omasta onnettomuudestaan. Lisätiedot ja näyte: http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/jarmon_pitka_matka_video.php
- Liikenneturvan Menossa mukana -toiminnassa liikenneonnettomuudessa vammautuneet nuoret vierailivat lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa kertomassa oppilaille omasta onnettomuudestaan ja sen vaikutuksista elämäänsä. Lisätiedot: http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/menossa_mukana.php
- Liikenneturvan tuottamassa Elämää täysillä -videossa nuoret kertovat tuntemuksistaan sen jälkeen, kun kolme heidän ystäväänsä oli kuollut ja yksi loukkaantunut vakavasti liikenneonnettomuudessa. Mukana aineistossa on myös tukiaineisto opettajille keskustelun pohjaksi. Lisätiedot ja näyte: http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/elamaa_taysilla.php

AIKUISET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/aikuiset)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/aikuiset/index.php> on tietoa työliikenteen turvallisuuden parantamisesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Työ ja liikenne -opas (pdf ladattavissa)
- Työ ja liikenne -esite (pdf ladattavissa)
- Lomakkeita (kaikki ladattavissa sivuilta word -muodossa):
  - Työmatkojen ja työasiamatkojen kartoitus
  - Työliikenteen yleiskartoitus
  - Työhön liittyvien matkojen vaaranpaikat
  - Vaaratilanneselvitys
  - Liikenteestä aiheutuvien riskien arviointi
  - Työajoon liittyvien riskien kartoitus

IÄKKÄÄT

Liikenneturvan internet-sivuilta (liikennekasvatus/iäkkäät)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/index.php> löytyy tietoa tarjolla olevista koulutuksista ja mm. seuraavat materiaalit:

- Liikenneympäristön vaaranpaikkakartoitus iäkkäille, omalta sivustolta tietoa sekä toimintamalli, esite ja lomake ladattavissa. Lisäksi yhteenvetoja toteutetuista kartoituksista. Linkki: http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/liikenneympariston_vaaranpaikkakartoitus.php
- Autoillen kaiken ikää -opas (pdf ladattavissa)
- Ikäkuljettajan itsearviointi -opas (pdf ladattavissa)
- Iäkkäiden turvallisuusteedit (pdf ladattavissa)
- Läkäsasioihin perehdytetyt Liikenneturvan kouluttajat, linkki omalle sivulle http://www.liikenneturva.fi/fi/kuljettajien_jatkokoulutus/iakkaat/iakaskouluttajat.php
- Vinkkejä hoitajille, linkki omalle sivulle http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/turvallisuus/vinkkejä_hoitajille.php

KAIKILLE IKÄRYHMILLE materiaalia liikenneturvallisuustyöhön voi tilata Liikenneturvan Turvapuodista:

<http://www.liikenneturva.fi/fi/turvapuoti/index.php>

Liikenneturvan internet-sivut www.liikenneturva.fi

